

ЗАКОН

О ПРЕКРШАЈИМА

Део први

МАТЕРИЈАЛНО-ПРАВНЕ ОДРЕДБЕ

Глава I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се: појам прекршаја, услови за прекршајну одговорност, услови за прописивање и примену прекршајних санкција, систем санкција, прекршајни поступак, издавање прекршајног налога, поступак извршења одлуке, регистар санкција и регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа.

Појам прекршаја

Члан 2.

Прекршај је противправно дело које је законом или другим прописом надлежног органа одређено као прекршај и за које је прописана прекршајна санкција.

Законитост у прописивању прекршаја и прекршајних санкција

Члан 3.

Нико не може бити кажњен за прекршај, нити се према њему могу применити друге прекршајне санкције, ако то дело пре него што је било извршено није било законом, или на закону заснованом пропису предвиђено као прекршај и за које законом или другим на закону заснованом пропису, није прописано којом врстом и висином санкције учинилац прекршаја може бити кажњен.

Прописивање прекршаја

Члан 4.

Прекршаји се могу прописивати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града и скупштине града Београда.

Органи овлашћени за доношење прописа о прекршајима могу прописивати само санкције предвиђене овим законом и у границама које одређује овај закон.

Органи овлашћени за доношење прописа из става 1. овог члана могу прописивати прекршајне санкције само за повреде прописа које они доносе у

оквиру своје надлежности утврђене уставом и законом, под условима одређеним овим законом.

Орган који је овлашћен да прописује прекршајне санкције не може ово право пренети на друге органе.

Сврха прекршајних санкција

Члан 5.

За прекршај могу бити изречене санкције прописане овим законом.

Сврха прописивања, изрицања и примене прекршајних санкција је да грађани поштују правни систем и да се у будуће не чине прекршаји.

Временско важење прописа

Члан 6.

На учиниоца прекршаја примењује се закон, односно пропис који је важио у време извршења прекршаја.

Ако је после учињеног прекршаја једном или више пута измењен пропис, примењује се пропис који је најблажи за учиниоца.

Просторно важење прописа

Члан 7.

Одредбе о прекршајима важе на територији Републике Србије кад су прописане законом или уредбом, односно на територији јединица територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, кад су прописане одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда.

За прекршај предвиђен прописима Републике Србије казниће се учинилац ако је прекршај учињен на територији Републике Србије или ако је учињен на домаћем броду или ваздухоплову док се налази ван територије Републике Србије.

За прекршај учињен у иностранству казниће се учинилац прекршаја само ако је то одређено законом или уредбом.

У случају из става 2. овог члана може се, под условом узајамности, уступити гоњење за прекршај страном држави у којој учинилац прекршаја који је страни држављанин има пребивалиште.

Забрана поновног суђења у истој ствари

Члан 8.

Никоме се не може поново судити нити му може поново бити изречена прекршајна санкција за прекршај о коме је правноснажно одлучено у складу са законом.

Забрана из става 1 овог члана не спречава понављање прекршајног поступка у складу са овим законом.

Против учиниоца прекршаја који је у кривичном поступку правноснажно оглашен кривим за кривично дело које обухвата и обележја прекршаја не може

се за тај прекршај покренути поступак, а ако је покренут или је у току, не може се наставити и довршити.

Против учиниоца прекршаја који је у поступку по привредном преступу правноснажно оглашен одговорним за привредни преступ који обухвата и обележја прекршаја не може се за тај прекршај покренути поступак, а ако је покренут или је у току, не може се наставити и довршити.

Дипломатски имунитет

Члан 9.

Прекршајни поступак неће се водити нити ће се изрицати прекршајна санкција против лица која уживају дипломатски имунитет.

Глава II

ИЗВРШЕЊЕ ПРЕКРШАЈА

Радња извршења прекршаја

Члан 10.

Прекршај може бити извршен чињењем или нечињењем.

Прекршај је извршен нечињењем кад је пропуштање да се предузме одређено чињење прописом предвиђено као прекршај.

Време извршења прекршаја

Члан 11.

Прекршај је извршен у време када је учинилац радио или био дужан да ради, без обзира када је последица наступила.

Место извршења прекршаја

Члан 12.

Прекршај је извршен како у месту где је учинилац радио или био дужан да ради, тако и у месту где је последица наступила.

Нужна одбрана

Члан 13.

Нема прекршаја ако је радња прописана као прекршај учињена у нужној одбрани.

Нужна одбрана је она одбрана која је неопходно потребна да учинилац од свог добра или од добра другог одбије истовремени противправни напад.

Учиниоца који је прекорачио границе нужне одбране, може се блаже казнити. Ако је то прекорачење учињено под нарочито олакшавајућим околностима, учинилац се може ослободити од казне.

Крајња нужда

Члан 14.

Нема прекршаја ако је радња прописана као прекршај учињена у крајњој нужди.

Крајња нужда постоји ако је прекршај учињен да учинилац отклони од свог добра или добра другог истовремену нескривљену опасност која се на други начин није могла отклонити, и ако при томе учињено зло није веће од зла које је претило.

Учинилац који је прекорачио границе крајње нужде, може се блаже казнити. Ако је то прекорачење учињено под посебно олакшавајућим околностима, учинилац се може ослободити од казне.

Сила и претња

Члан 15.

Нема прекршаја ако је учинилац поступао под дејством неодољиве силе.

Учинилац који је извршио прекршај под дејством силе којој се могло одолети или под дејством претње може се блаже казнити, ако се сила и претња не могу сматрати нескривљеном опасношћу у смислу члана 14 овог закона.

Покушај

Члан 16.

За покушај прекршаја учинилац ће се казнити само ако је то посебно прописано.

Глава III

ОДГОВОРНОСТ ЗА ПРЕКРШАЈ

Субјекти одговорности

Члан 17.

За прекршај могу да одговарају физичко лице, предузетник, правно лице и одговорно лице у правном лицу.

Република Србија, територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе и њихови органи не могу бити одговорни за прекршај, али законом може бити прописано да за прекршај под условима из члана 18. став 1. овог закона одговара одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије или органу јединице локалне самоуправе.

Одговорност физичког лица

Члан 18.

Физичко лице одговара за прекршај који му се може приписати у кривицу зато што је било урачунљиво и учинило прекршај са умишљајем или из нехата, а било је свесно или је било дужно и могло бити свесно да је такав поступак забрањен.

Ако овим законом није другачије одређено, одредба из става 1. овог члана примењује се и на предузетника, одговорна лица у правном лицу, државном органу, органу територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе или код предузетника.

Неурачунљивост, скривљена неурачунљивост и битно смањена урачунљивост

Члан 19.

Неурачунљив учинилац није одговоран за прекршај.

Неурачунљив је учинилац који није могао да схвати значај свог поступка или није могао да управља својим поступцима услед душевне болести, привремене душевне поремећености, заосталог душевног развоја или друге теже душевне поремећености.

Учиниоцу прекршаја чија је способност да схвати значај свог дела или способност да управља својим поступцима била битно смањена услед неког стања из става 2. овог члана (битно смањена урачунљивост) може се ублажити казна.

Не сматра се неурачунљивим учинилац прекршаја који употребом алкохола или на други начин доведе себе у стање у коме није могао схватити значај свог поступка или није могао управљати својим поступцима ако је у време кад се доводио у такво стање био свестан или је био дужан и могао бити свестан да у таквом стању може учинити прекршај.

Нехат и умишљај

Члан 20.

За постојање одговорности довољан је нехат учиниоца ако прописом о прекршају није одређено да ће се казнити само ако је прекршај учињен са умишљајем.

Прекршај је учињен из нехата кад је учинилац био свестан да услед његовог чињења или нечињења може наступити забрањена последица, али је олако држао да је може спречити или да она неће наступити, или кад није био свестан могућности наступања забрањене последице, иако је према околностима и према својим личним својствима био дужан и могао бити свестан те могућности.

Прекршај је учињен са умишљајем кад је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење или кад је био свестан да услед његовог чињења или нечињења може наступити забрањена последица и пристао је на њено наступање.

Стварна заблуда

Члан 21.

Није одговоран за прекршај учинилац који је у време извршеног прекршаја био у неотклоњивој стварној заблуди.

Стварна заблуда је неотклоњива ако учинилац није био дужан и није могао да избегне заблуду у погледу неке стварне околности која представља обележје прекршаја или у погледу неке стварне околности која би, да је заиста постојала, чинила поступак учиниоца дозвољеним.

Правна заблуда

Члан 22.

Није одговоран за прекршај учинилац који је у време извршеног прекршаја био у неотклоњивој правној заблуди.

Правна заблуда је неотклоњива ако учинилац није био дужан и није могао да зна да је такав поступак забрањен.

Ако је заблуда била отклоњива, учинилац се за учињени прекршај може блаже казнити.

Саизвршилаштво

Члан 23.

Ако више лица учествовањем у радњи извршења прекршаја заједнички учине прекршај или остварујући заједничку одлуку другом радњом битно допринесу извршењу прекршаја, свако од њих казниће се казном прописаном за тај прекршај.

Подстрекавање

Члан 24.

Ко другом са умишљајем подстрекне да учини прекршај казниће се као да га је сам учинио.

Помагање

Члан 25.

Ко другом са умишљајем помогне да изврши прекршај казниће се као да га је сам учинио.

Границе одговорности саучесника

Члан 26.

Подстрекач и помагач су одговорни у границама свог умишљаја, а саизвршилац је одговоран за прекршај у границама свог умишљаја или нехата.

С обзиром на природу прекршаја, начин и околности под којима је помагање извршено, помагач се може блаже казнити.

Одговорност правног лица

Члан 27.

Правно лице је одговорно за прекршај учињен радњом или пропуштањем дужног надзора органа управљања или одговорног лица или радњом другог лица које је у време извршења прекршаја било овлашћено да поступа у име правног лица.

Правно лице је одговорно за прекршај и када:

1) орган управљања донесе противправну одлуку или налог којим је омогућено извршење прекршаја или одговорно лице нареди лицу да изврши прекршај,

2) физичко лице изврши прекршај услед пропуштања одговорног лица да над њим врши надзор или контролу.

Под условима из става 2. овог члана правно лице може да одговара за прекршај и када:

1) је против одговорног лица прекршајни поступак обустављен или је то лице ослобођено од одговорности у складу са одредбама члана 250. овог закона,

2) постоје правне или стварне сметње за утврђивање одговорности одговорног лица у правном лицу или се не може одредити ко је одговорно лице.

Одговорност физичког или одговорног лица у правном лицу за учињени прекршај, кривично дело или привредни преступ не искључује одговорност правног лица за прекршај.

Члан 28.

Престанком постојања правног лица у току прекршајног поступка престаје одговорност за прекршај, осим у случају постојања правног следбеника, када за прекршај одговара правни следбеник.

Ако је правно лице престало да постоји након правноснажно окончано прекршајног поступка, изречена санкција ће се извршити према правном следбенику.

Правно лице које се налази у стечају може да одговара за прекршај учињен пре отварања или у току стечајног поступка, али му се не може изрећи казна, него само заштитна мера одузимања предмета и одузимање имовинске користи.

Одговорност предузетника

Члан 29.

Предузетник одговара за прекршај који учини при вршењу своје делатности.

Одговорност одговорног лица

Члан 30.

Одговорним лицем, у смислу овог закона, сматра се лице коме су у правном лицу поверени одређени послови који се односе на управљање, пословање или процес рада, као и лице које у државном органу, органу територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе врши одређене дужности.

Није одговорно за прекршај одговорно лице које је поступало на основу наређења другог одговорног лица или органа управљања и ако је предузело све радње које је на основу закона, другог прописа или акта било дужно да предузме да би спречило извршење прекршаја.

Одговорност одговорног лица не престаје зато што му је престао радни однос у правном лицу, државном органу или органу јединице локалне самоуправе нити зато што је настала немогућност да се правно лице огласи одговорним услед његовог престанка.

Одговорност страних лица

Члан 31.

Страно физичко лице, страно правно лице и одговорно лице одговарају за прекршаје једнако као и домаће физичко, правно и одговорно лице.

Страно правно лице и одговорно лице казниће се за прекршај учињен на територији Републике Србије ако страно правно лице има пословну јединицу или представништво у Републици Србији или је прекршај учињен његовим превозним средством, ако прописом којим је прекршај регулисан није нешто друго предвиђено.

Глава IV

ПРЕКРШАЈНЕ САНКЦИЈЕ

Члан 32.

Прекршајне санкције су:

- 1) казне;
- 2) казнени поени;
- 3) опомена;
- 4) заштитне мере;
- 5) васпитне мере.

1. Казне

Члан 33.

За прекршај се могу прописати казна затвора, новчана казна и рад у јавном интересу.

У оквиру опште сврхе прекршајних санкција (члан 5. став 2.) сврха кажњавања је да се изрази друштвени прекор учиниоцу због извршеног прекршаја и да се утиче на њега и на сва остала лица да убудуће не чине прекршаје.

Начин прописивања казни

Члан 34.

За један прекршај се може прописати и казна затвора и новчана казна и обе се могу изрећи заједно.

За прекршај правног лица може се прописати само новчана казна.

Надлежност за прописивање казни

Члан 35.

Казна затвора може се прописати само законом.

Новчана казна и рад у јавном интересу, могу се прописати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда.

Изрицање казни

Члан 36.

Казна затвора се може изрећи само као главна казна.

Новчана казна и рад у јавном интересу могу се изрећи као главна и као споредна казна.

Ако су новчана казна и казна затвора прописане алтернативно, казна затвора се изриче само за прекршај којим су биле проузроковане теже последице. или за прекршаје који указују на већи степен кривице учиниоца у складу са чланом 18. став 1. овог закона.

Казна затвора

Члан 37.

Казна затвора се не може прописати у трајању краћем од једног ни дужем од шездесет дана.

Казна затвора не може се изрећи трудној жени, после навршена три месеца трудноће, ни мајци док дете не наврши једну годину живота, а ако је дете мртво рођено или ако је умрло после порођаја док не прође шест месеци од дана порођаја.

Рад у јавном интересу

Члан 38.

Рад у јавном интересу је неплаћени рад у корист друштва који се не обавља под принудом, којим се не вређа људско достојанство и не остварује профит.

Рад у јавном интересу не може трајати краће од 20 часова ни дуже од 360 часова.

Приликом изрицања рада у јавном интересу, суд ће имати у виду врсту извршеног прекршаја, узраст, физичку и радну способност, психичка својства, образовање, склоности и друге посебне околности које се односе на личност учиниоца.

Ако кажњено лице не обави део или све часове изречене казне рада у јавном интересу, суд ће ову казну заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих осам часова рада у јавном интересу одредити један дан затвора.

Новчана казна

Члан 39.

Законом или уредбом новчана казна може се прописати у распону:

- 1) од 5.000 до 150.000 динара за физичко лице или одговорно лице;
- 2) од 50.000 до 2.000.000 динара за правно лице;
- 3) од 10.000 до 500.000 динара за предузетника.

Одлукама скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда, могу се прописати новчане

казне од минималног износа до половине највишег износа прописаног распона из става 1. овог члана.

Изузетно од одредаба става 1. и 2. овог члана, новчана казна може се прописати у фиксном износу за физичко лице и одговорно лице од 1.000 до 10.000 динара за предузетника од 5.000 до 50.000 динара, а за правно лице од 10.000 до 100.000 динара.

Изузетно од одредаба ст. 1 до 3. овог члана, за прекршаје из области јавних прихода, јавног информисања, царинског, спољнотрговинског и девизног пословања, животне средине, промета роба и услуга и промета хартијама од вредности законом се могу прописати казне у сразмери са висином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге ствари која је предмет прекршаја, али не више од двадесетоструког износа тих вредности с тим да не прелази петоструки износ највећих новчаних казни које се могу изрећи по одредби става 1. овог члана.

Рок плаћања новчане казне

Члан 40.

У пресуди и прекршајном налогу се одређује рок плаћања новчане казне, који не може бити дужи од 15 дана од дана правноснажности пресуде, а уколико је жалба изјављена, од дана достављања другостепене пресуде, односно осам дана од дана уручења прекршајног налога.

Суд може решењем дозволити да се у оправданим случајевима новчана казна исплати у ратама, при чему одређује начин и рок плаћања, који не може бити дужи од шест месеци, под условом да су плаћени трошкови поступка.

На решење из става 2. овог члана није дозвољена жалба.

Ако кажњено лице коме је дозвољено да новчану казну исплаћује у ратама не врши уредно уплате, суд може решењем опозвати своју одлуку о плаћању у ратама.

Против решења из става 1. овог члана жалба није дозвољена.

Замена неплаћене новчане казне

Члан 41.

Новчану казну коју кажњено физичко лице, предузетник или одговорно лице у правном лицу не плати (у целини или делимично), суд може заменити казном затвора тако што се за сваких започетих 1.000 динара одређује један дан затвора, с тим што казна затвора не може трајати краће од једног дана ни дуже од 90 дана.

Ако је поред новчане казне кажњеном лицу била изречена и казна затвора, затвор којим се замењује неплаћена новчана казна и изречена казна затвора не могу трајати дуже од шездесет дана.

Ако суд оцени оправданим, с обзиром на тежину прекршаја, висину неплаћене новчане казне и имовинске могућности осуђеног суд може, уместо казне затвора, одредити да се неплаћена новчана казна замени радом у јавном интересу, с тим што осам сати рада замењује један дан затвора, односно 1.000 динара новчане казне а рад не може да траје дуже од 360 сати.

Део неплаћене новчане казне који није могао бити замењен казном затвора или радом у јавном интересу, наплаћује се принудним путем.

Ако после одлуке суда о замени неплаћене новчане казне кажњено физичко лице исплати новчану казну, казна затвора или рад у јавном интересу неће се извршити. Ако је извршење казне започето а кажњено лице исплати остатак изречене новчане казне, обуставиће се извршење казне затвора и рада у јавном интересу.

Замена неплаћене новчане казне казном затвора не може се одредити за новчане казне изречене према малолетницима и правним лицима.

Неплаћена новчана казна изречена према малолетнику принудно ће се наплатити на имовини малолетника, његовог родитеља или другог лица задуженог да се о њему стара.

На замену неплаћене новчане казне сходно се примењују одредбе закона који прописује извршење кривичних санкција.

Одмеравање казне

Члан 42.

Казна за прекршаје одмерава се у границама које су за тај прекршај прописане, а при томе се узимају у обзир све околности које утичу да казна буде већа или мања, а нарочито: тежина и последице прекршаја, околности под којима је прекршај учињен, степен одговорности учиниоца, ранија осуђиваност, личне прилике учиниоца и држање учиниоца после учињеног прекршаја.

Не може се узети у обзир као отежавајућа околност раније изречена прекршајна санкција учиниоцу ако је од дана правноснажности одлуке до дана доношења нове протекло више од четири године.

При одмеравању висине новчане казне узете се у обзир и имовно стање учиниоца.

Ублажавање казне

Члан 43.

Ако се приликом одмеравања казне утврди да прекршајем нису проузроковане теже последице, а постоје олакшавајуће околности које указују да се и блажом казном може постићи сврха кажњавања, прописана казна се може ублажити тако што се може:

- 1) изрећи казна испод најмање мере казне која је прописана за тај прекршај али не испод најмање законске мере те врсте казне;
- 2) уместо прописане казне затвора изрећи новчана казна или рад у јавном интересу, али не испод најмање законске мере те врсте казне;
- 3) уместо прописане казне затвора и новчане казне изрећи само једна од тих казни.

Ослобађање од казне

Члан 44.

Суд може учиниоца прекршаја огласити одговорним и ослободити од казне под условима из чл. 13. и 14. овог закона.

Суд може ослободити од казне и учиниоца прекршаја за који је прописана новчана казна ако после извршеног прекршаја, а пре него што је

сазнао да је откривљен отклони последице дела или надокнади штету проузроковану прекршајем.

Суд може ослободити од казне и учиниоца прекршаја учињеног из нехата када последице дела тако тешко погађају учиниоца да изрицање казне у таквом случају очигледно не би одговарало сврси кажњавања.

Стицај прекршаја

Члан 45.

Ако је учинилац једном радњом или са више радњи учинио више прекршаја за које му се истовремено суди, претходно ће се утврдити казна за сваки од тих прекршаја, па ће се за све те прекршаје изрећи јединствена казна.

Јединствена казна изрећи ће се по следећим правилима:

1) ако је за све прекршаје у стицају утврђена казна затвора, изрећи ће се јединствена казна затвора, која не може бити већа од деведесет дана;

2) ако је за све прекршаје у стицају утврђена новчана казна, изрећи ће се јединствена новчана казна која представља збир утврђених новчаних казни, с тим што јединствена новчана казна не може бити већа од двоструког износа највеће новчане казне предвиђене овим законом;

3) ако је за све прекршаје у стицају утврђена казна рада у јавном интересу, изрећи ће се јединствена казна рада у јавном интересу која не може трајати дуже од 360 часова;

4) ако је за прекршаје у стицају утврђена казна затвора, а за друге прекршаје новчана казна, изрећи ће се јединствена казна затвора и јединствена новчана казна на начин прописан у тач. 1. и 2. овог става.

Прекршај у продуженом трајању

Члан 46.

Прекршај у продуженом трајању постоји ако учинилац са јединственим умисљајем учини више истих временски повезаних прекршаја, који чине једну целину због најмање две од следећих околности: истоветности оштећеног, истоврсности предмета прекршаја, коришћења исте ситуације или трајног односа, јединства места или простора извршења прекршаја.

Одредба ст. 1. овог члана може се применити само код прекршаја чија природа допушта спајање у једну целину.

Прекршај којим се наноси штета нематеријалним правним добрима физичког или правног лица може бити учињен у продуженом трајању само ако је учињен против истог лица.

Прекршај који није обухваћен прекршајем у продуженом трајању у правноснажној судској одлуци, представља посебан прекршај, односно улази у састав посебног прекршаја у продуженом трајању.

За прекршај из става 1. овог члана може се изрећи казна тежа од прописане, али она не сме прећи двоструку меру прописане казне, нити највишу меру казне предвиђене чланом 45. став 2. овог закона за одмеравање казни за прекршаје учињене у стицају.

Урачунавање задржавања у казну

Члан 47.

Време за које је учинилац прекршаја задржан пре доношења пресуде урачунава се у изречену казну.

Задржавање које је трајало дуже од дванаест, а краће од двадесетчетири часа рачуна се у један дан затвора, односно као 1.000 динара новчане казне, односно осам сати рада у јавном интересу.

2. Казнени поени

Члан 48.

За прекршаје против безбедности саобраћаја на путевима законом се могу прописати казнени поени у распону од 1 до 25.

Санкција из става 1. овог члана изриче се уз казну или опомену под условима предвиђеним овим законом ако другим законом није другачије прописано.

Уз санкцију из става 1. овог члана учиниоцу могу бити изречене допунске обавезе у циљу едукације возача или праћења његовог понашања у саобраћају. Врсте допунских обавеза и услови за њихово изрицање прописују се посебним законом.

Казнени поени могу се изрећи возачу који у време извршења прекршаја поседује возачку дозволу издату у Републици Србији или возачу коме је правноснажном одлуком забрањено управљање моторним возилом.

Стицај казних поена

Члан 49.

Ако су за прекршаје у стицају утврђени казнени поени, изрећи ће се јединствени казнени поени, који одговарају збиру свих појединачно утврђених казних поена а који не може бити већи од 25 поена.

3. Опомена

Члан 50.

Уместо новчане казне за прекршај може се изрећи опомена ако постоје околности које у знатној мери умањују одговорност учиниоца, тако да се може очекивати да ће се убудуће клонити вршења прекршаја и без изрицања казне.

Опомена се може изрећи и ако се прекршај огледа у неиспуњавању прописане обавезе или је прекршајем нанесена штета, а учинилац је после покретања поступка, а пре доношења пресуде испунио прописану обавезу, односно отклонио или надокнадио нанесену штету.

4. Заштитне мере

Сврха и прописивање

Члан 51.

У оквиру опште сврхе прекршајних санкција (члан 5. став 2), сврха примене заштитне мере је да отклони услове који омогућавају или подстичу учиниоца на извршење новог прекршаја.

Заштитна мера може се прописати законом и уредбом.

Врсте заштитних мера

Члан 52.

За прекршаје се могу прописати следеће заштитне мере:

- 1) одузимање предмета;
- 2) забрана вршења одређених делатности;
- 3) забрана правном лицу да врши одређене делатности;
- 4) забрана одговорном лицу да врши одређене послове;
- 5) забрана управљања моторним возилом;
- 6) обавезно лечење зависника од алкохола и психоактивних супстанци;
- 7) обавезно психијатријско лечење;
- 8) забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја;
- 9) забрана присуствовања одређеним спортским приредбама;
- 10) јавно објављивање пресуде;
- 11) удаљење странца са територије Републике Србије;
- 12) одузимање животиња и забрана држања животиња.

Заштитне мере одузимања предмета, обавезног лечења зависника од алкохола и других психоактивних супстанци, обавезно психијатријско лечење, забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја и удаљење странаца са територије Републике Србије могу се изрећи под условима прописаним овим законом и кад нису предвиђене прописом којим је одређен прекршај.

Заштитна мера забране вршења одређених делатности не може се изрећи малолетнику.

Изрицање заштитних мера

Члан 53.

Кад постоје услови за изрицање заштитних мера предвиђени овим или другим законом, учиниоцу прекршаја може бити изречена једна или више заштитних мера.

Заштитне мере се изричу уз изречену казну, опомену или васпитну меру.

Изузетно од става 2. овог члана заштитне мере могу се изрећи самостално ако је таква могућност прописана.

Одузимање предмета

Члан 54.

Предмети који су употребљени или су били намењени за извршење прекршаја или који су настали извршењем прекршаја могу се одузети од учиниоца прекршаја.

Суд који је донео пресуду одредиће, у складу са посебним прописима, да ли ће се одузети предмети уништити, продати или предати заинтересованом органу, односно организацији.

Ако је учинилац самовољно отуђио или уништио предмете или је на други начин онемогућио њихово одузимање, у пресуди ће се одредити да плати новчани износ који одговара вредности предмета.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере одузимања предмета.

Предмети из става 1. овог члана могу се одузети и кад се прекршајни поступак не заврши пресудом којом се окривљени оглашава одговорним ако то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала као и у другим случајевима одређеним посебним законом. О томе се доноси посебно решење на које окривљени има право жалбе.

Одузимањем предмета не дира се у право трећих лица на накнаду штете од учиниоца.

Забрана вршења одређених делатности

Члан 55.

Забрана вршења одређених делатности састоји се у привременој забрани учиниоцу прекршаја да врши одређену привредну или другу делатност за коју се издаје дозвола надлежног органа или која се уписује у одговарајући регистар.

Ако прописом којим се одређује прекршај нису посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере из става 1. овог члана, мера се може изрећи ако учинилац прекршаја делатност злоупотреби за извршење прекршаја или ако се оправдано може очекивати да би даље вршење те делатности било опасно по живот или здравље људи или друге законом заштићене интересе.

Забрана вршења одређене делатности може се изрећи у трајању од шест месеци до три године, рачунајући од дана извршности пресуде.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање изречене мере.

Забрана правном лицу да врши одређене делатности

Члан 56.

Забрана правном лицу да врши одређене делатности састоји се у забрани производње одређених производа или вршења одређених послова у области промета робе, финансија и услуга, или у забрани вршења других одређених послова.

Ако прописом којим се одређује прекршај нису посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере, мера се може изрећи ако би даље вршење одређене делатности било опасно по живот или здравље људи, штетно за

привредно или финансијско пословање других правних лица или за привреду у целини.

Забрана правном лицу да врши одређену делатност може се изрећи у трајању од шест месеци до три године, рачунајући од дана извршности пресуде.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове

Члан 57.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове састоји се у забрани учиниоцу прекршаја да врши послове које је вршио у време извршења прекршаја или руководећу дужност у привредном или финансијском пословању или одређену врсту послова, или све или неке дужности везане за располагање, коришћење, управљање или руковање повереном имовином.

Ако прописом којим се одређује прекршај није другачије одређено, забрана одговорном лицу да врши одређене послове изриче се кад одговорно лице злоупотреби дужност ради извршења прекршаја.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове може се изрећи у трајању од три месеца до једне године, рачунајући од дана извршности пресуде.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање изречене мере.

Забрана управљања моторним возилом

Члан 58.

Забрана управљања моторним возилом састоји се у томе да се учиниоцу привремено забрани управљање моторним возилом одређене врсте или категорије.

Ако прописом којим се одређује прекршај нису посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере, мера се може изрећи учиниоцу прекршаја који је учинио прекршај против безбедности саобраћаја кад постоји опасност да ће управљајући моторним возилом поново учинити прекршај или зато што његово раније кршење тих прописа показује да је опасно да управља моторним возилом одређене врсте или категорије.

Заштитна мера из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од 30 дана до 1 године.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање мере.

Обавезно лечење зависника од алкохола и психоактивних супстанци

Члан 59.

Обавезно лечење зависника од алкохола и психоактивних супстанци може се изрећи лицу које је учинило прекршај услед зависности од сталне употребе алкохола или психоактивних супстанци и код кога постоји опасност да ће услед ове зависности и даље да чини прекршаје.

Пре изрицања мере из става 1. овог члана суд ће прибавити мишљење вештака, односно надлежне здравствене организације.

При изрицању мере из става 1. овог члана учиниоцу прекршаја наложиће се обавезно лечење у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи. Ако учинилац прекршаја без оправданих разлога одбије лечење, мера ће се извршити принудним путем.

Заштитна мера из става 1. овог члана најдуже може трајати до једне године, а извршење изречене мере обуставиће се и пре истека времена одређеног у пресуди ако здравствена организација установи да је лечење завршено.

Обавезно психијатријско лечење

Члан 60.

Учиниоцу прекршаја који је у стању неурачунљивости учинио прекршај, суд ће изрећи обавезно психијатријско лечење, ако утврди да постоји озбиљна опасност да учинилац понови прекршај, а ради отклањања опасности потребно је његово психијатријско лечење.

Обавезно психијатријско лечење је једина прекршајна санкција која се самостално може изрећи неурачунљивом учиниоцу прекршаја.

Под условима из става 1. овог члана суд може изрећи обавезно психијатријско лечење учиниоцу прекршаја чија је урачунљивост битно смањена, ако му је изречена новчана казна, рад у јавном интересу, опомена или је ослобођен од казне.

Обавезно психијатријско лечење спроводи се на слободи и траје док постоји потреба лечења, али не дуже од једне године.

Ради успешнијег лечења може се одредити да се повремено лечење спроведе у здравственој установи с тим да непрекидно лечење у установи не може трајати дуже од 15 дана, а може бити предузето највише два пута у току године.

Ако се у случају из ст. 1. и 3. овог члана учинилац не подвргне лечењу на слободи или га самовољно напусти, суд може одредити да се заштитна мера спроведе у здравственој установи под условима из става 4. овог члана.

Забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја

Члан 61.

Забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја изриче се ради спречавања учиниоца да понови прекршај или да настави да угрожава оштећеног. Мера из става 1. овог члана изриче се на писмени предлог подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка или на усмени захтев оштећеног истакнут при саслушању у прекршајном поступку.

Одлука суда којом је изречена забрана приступа мора да садржи: временски период у ком се извршава, податке о лицима којима учинилац не сме приступати, назначење објекта којима не сме приступити и у које време, места или локација у оквиру којих се учиниоцу забрањује приступ.

Изречена мера забране приступа оштећеном укључује и меру забране приступа заједничком стану или домаћинству у периоду за који важи забрана.

Заштитна мера забране приступа може се изрећи у трајању до једне године, рачунајући од извршности пресуде.

О одлуци суда којом се изриче забрана приступа обавештава се оштећени, полицијска управа надлежна за извршење мере и надлежан орган старатељства уколико се мера односи на забрану учиниоцу приступа деци, брачном другу или члановима породице.

Кршење забране приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја

Члан 62.

Кажњеном коме је правноснажном пресудом изречена мера забране приступа, а који приступи оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја током трајања мере или оствари контакт са оштећеним на недозвољени начин или у недозвољено време изрећи ће се санкција по пропису којим је предвиђен прекршај за који је изречена ова мера.

Забрана присуствовања одређеним спортским приредбама

Члан 63.

Забрана присуствовања одређеним спортским приредбама састоји се у обавези учиниоца прекршаја да се непосредно пре почетка времена одржавања одређених спортских приредби лично јави службеном лицу у подручној полицијској управи, односно полицијској станици на подручју на којем се учинилац прекршаја затекао и да борави у њиховим просторијама за време одржавања спортске приредбе.

Заштитна мера из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од једне до пет година.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање мере.

Кажњени коме је правноснажном пресудом изречена мера забране присуствовања одређеним спортским приредбама, а који не изврши обавезу из става 1. овог члана, казниће се затвором од тридесет до шездесет дана.

О изреченој заштитној мери из става 1. овог члана, суд је дужан да обавести подручну полицијску управу према месту пребивалишта кажњеног лица.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере забране присуствовања одређеним спортским приредбама.

Јавно објављивање пресуде

Члан 64.

Заштитну меру објављивања пресуде суд ће изрећи ако сматра да би било корисно да се јавност упозна са пресудом, а нарочито ако би објављивање пресуде допринело да се отклони опасност по живот или здравље људи или да се заштити сигурност промета роба и услуга или привреда.

Према значају прекршаја суд одлучује да ли ће се пресуда објавити преко штампе, радија или телевизије или преко више наведених средстава информисања, као и да ли ће се образложење пресуде објавити у целини или у изводу, водећи при том рачуна да начин објављивања омогући обавештеност свих у чијем интересу пресуду треба објавити.

Пресуда се може објавити у року од најдуже 30 дана од дана правноснажности пресуде.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере јавног објављивања пресуде.

Трошкови јавног објављивања пресуде падају на терет кажњеног.

Удаљење странца са територије Републике Србије

Члан 65.

Удаљење странца са територије Републике Србије може се изрећи странцу који је учинио прекршај због кога је непожељан његов даљи боравак у земљи.

Заштитна мера из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од шест месеци до пет година.

Трајање изречене мере тече од дана правноснажности пресуде, с тим што се време проведено на издржавању казне затвора не урачунава у трајање мере.

Посебним законом могу бити прописани услови под којима се може на одређено време одложити извршење заштитне мере из става 1. овог члана.

Одузимање животиња и забрана држања животиња

Члан 66.

Одузимање животиња од власника или држаоца који је оглашен одговорним за прекршај из области заштите добробити животиња изриче се ради спречавања учиниоца прекршаја да понови прекршај, односно на други начин да настави да угрожава добробит животиња.

Суд који је донео пресуду одредиће у складу с посебним прописима да ли ће се одузета животиња предати надлежном прихватилишту за животиње или заинтересованој организацији.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере одузимања животиња.

Забрана држања једне, више, односно свих врста животиња лицу које је оглашено одговорним за прекршај из области заштите добробити животиња изриче се ради спречавања учиниоца да понови прекршај, односно на други начин да настави да угрожава добробит животиња.

Ова мера може се изрећи у трајању од једне до три године рачунајући од извршности пресуде.

Лицу коме је правноснажном пресудом изречена мера забране држања животиња а који поступи противно забрани из става 1. овог члана изрећи ће се санкција по пропису којим је предвиђен прекршај за који је изречена ова мера.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање забране држања свих, односно појединих врста животиња као трајне заштитне мере.

Стицај заштитних мера

Члан 67.

Ако је једном пресудом за више прекршаја утврђено више заштитних мера исте врсте за које је прописано да ће се изрећи у одређеном трајању, изрећи ће се јединствена заштитна мера која је једнака збиру трајања појединачно утврђених заштитних мера, с тим да она не може прећи највишу законску границу трајања те врсте заштитне мере.

Глава V

ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ ПРИБАВЉЕНЕ ПРЕКРШАЈЕМ

Основ одузимања имовинске користи

Члан 68.

Нико не може задржати имовинску корист која је прибављена прекршајем.

Корист из става 1. овог члана се одузима пресудом којом су утврђени прекршај и одговорност за њега, под условима који су предвиђени овим законом.

Начин одузимања имовинске користи

Члан 69.

Од учиниоца прекршаја ће се одузети новац, хартије од вредности, предмети од вредности и свака друга имовинска корист која је прибављена извршењем прекршаја. Ако такво одузимање није могуће, учинилац ће се обавезати да плати новчани износ који одговара прибављеној имовинској користи.

Ако окривљени у одређеном року не плати новчани износ из става 1. овог члана, наплата ће се извршити принудним путем.

Имовинска корист прибављена извршењем прекршаја може се одузети од лица на које је пренесена без накнаде или уз накнаду која не одговара стварној вредности.

Заштита оштећеног

Члан 70.

Ако је оштећеном у прекршајном поступку досуђен имовинскоправни захтев, одузимање имовинске користи изрећи ће се само уколико та корист прелази досуђени имовинскоправни захтев оштећеног.

Глава VI

ОДРЕДБЕ О МАЛОЛЕТНИЦИМА

Одговорност малолетника за прекршај

Члан 71.

Према малолетнику који у време када је учинио прекршај није навршио четрнаест година (дете) не може се водити прекршајни поступак.

На малолетника старости од навршених четрнаест до навршених осамнаест година који учини прекршај, примењују се одредбе ове главе, а остале одредбе овог закона само ако нису у супротности са овим одредбама.

Одговорност родитеља, усвојитеља, старатеља или хранитеља детета и малолетника

Члан 72.

Када је дете учинило прекршај због пропуштања дужног надзора родитеља, усвојитеља, старатеља, односно хранитеља, а ова лица су била у могућности да такав надзор врше, родитељи, усвојитељ, старатељ односно хранитељ детета казниће се за прекршај као да су га сами учинили.

Законом се може прописати да ће за прекршај који је учинио малолетник одговорати и родитељи, усвојитељ, старатељ, односно хранитељ малолетника старог од навршених четрнаест до навршених осамнаест година ако је учињени прекршај последица пропуштања дужног надзора над малолетником, а били су у могућности да такав надзор врше.

Осим родитеља, усвојитеља, старатеља или хранитеља, законом се може прописати да ће за прекршај малолетника одговорати и друга лица за која је прописана обавеза вршења надзора над малолетником који је учинио прекршај.

Прекршајне санкције према малолетницима

Члан 73.

Малолетнику који је у време извршења прекршаја навршио четрнаест, а није навршио шеснаест година (млађи малолетник) могу се изрећи само васпитне мере.

Малолетнику који је у време извршења прекршаја навршио шеснаест година, а није навршио осамнаест година (старији малолетник) може се изрећи васпитна мера, казнени поени или казна.

Ако је због природе прекршаја то неопходно, заштитна мера се може изрећи малолетнику уз васпитну меру или казну.

Само суд може малолетнику изрећи васпитну меру, новчану казну, казнене поене, казну малолетничког затвора и заштитну меру.

Врсте васпитних мера

Члан 74.

Малолетницима се могу изрећи следеће васпитне мере:

1. мере упозорења и усмеравања: укор и посебне обавезе и
2. мере појачаног надзора.

Мере упозорења и усмеравања се изричу кад је таквим мерама потребно утицати на личност малолетника и његово понашање и када су оне довољне да се постигне сврха ових мера.

Мере појачаног надзора изричу се кад за васпитавање и развој малолетника треба предузети трајније васпитне мере уз одговарајући стручни надзор и помоћ.

Укор

Члан 75.

Укор се изриче малолетнику према којем није потребно предузети трајније васпитне мере, а нарочито кад се из његовог односа према учињеном прекршају и његове спремности да убудуће не чини прекршаје може закључити да ће изреченом васпитном мером бити постигнута сврха ове мере.

При изрицању укора малолетнику ће се указати на друштвену неприхватљивост његовог поступка и уколико поново учини прекршај, могућност изрицања и друге васпитне мере.

Посебне обавезе

Члан 76.

Уколико суд оцени да је одговарајућим захтевима и забранама потребно утицати на малолетника и његово понашање, може малолетнику одредити једну или више посебних обавеза и то:

- 1) да се извини оштећеном;
- 2) да у оквиру својих могућности, поправи или надокнади штету коју је проузроковао;
- 3) да не посећује одређена места и избегава друштво одређених лица која на њега негативно утичу;
- 4) да се подвргне одвикавању и лечењу од зависности од алкохола и других психоактивних супстанци;
- 5) да се ради учења или провере знања саобраћајних прописа упуту у надлежну установу за оспособљавање возача;
- 6) да се, без накнаде, укључи у рад хуманитарних организација или у послове еколошког, социјалног или локалног значаја;
- 7) да се укључи у рад спортских и других секција у школи уз педагошки надзор наставника.

Обавезе из става 1. тач. 2 до 7. овог члана, не могу трајати дуже од шест месеци и не смеју ометати малолетничково школовање или запослење.

У оквиру обавезе из става 1. тачка 2. овог члана суд ће одредити висину, облике и начин поправљања штете, при чему лични рад малолетника на поправљању штете може трајати највише до 20 часова у периоду од месец дана и мора бити тако распоређен да не смета редовном школовању или запослењу малолетника.

Суд ће приликом изрицања посебних обавеза упозорити малолетника да се због неиспуњења одређених обавеза, оне могу заменити другом обавезом или васпитном мером.

Извршење посебних обавеза спроводи се уз надзор органа надлежног за послове старатељства који о извршавању обавеза обавештава суд.

Мере појачаног надзора

Члан 77.

Васпитне мере појачаног надзора изричу се ако је потребно да се према малолетнику изврши трајнија мера васпитања.

Меру појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља, суд ће изрећи ако су родитељи, усвојитељ или старатељ пропустили да врше потребну бригу и надзор над малолетником, а у могућности су да овакав надзор врше и то се од њих с основом може очекивати.

Ако родитељи, усвојитељ или старатељ не могу вршити појачани надзор над малолетником, малолетнику ће се изрећи појачан надзор органа старатељства.

Мере појачаног надзора из ст. 2. и 3. овог члана могу трајати најмање три месеца, а најдуже једну годину.

Услови за изрицање васпитних мера

Члан 78.

При изрицању васпитних мера узимају се у обзир старост малолетника, степен његовог душевног развоја, психичке карактеристике и мотиви због којих је учинио прекршај, досадашње васпитање, околина и услови под којима је живео, тежина прекршаја, да ли му је већ пре тога била изречена васпитна мера, као и све остале околности које утичу на избор васпитне мере којом ће се најбоље постићи сврха васпитања.

Ради утврђивања околности из става 1. овог члана суд мора саслушати родитеље и усвојитеља малолетника, његовог старатеља и друга лица која могу пружити потребне податке.

Обустава извршења и измена одлуке о васпитној мери

Члан 79.

Кад се после доношења одлуке којом је изречена васпитна мера појаве околности којих није било у време доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би биле од утицаја на доношење одлуке, извршење изречене мере може се обуставити или се изречена мера може заменити другом васпитном мером.

Поновно одлучивање о васпитним мерама

Члан 80.

Ако је од правноснажности одлуке којом је изречена нека од васпитних мера или посебних обавеза протекло више од шест месеци, а извршење није започето, суд ће поново одлучити о потреби да се изврши изречена мера или посебна обавеза или да се замени неком другом васпитном мером или посебном обавезом.

Суд је дужан да води посебну евиденцију за сваког малолетника коме је изречена васпитна мера.

Кажњавање старијих малолетника

Члан 81.

Старијем малолетнику може се изрећи казна само ако је у време када је учинио прекршај, према својој душевној развијености могао схватити значај своје радње и управљати својим поступцима и ако због тежих последица прекршаја или већег степена кривице не би било оправдано применити васпитну меру.

Казна малолетничког затвора старијем малолетнику може се изрећи изузетно при чему се мора имати у виду природа прекршаја, личне особине и понашање малолетника.

Казна малолетничког затвора која се изрекне старијем малолетнику не може бити дужа од 30 дана.

Малолетном учиниоцу прекршаја не може се изречена новчана казна заменити казном малолетничког затвора, већ ће се наплатити принудним путем, у складу са законом.

Прекршајни суд је обавезан да орган старатељства надлежан према пребивалишту малолетника обавести о изреченој васпитној мери или казни малолетном учиниоцу прекршаја.

Изрицање васпитне мере или казне за прекршаје у стицају

Члан 82.

Ако је малолетник учинио више прекршаја у стицају суд ће при избору васпитних мера јединствено ценити све прекршаје и изрећи само једну меру.

Ако суд за неки од прекршаја утврди казну, а за друге прекршаје васпитне мере, изрећи ће само казну.

На начин из става 2. овог члана суд ће поступити ако се после изречене васпитне мере, односно казне утврди да је малолетник пре или после њеног изрицања учинио прекршај.

Дејство пунолетности

Члан 83.

Ако је малолетни учинилац прекршаја пре или у току прекршајног поступка постао пунолетан, примењиваће се одредбе о малолетницима, осим одредаба о васпитним мерама.

Ако је малолетник постао пунолетан после доношења одлуке којом је изречена васпитна мера, обуставља се извршење те мере.

Глава VII

ЗАСТАРЕЛОСТ

Застарелост покретања и вођења прекршајног поступка

Члан 84.

Прекршајни поступак не може се покренути нити водити ако протекне две године од дана када је прекршај учињен.

Застаревање покретања и вођења прекршајног поступка не тече за време за које се покретање и вођење поступка не може предузети по закону.

Застаревање се прекида сваком процесном радњом надлежног суда која се предузима ради вођења прекршајног поступка.

После сваког прекида застаревање почиње поново да тече.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, за прекршаје из области царинског, спољнотрговинског, девизног пословања, јавних прихода и финансија, промета роба и услуга, животне средине, спречавања корупције и ваздушног саобраћаја може се посебним законом прописати дужи рок застарелости.

Рок из става 5. овог члана не може бити дужи од пет година.

Покретање и вођење прекршајног поступка застарева у сваком случају кад протекне два пута онолико времена колико се по закону тражи за застарелост.

Одредбе ст. 1. до 4. и става 7. овог члана сходно се примењују на застарелост покретања и вођења поступка за издавање прекршајног налога.

Застарелост извршења казне и заштитне мере

Члан 85.

Изречена казна и заштитна мера не могу се извршити ако су од дана правноснажности пресуде протекле две године.

Застаревање извршења казне и заштитне мере почиње од дана правноснажности пресуде којом је изречена казна односно заштитна мера.

Застаревање извршења казне и заштитне мере не тече за време за које се извршење не може предузети по закону.

Застаревање се прекида сваком процесном радњом надлежног органа која се предузима ради извршења казне, односно заштитне мере.

После сваког прекида застаревање почиње поново да тече.

Извршење казне односно заштитне мере застарева у сваком случају кад протекне два пута онолико времена колико се по закону тражи за извршење казне, односно заштитне мере.

Део други

ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК

Глава VIII

ОСНОВНА НАЧЕЛА ПОСТУПКА

Начело законитости

Члан 86.

Овај закон утврђује правила којима се осигурава да нико невин не буде кажњен, а да се одговорном учиниоцу прекршаја изрекне прекршајна санкција под условима које предвиђа овај закон и на основу законито спроведеног поступка.

Законитост у изрицању прекршајних санкција

Члан 87.

Прекршајну санкцију може изрећи само надлежни суд који води прекршајни поступак по овом закону.

Изузетно од става 1. овог члана новчану казну може изрећи овлашћени орган, односно овлашћено лице прекршајним налогом у складу са законом.

Оптужно начело

Члан 88.

Прекршајни поступак покреће се и води на основу:

1. захтева овлашћеног органа или оштећеног;
2. прекршајног налога, у складу са овим законом.

Доказивање

Члан 89.

Докази се прикупљају и изводе у складу са овим законом .

Терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности је на подносиоцу захтева за покретање прекршајног поступка.

Суд изводи доказе на предлог странака.

Странка је дужна да прибави доказе чије је извођење предложила.

Изузетно, суд може по службеној дужности прибавити доказе ако окривљени није у стању да то сам учини или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења поступка.

Суд може извести допунске доказе ако оцени да су изведени докази противуречни или нејасни и да је то неопходно да би се предмет доказивања свестрано расправио.

Помоћ неурој странци

Члан 90.

Суд је дужан да се стара да незнање или неукост странака не буде на штету њихових права.

Економичност прекршајног поступка

Члан 91.

Суд је дужан да поступак спроведе без одуговлачења, али тако да то не буде на штету доношења правилне и законите одлуке.

Слободна оцена доказа

Члан 92.

Суд оцењује доказе по свом слободном уверењу.

Које ће чињенице узети као доказане, суд одлучује на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно, свих доказа заједно и на основу резултата целокупног поступка.

Право на одбрану

Члан 93.

Пре доношења одлуке, окривљеном се мора дати могућност да се изјасни о чињеницама и доказима који га терете и да изнесе све чињенице и доказе који му иду у корист, осим у случајевима предвиђеним законом.

У прекршајном поступку окривљени мора већ на првом саслушању бити обавештен о прекршају за који се терети и о основама оптужбе, осим ако се поступак на основу овог закона спроводи без саслушања окривљеног.

Ако уредно позвани окривљени не дође и не оправда изостанак или у одређеном року не да писану одбрану, а његово саслушање није нужно за уврђивање чињеница које су од важности за доношење законите одлуке, одлука се може донети и без саслушања окривљеног. Окривљени има право да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца кога сам изабере. Суд је дужан да приликом првог саслушања окривљеног поучи о праву на браниоца.

Употреба језика у прекршајном поступку

Члан 94.

Суд води поступак на српском језику и у том поступку користи ћирилично писмо, а латиничко писмо у складу са законом.

На подручјима на којима је у складу са законом, у службеној употреби и језик одређене националне мањине поступак се на захтев странке води и на језику и уз употребу писма те националне мањине, о чему одлучује суд.

Ако се поступак не води на језику странке, односно других учесника у поступку, који су држављани Републике Србије, обезбедиће им се преко преводиоца превођење тока поступка на њихов језик.

Странке и други учесници у поступку који нису држављани Републике Србије имају право да ток поступка прате преко преводиоца и да у том поступку употребљавају свој језик.

О праву на превођење и вођење поступка на свом језику или језику који разуме поучиће се лице из ст. 2 до 4. овога члана, које се може одрећи тог права ако разуме језик на коме се води прекршајни поступак. У записнику ће се забележити да је дата поука и изјава учесника.

Преводићење обавља преводилац кога одреди суд који води прекршајни поступак са листе судских преводилаца, а уколико то није могуће, превођење ће извршити друго лице уз пристанак странке.

Двостепеност прекршајног поступка

Члан 95.

Против одлука прекршајног суда може се изјавити жалба другостепеном прекршајном суду, односно уложити приговор у складу са овим законом.

Одлука донета у прекршајном поступку постаје правноснажна даном доношења пресуде другостепеног прекршајног суда, ако овим законом није другачије одређено.

Против одлука другостепеног прекршајног суда није дозвољена жалба.

Забрана преиначења на горе

Члан 96.

Ако је жалба изјављена само у корист окривљеног, пресуда се у делу који се односи на изречену санкцију не може изменити на његову штету, нити се у поновљеном поступку може донети неповољнија пресуда за окривљеног.

Накнада штете неоправдано кажњеном и неосновано задржаном лицу

Члан 97.

Лице које је неоправдано кажњено за прекршај или је неосновано задржано има право на накнаду штете која му је тиме причињена, као и друга права утврђена законом.

По захтеву лица из става 1. овог члана, министарство надлежно за послове правосуђа, спроводи поступак ради постизања споразума о постојању, врсти и висини накнаде.

Правна помоћ

Члан 98.

Судови који воде прекршајни поступак, дужни су једни другима и другим судовима пружати правну помоћ у пословима из своје надлежности.

Органи унутрашњих послова, други органи управе и други органи и организације дужни су судовима који воде прекршајни поступак, пружати правну помоћ и извршавати њихове налоге у пословима из своје надлежности.

Судови су дужни да пружају правну помоћ државним и другим органима достављањем списка, исправа и других података, ако се тиме не омета ток прекршајног поступка.

Сходна примена Законика о кривичном поступку

Члан 99.

На прекршајни поступак сходно се примењују одредбе Законика о кривичном поступку, ако овим или другим законом није друкчије одређено.

Глава IX

ОРГАНИ НАДЛЕЖНИ ЗА ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА

Надлежност судова

Члан 100.

Прекршајни поступак у првом степену воде прекршајни судови. Прекршајни поступак по жалбама на одлуке прекршајних судова води другостепени прекршајни суд. Другостепени прекршајни суд одлучује и о сукобу и преношењу месне надлежности судова и врши друге послове одређене законом.

Другостепени прекршајни суд прегледа и прати рад судова, прибавља од судова податке и извештаје потребне за праћење прекршајне праксе, примену закона и других прописа, праћење и проучавање друштвених односа и појава и податке о другим питањима од интереса за остваривање њихове функције.

Јавност рада

Члан 101.

Јавност рада суда обезбеђује се: јавним одржавањем рочишта, објављивањем одлука, давањем обавештења заинтересованим лицима о току прекршајног поступка, упознавањем јавности о свом раду путем средстава јавног информисања.

Ради очувања тајне, заштите морала, интереса малолетника или заштите других посебних интереса друштвене заједнице, може се искључити јавност рада суда у свим или само у појединим фазама прекршајног поступка.

Састав суда

Члан 102.

У првостепеном прекршајном поступку суди и одлучује судија појединац.

Другостепени прекршајни суд суди и одлучује у већу састављеном од троје судија.

Општа месна надлежност

Члан 103.

За вођење прекршајног поступка у првом степену месно је надлежан суд на чијем подручју је прекршај учињен или покушан.

Суд који је месно надлежан за вођење прекршајног поступка против правног лица надлежан је и за вођење прекршајног поступка против одговорног лица у правном лицу.

Ако је прекршај учињен на домаћем броду или домаћем ваздухоплову, за вођење прекршајног поступка у првом степену месно је надлежан суд на чијем се подручју налази домаћа лука или ваздухопловно пристаниште у коме се завршава путовање учиниоца прекршаја, а ако је учинилац прекршаја члан посаде, надлежан је суд на чијем се подручју налази матична лука брода, односно матично пристаниште ваздухоплова.

Ако је прекршај извршен или покушан на подручју више прекршајних судова, надлежан је онај суд који је први започео поступак, а ако поступак још није започет, суд коме је пре поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Супсидијарна месна надлежност

Члан 104.

Ако није познато место извршења прекршаја, месно је надлежан суд на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште, односно седиште окривљеног правног лица уколико се важност прописа којим је прекршај одређен простире и на подручју на коме се налази његово пребивалиште или боравиште, односно седиште окривљеног правног лица.

Ако нису познати ни место извршења прекршаја ни пребивалиште или боравиште окривљеног, надлежан је суд на чијем се подручју окривљени пронађе, односно ухвати или се сам пријави.

Кумулација месне надлежности

Члан 105.

Ако је исто лице окривљено за више прекршаја па су за вођење прекршајног поступка надлежна два или више судова, надлежан је онај суд који је по захтеву овлашћеног органа први започео поступак, а ако поступак још није започет надлежан је суд коме је прво поднесен захтев за покретање прекршајног поступка.

Спајање и раздвајање прекршајног поступка

Спајање

Члан 106.

Суд може на предлог странака или по службеној дужности, због целисходности или других разлога, спровести јединствени прекршајни поступак у следећим случајевима:

- 1) ако је исто лице окривљено за више прекршаја;
- 2) ако је више лица окривљено за један прекршај;
- 3) према саучесницима;
- 4) ако је оштећени истовремено учинио прекршај према окривљеном;
- 5) ако је више лица окривљено за више прекршаја између којих постоји међусобна веза.

Против решења којим је одређено спајање поступка или којим је одбијен предлог за спајање није дозвољена жалба.

Раздвајање

Члан 107.

Суд може на предлог странака или по службеној дужности, због целисходности или других важних разлога, одлучити да се прекршајни поступак за поједине прекршаје или против појединих окривљених раздвоји и посебно доврши.

Против решења којим је одређено раздвајање прекршајног поступка или је одбијен предлог за раздвајање поступка жалба није дозвољена.

Поступак против правног лица и одговорног лица

Члан 108.

Против правног лица и одговорног лица у правном лицу води се јединствен прекршајни поступак, осим ако постоје законски разлози да се води поступак против једног од њих.

Ако се против одговорног лица у правном лицу не може покренути поступак, поступак ће се покренути и спровести против правног лица.

Ако је правно лице престало да постоји или постоје друге правне сметње за вођење поступка, поступак ће се покренути и спровести против одговорног лица у правном лицу.

Ако је пре окончања прекршајног поступка правно лице престало да постоји, поступак ће се наставити према правном следбенику.

Преношење месне надлежности

Члан 109.

Кад је надлежни суд из правних или стварних разлога спречен да поступа у одређеном предмету, дужан је да о томе извести другостепени прекршајни суд који ће одредити други стварно надлежан суд.

Против решења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

Поступање у случају ненадлежности

Члан 110.

Суд је дужан да по службеној дужности пази да ли решавање предмета спада у судску надлежност и на своју стварну и месну надлежност и чим примети да није надлежан, решењем се оглашава ненадлежним и без одлагања доставља предмет надлежном суду или другом надлежном органу.

Ако суд коме је предмет достављен као надлежном сматра да је надлежан суд који му је предмет доставио, покренуће поступак за решавање сукоба надлежности.

Против решења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

Решавање сукоба надлежности

Члан 111.

О сукобу надлежности између судова решава другостепени прекршајни суд.

Док се не реши сукоб надлежности између судова, сваки од њих дужан је да предузима оне радње у поступку за које постоји опасност од одлагања.

Против решења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

Глава X

ИЗУЗЕЋЕ

Основи за изузеће

Члан 112.

Судија који учествује у прекршајном поступку биће изузет:

- 1) ако је оштећен прекршајем;
- 2) ако му је окривљени, бранилац окривљеног, представник окривљеног правног лица, подносилац захтева за покретање прекршајног поступка, оштећени или његов законски заступник односно пуномоћник, брачни друг или сродник по крви у правој линији до било ког степена сродства, у

побочној линији до четвртог степена, а по тазбинском средству до другог степена;

3) ако је са окривљеним, представником окривљеног правног лица, браниоцем окривљеног, службеним лицем које је у име овлашћеног органа поднело захтев за покретање прекршајног поступка или оштећеним у односу старатеља, стараника, усвојитеља, усвојеника, хранитеља или храњеника;

4) ако је у истом предмету као службено лице у име овлашћеног органа поднео захтев за покретање прекршајног поступка или је учествовао као представник окривљеног правног лица, бранилац окривљеног, законски заступник или пуномоћник оштећеног, или је саслушан као сведок или као вештак;

5) ако је у истом предмету учествовао у доношењу првостепене пресуде;

6) ако постоје околности које изазивају сумњу у његову непристрасност.

Дужност судије кад постоје разлози за изузеће

Члан 113.

Судија који учествује у прекршајном поступку, чим сазна да постоји који од разлога за изузеће из члана 112. став 1. тач. 1 до 5. овог закона, дужан је да прекине сваки рад на том предмету и да о томе обавести председника суда, који ће одредити другог судију. Ако се ради о изузећу председника суда, он ће одредити себи заменика између судија тог суда.

Ако је председник суда истовремено и једини судија у том суду или ако из других разлога не може да себи одреди заменика из истог суда затражиће од председника другостепеног прекршајног суда да делегира другог судију.

Ако судија сматра да постоје околности које изазивају сумњу у његову непристрасност (члан 112. став 1. тачка 6), обавестиће о томе председника прекршајног суда, а ако се ради о случају из става 2. овог члана, председника другостепеног прекршајног суда, који ће одлучити о његовом изузимању.

Подношење захтева за изузеће

Члан 114.

Изузеће судије због постојања неког од разлога за изузеће из члана 112. овог закона могу тражити окривљени и овлашћени подносилац захтева за покретање прекршајног поступка (у даљем тексту: странке).

Захтев за изузеће судије странке могу поднети до доношења пресуде, односно решења.

Захтев за изузеће председника и судија другостепеног прекршајног суда странка може поднети у жалби на првостепену пресуду.

Странка може тражити изузеће само поименично одређеног судије који у предмету поступа.

Странка је дужна да у захтеву наведе околности због којих сматра да постоји неки од законских основа за изузеће.

Поступање у случају поднетог захтева за изузеће

Члан 115.

Кад судија који је учествовао у прекршајном поступку сазна да је поднет захтев за његово изузеће, дужан је да одмах обустави сваки рад на предмету, а ако се ради о изузећу из члана 112. став 1. тачка 6. овог закона, може до доношења решења о изузећу предузимати само оне радње за које постоји опасност од одлагања.

Изузеће других учесника у поступку

Члан 116

Одредбе о изузећу судија сходно се примењују и на записничаре, тумаче и вештаке.

Одлучивање о захтеву за изузеће

Члан 117.

О захтеву за изузеће судије одлучује председник суда.

Ако се тражи изузеће председника суда, решење о изузећу доноси председник другостепеног прекршајног суда.

Ако се тражи изузеће судије другостепеног прекршајног суда, решење о изузећу доноси председник истог суда.

Ако се тражи изузеће председника другостепеног прекршајног суда, решење о изузећу доноси председник Врховног касационог суда.

О изузећу записничара, тумача и вештака одлучује судија који води прекршајни поступак.

Пре доношења решења о изузећу прибавиће се изјава од лица чије се изузеће тражи, а по потреби спровешће се и друге радње.

Против решења којим се захтев за изузеће усваја није дозвољена жалба, а решење којим се захтев за изузеће одбацује или одбија може се побијати само жалбом против пресуде.

Глава XI

ОКРИВЉЕНИ

Окривљени и његова права

Члан 118.

Окривљени је лице против кога се води прекршајни поступак.

Окривљени има право да подноси доказе, ставља предлоге и користи правна средства предвиђена овим законом.

За окривљеног који није пословно способан радње у поступку предузима законски заступник.

Окривљени има право да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца.

Бранилац окривљеног

Члан 119.

Окривљени може узети за браниоца адвоката, а њега може, у складу са законом, заменити адвокатски приправник.

Браниоца окривљеном могу узети и његов законски заступник, брачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојитељ, усвојеник, брат, сестра и хранитељ окривљеног, као и лице са којим окривљени живи у ванбрачној заједници или у другој трајној заједници живота.

Бранилац је овлашћен да у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени.

Бранилац је дужан да поднесе писано пуномоћје суду.

Окривљени може браниоцу дати пуномоћје и усмено на записник код суда.

Права и дужности браниоца престају када откаже пуномоћје или када окривљени опозове пуномоћје.

Окривљено правно лице

Члан 120.

За окривљено правно лице у прекршајном поступку учествује његов представник, који је овлашћен да предузима све радње које може да предузима окривљени.

Представник окривљеног правног лица

Члан 121.

Представник окривљеног правног лица је лице овлашћено да то правно лице представља или заступа на основу закона или другог акта .

Представник окривљеног правног лица из става 1. овог члана, осим законског заступника, мора да има писано овлашћење органа који га је одредио за представника.

Представник окривљеног правног лица може бити само једно лице.

Представник окривљеног страног правног лица

Члан 122.

Представник окривљеног страног правног лица је лице које управља представништвом или другом пословном јединицом тог правног лица у Републици Србији, ако за представника правног лица не буде одређено друго лице.

Лица која не могу бити представници правног лица

Члан 123.

Представник правног лица не може бити лице које је у истој ствари сведок.

Представник правног лица не може бити одговорно лице против кога се води прекршајни поступак за исти прекршај осим ако је то лице једино овлашћено за заступање окривљеног правног лица.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана суд је дужан да позове правно лице да у року од осам дана одреди другог представника.

Кажњавање за неодређивање представника

Члан 124.

Ако окривљено правно лице на позив суда не одреди свог представника или у року из члана 123. став 3. не одреди другог представника може се казнити новчаном казном од 10.000 до 30.000 динара. Ако и после изрицања те казне правно лице не одреди свог представника, за свако даље неодривање позиву казниће се новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Жалба против решења из става 1. овог члана не одлаже извршење решења.

Право на браниоца

Члан 125.

Правно лице и одговорно лице у том правном лицу која имају статус окривљених у истој ствари могу имати сваки свог браниоца или заједничког браниоца.

Бранилац правног лица и одговорног лица у том правном лицу не може бити лице које је у истом прекршајном поступку имало својство представника правног лица.

Глава XII

ОШТЕЋЕНИ

Члан 126.

Оштећени, у смислу овог закона, је лице чије је какво лично или имовинско право повређено или угрожено прекршајем.

Оштећени који је навршио шеснаест година може сам поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

Оштећени има право да сам или преко свог законског заступника или пуномоћника:

- 1) подноси и заступа захтев за покретање прекршајног поступка;
- 2) подноси доказе, ставља предлоге и истиче имовинскоправни захтев за накнаду штете или повраћај ствари;
- 3) изјављује жалбу на пресуду, односно решење донето поводом његовог захтева за покретање прекршајног поступка;
- 4) подноси доказе на основу којих суд може одредити окривљеном да у току прекршајног поступка не сме прилазити оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја.

Процесна мера забране приступа из става 3. тачка 4. овог члана може трајати док трају разлози за њено изрицање а најдуже до правноснажног окончања поступка.

Жалба на решење којим се изриче забрана приступа подноси се у року од три дана од дана достављања и не одлаже извршење решења.

Глава XIII

ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ И ДРУГИ ОРГАНИ ОВЛАШЋЕНИ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Јавни тужилац као странка у поступку

Члан 127.

Јавни тужилац је странка у прекршајном поступку.

Јавни тужилац:

- 1) предузима мере ради откривања, проналажења и прибављања потребних доказа за гоњење учинилаца прекршаја и успешно вођење прекршајног поступка пред судом ,
- 2) подноси захтев за покретање прекршајног поступка, жалбу или ванредна правна средства против одлука суда,
- 3) предузима друге радње на које је овлашћен овим законом и посебним прописима.

Јавни тужилац је стварно надлежан да поступа у прекршајном поступку уколико је поднео захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако је јавни тужилац први поднео захтев за покретање прекршајног поступка, поступак ће се водити по његовом захтеву, а наставити по захтеву оштећеног или другог органа надлежног за подношење захтева за покретање поступка ако јавни тужилац одустане од захтева.

Ако одустане од захтева за покретање прекршајног поступка, јавни тужилац је дужан да у року од осам дана од дана одустајања од захтева, обавести оштећеног или друго лице овлашћено за покретање поступка да би наставили поступак.

Ако је оштећени или други овлашћени орган за покретање прекршајног поступка већ поднео захтев за покретање поступка, поступак ће се наставити по том захтеву.

Други орган овлашћен за подношење захтева

Члан 128.

Када је за подношење захтева за покретање прекршајног поступка надлежан други орган, он има сва права која има и јавни тужилац као странка у поступку, осим оних која припадају јавном тужиоцу, као државном органу.

Надлежни орган из става 1. овог члана ће писаним путем обавестити оштећеног да ли је поднео захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако надлежни орган из става 1 овог члана поднесе захтев за покретање прекршајног поступка за прекршај за који је прописана казна затвора, дужан је о томе да обавести надлежног јавног тужиоца који ће одлучити о преузимању гоњења.

Надлежни јавни тужилац ће о одлуци из става 3. овог члана писаним путем обавестити надлежни орган из става 1. овог члана.

Глава XIV

ПОДНЕСЦИ И ЗАПИСНИЦИ

Поднесци

Члан 129.

Захтев за покретање прекршајног поступка, предлози, правни лекови и друге изјаве и саопштења (у даљем тексту: поднесци) подносе се у писаном облику или се дају усмено на записник.

Писани поднесци се предају непосредно или се шаљу поштом.

Кратка и хитна обавештења могу се дати телефаксом, телексом, телефоном, електронском поштом или на други одговарајући начин о чему се саставља службена забелешка и прилаже у спис предмета.

Поднесци из става 1. овог члана морају бити разумљиви и садржати све што је потребно да би се по њима могло поступити.

Ако је поднесак неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступити, судија који води прекршајни поступак наложиће подносиоцу поднеска да у одређеном року, а најкасније у року од петнаест дана, поднесак исправи односно допуни, а ако то не учини, поднесак ће се одбацити као неуредан.

Састављање записника

Члан 130.

О свакој радњи предузетој у току прекршајног поступка саставиће се записник истовремено кад се радња врши, а ако то није могуће, непосредно после тога.

Записник води записничар.

Изузетно од става 2. овог члана, кад се претресају стан или лице или се радња предузима ван службених просторија прекршајног суда, а записничар се не може обезбедити, записник може водити лице које предузима радњу.

Кад записник води записничар, записник се саставља на тај начин што лице које предузима радњу гласно говори записничару шта ће унети у записник.

Лицу које се саслушава, може се дозволити да само диктира одговоре у записник. У случају злоупотребе, то право му се може ускратити.

Садржина записника

Члан 131.

У записник се уносе назив суда, место где се врши радња, дан и час кад је радња започета и завршена, лична имена присутних лица и у ком својству присуствују, као и назначење прекршајног предмета по ком се радња предузима.

Записник треба да садржи битне податке о току и садржини предузете радње. У записник се уноси само битна садржина датих исказа и изјава. Питања се уносе у записник само ако је потребно да се разуме одговор.

Ако је потребно, у записник ће се дословно унети питање које је постављено и одговор који је дат. Ако су приликом предузимања радње одузети предмети или списи, то ће се назначити у записнику, а одузете ствари ће се прикључити записнику или ће се навести где се налазе.

У записник ће се унети изјава окривљеног да ли има предлога за извођење других доказа.

Приликом предузимања радњи као што су увиђај, претресање стана или лица, или препознавање лица или предмета, у записник ће се унети и подаци који су важни с обзиром на природу такве радње или за утврђивање истовестности појединих предмета (опис мера и величина предмета или трагова, стављање ознаке на предмете и др.), а ако су направљене скице, цртежи, планови, фотографије, филмски снимци и слично, то ће се навести у записнику и прикључити записнику.

Уредност записника

Члан 132.

Записник се мора водити уредно. У њему се не сме ништа избрисати, додати или мењати. Прецртана места морају остати читка.

Сва преиначења, исправке и додаци уносе се на крају записника и морају их оверити лица која потписују записник.

Читање записника

Члан 133.

Саслушано лице, лица која обавезно присуствују радњама у прекршајном поступку, као и окривљени, бранилац и оштећени ако су присутни имају право да прочитају записник или да захтевају да им се прочита. На то је дужан да их упозори судија који предузима радњу, а у записнику ће се назначити да ли је упозорење учињено и да ли је записник прочитан.

Записник ће се увек прочитати ако није било записничара, и то ће се назначити у записнику.

Потписивање записника

Члан 134.

Записник потписује саслушано лице. Ако се записник састоји од више страница, саслушано лице потписује сваку страницу.

На крају записника потписаће се тумач или преводилац ако су били присутни, а при претресању и лице које се претреса или чији се стан претреса, као и сведоци који су присуствовали претресању.

Ако записничар не пише записник, записник потписују лица која присуствују радњи. Ако таквих лица нема или нису у стању да схвате садржину записника, записник потписују два сведока.

Неписмено лице уместо потписа ставља отисак кажипрста десне руке, а записничар ће испод отиска потписати његово име и презиме. Ако се услед немогућности да се стави отисак кажипрста десне руке ставља отисак неког

другог прста или отисак прста леве руке, у записнику ће се назначити са којег је прста и са које руке узет отисак.

Ако саслушано лице нема обе руке прочитаће записник, а ако је неписмено записник ће му се прочитати, и то ће се забележити у записнику.

Ако саслушано лице одбије да потпише записник или да стави отисак прста, забележиће се то у записник и навешће се разлог одбијања.

Ако се радња није могла обавити без прекида, у записнику ће се назначити дан и час кад је настао прекид, као и дан и час када се радња наставља.

Ако је било приговора на садржину записника, навешће се у записнику и ти приговори.

Записник на крају потписују судија и записничар.

Записник о већању и гласању

Члан 135.

О већању и гласању пред другостепеним прекршајним судом саставља се посебан записник.

Записник о већању и гласању садржи ток гласања и одлуку која је донета.

Записник потписују сви чланови већа и записничар.

Одвојена мишљења прикључиће се записнику о већању и гласању ако нису унесена у сам записник.

Записник о већању и гласању затвара се у посебан омот. Овај записник може разгледати само виши суд кад решава о правном леку и у том случају дужан је да записник поново затвори у посебан омот и да на омоту назначи да је разгледао записник.

Глава XV

РОКОВИ И ВРАЋАЊЕ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ

Рокови

Члан 136.

Рокови предвиђени овим законом не могу се продужити, осим кад је то законом изричито дозвољено.

Кад је изјава везана за рок, сматра се да је дата у року ако је пре него што рок истекне предата оном ко је овлашћен да је прими.

Кад је изјава упућена преко поште препорученом пошиљком или телеграфским путем, дан предаје пошти сматра се даном предаје онеме коме је упућено.

Окривљени који се налази у заводу за извршење казне затвора или малолетничког затвора може изјаву која је везана за рок дати и на записник или предати управи завода. Дан кад је састављен такав записник, односно кад је изјава предата управи завода сматра се даном предаје органу који је надлежан да је прими.

Ако је поднесак који је везан за рок, због незнања или очигледне омашке подносиоца, предат или упућен ненадлежном органу пре истека рока, а стигне надлежном органу после истека рока, сматра се да је поднет на време.

Рачунање рокова

Члан 137.

Рокови се рачунају на сате, дане, месеце и године.

Сат или дан када је достављање или саопштење извршено, односно у који пада догађај од када треба рачунати трајање рока не урачунава се у рок, већ се за почетак рока узима први наредни сат, односно дан. У један дан рачуна се двадесетчетири часа, а месец се рачуна по календарском времену.

Рокови одређени по месецима, односно годинама завршавају се протеком оног дана последњег месеца односно године који по свом броју одговара дану када је рок отпочео. Ако нема тог дана у последњем месецу, рок се завршава последњег дана тог месеца.

Ако последњи дан рока пада на државни празник или у недељу или у неки други дан када суд не ради, рок истиче протеком наредног радног дана.

Рок за враћање у пређашње стање

Члан 138.

Окривљеном који из оправданих разлога пропусти рок за изјављивање жалбе на одлуку, суд, који води прекршајни поступак, решењем ће дозволити враћање у пређашње стање ради изјављивања жалбе, ако у року од осам дана од дана престанка узрока због кога је пропуштен рок поднесе молбу за враћање у пређашње стање и ако истовремено с молбом преда жалбу.

После протеча месец дана од дана пропуштеног рока не може се тражити враћање у пређашње стање.

Молба за враћање у пређашње стање подноси се прекршајном суду који је донео првостепену одлуку.

Молба за враћање у пређашње стање не задржава извршење одлуке, али суд којем је предата молба може, према околностима, одлучити да се са извршењем застане до доношења одлуке по молби.

Одлучивање о враћању у пређашње стање

Члан 139.

О враћању у пређашње стање одлучује суд који је донео првостепену одлуку која се побија жалбом.

Кад суд дозволи враћање у пређашње стање због пропуштеног рока за жалбу, жалбу са списима предмета доставиће на решавање другостепеном прекршајном суду.

Против решења којим се дозвољава враћање у пређашње стање није дозвољена жалба.

Суд из става 1. овог члана жалбу против решења којим није дозвољено враћање у пређашње стање, са жалбом на одлуку и осталим списима предмета доставиће на решавање другостепеном прекршајном суду.

Ако другостепени прекршајни суд дозволи враћање у пређашње стање због пропуштеног рока за жалбу, истом пресудом ће одлучити о жалби изјављеној против првостепене одлуке.

Глава XVI

ТРОШКОВИ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Шта обухватају трошкови

Члан 140.

Трошкови прекршајног поступка су издаци учињени поводом прекршајног поступка од његовог покретања до завршетка.

Трошкови прекршајног поступка су:

- 1) трошкови за сведоке и вештаке;
- 2) трошкови увиђаја;
- 3) трошкови превоза окривљеног;
- 4) издаци за довођење окривљеног;
- 5) превозни и путни трошкови службених лица;
- 6) нужни издаци оштећеног као подносиоца захтева, односно његовог законског заступника и награда и нужни издаци његовог пуномоћника;
- 7) награда и нужни издаци браниоца;
- 8) трошкови превођења и тумачења;
- 9) пашални износ;
- 10) трошкови извршења.

Обавеза плаћања трошкова

Члан 141.

Трошкови прекршајног поступка падају на терет лица које је оглашено одговорним за прекршај.

Трошкове поступка за прекршај за који је поступак обустављен или је окривљени ослобођен одговорности сноси суд.

Изузетно од става 2. овог члана, ако је прекршајни поступак обустављен због одустанка оштећеног од поднетог захтева или је окривљени ослобођен одговорности услед неоснованог захтева, трошкове поступка сноси оштећени.

Изузетно од става 2. овог члана суд неће сносити трошкове прекршајног поступка уколико је поступак обустављен услед вођења кривичног поступка за кривично дело које обухвата обележја прекршаја у коме је окривљени оглашен кривим.

Захтев за накнаду награде и нужних издатака браниоца подноси се у року од три месеца од дана када му је достављена правноснажна одлука.

Ако је окривљени ослобођен у кривичном поступку поводом кога је дошло до обуставе прекршајног поступка рок из става 5. овог члана тече од правноснажности ослобађајуће пресуде у кривичном поступку.

Одлука о трошковима

Члан 142.

У одлуци о трошковима ће се навести ко сноси трошкове прекршајног поступка, у ком износу и у ком року је дужан да их плати.

Ако за утврђивање висине трошкова нема довољно података, о трошковима ће се одлучити када се ти подаци прибаве.

Кад у пресуди или решењу није одлучено о трошковима поступка, одлучиће се о томе накнадно, посебним решењем на које је дозвољена жалба.

Рок из става 1. овог члана не може бити краћи од петнаест ни дужи од тридесет дана од дана правноснажности одлуке.

Солидарни трошкови

Члан 143.

Лице против којег је вођен јединствени прекршајни поступак за више прекршаја неће сносити трошкове за прекршај за који је прекршајни поступак обустављен или је ослобођен одговорности, ако је могуће те трошкове издвојити из укупних трошкова.

У пресуди којом је више окривљених оглашено одговорнима, суд ће одредити колики ће део трошкова сносити сваки од њих, а ако то није могуће, одлучиће да сви окривљени солидарно носе трошкове. Плаћање паушалног износа одредиће се за сваког окривљеног посебно.

Трошкови откривања учиниоца

Члан 144.

Кад је посебним прописом одређено да ће трошкове настале поводом откривања прекршаја сносити учинилац, на предлог подносиоца захтева обавезаће се окривљени да плати те трошкове.

Разлог за ослобађање од дужности накнаде трошкова

Члан 145.

У одлуци којом се одлучује о трошковима суд може ослободити окривљеног од дужности да у целости или делимично накнади трошкове прекршајног поступка, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање окривљеног или лица која је он дужан да по закону издржава.

Трошкови превођења и тумачења

Члан 146.

Трошкови превођења и тумачења који настану применом одредаба устава и закона којим се уређује службена употреба језика и писама, односно тумачења глувима, слепима и немима, падају на терет суда који води поступак.

Накнадна наплата трошкова

Члан 147.

Трошкови прекршајног поступка из члана 140. став 2. тач. 1. и 2. овог закона исплаћују се унапред из средстава прекршајног суда који води прекршајни поступак, а наплаћују се доцније од лица која су дужна да их накнаде по одредбама овог закона.

Сходна примена прописа о накнади трошкова у кривичном поступку

Члан 148.

Прописи о накнади трошкова сведоцима, вештацима и тумачима као и други трошкови у кривичном поступку сходно ће се примењивати у прекршајном поступку.

Глава XVII

ИМОВИНСКОПРАВНИ ЗАХТЕВ

Расправљање о имовинскоправном захтеву

Члан 149.

О имовинскоправном захтеву одлучује суд.

Имовинскоправни захтев који је настао услед извршења прекршаја расправиће се на захтев оштећеног или другог овлашћеног лица, по правилу, у прекршајном поступку осим ако се тиме значајније не одуговлачи поступак.

Имовинскоправни захтев може се односити на накнаду штете и повраћај ствари.

Лица овлашћена на подношење захтева

Члан 150.

Предлог за остваривање имовинскоправног захтева у прекршајном поступку може поднети лице које је овлашћено да такав захтев остварује у парници, најкасније до доношења првостепене пресуде.

Лице овлашћено на подношење имовинскоправног захтева дужно је да свој захтев определи по основу и висини као и да поднесе доказе.

Одлучивање о захтеву

Члан 151.

Ако докази изведени у прекршајном поступку не пружају поуздан основ да се имовинскоправни захтев у целини или делимично усвоји, суд ће упутити оштећеног или друго овлашћено лице да имовинскоправни захтев, односно вишак тог захтева може да остварује у парници.

Ако је захтев за покретање прекршајног поступка решењем одбачен или је прекршајни поступак обустављен, или је окривљени ослобођен одговорности, оштећени или друго овлашћено лице ће се упутити да свој имовинскоправни захтев оствари у парници.

Ако је оштећена имовина у јавној својини, о одлуци из ст. 1. и 2. овог члана обавештава се надлежни јавни правобранилац.

Против одлуке о имовинскоправном захтеву, оштећени или друго овлашћено лице које је поднело захтев има право жалбе.

Рок за накнаду штете

Члан 152.

Ако суд делимично или у целини усвоји имовинскоправни захтев у пресуди ће се одредити рок у коме је окривљени дужан да накнади причињену штету, односно да врати ствар.

Рок за накнаду штете и повраћај ствари не може бити дужи од петнаест дана од дана правноснажности пресуде.

Глава XVIII

ДОНОШЕЊЕ И САОПШТАВАЊЕ ОДЛУКА

Врсте одлука

Члан 153.

У прекршајном поступку суд доноси одлуке у облику: пресуде, решења и наредбе.

Саопштавање одлука

Члан 154.

Одлуке се саопштавају, по правилу, одмах након доношења.

Одлуке се саопштавају усменим објављивањем присутним странкама, оштећеном и другим лицима која имају право жалбе на ту одлуку (у даљем тексту: заинтересована лица), а достављањем овереног преписа ако су одсутна.

Кад је одлука усмено саопштена, то ће се назначити у записнику или у спису, а лице коме је одлука усмено саопштена, потврдиће то својим потписом.

На захтев заинтересованог лица издаће се оверен препис одлуке која му је била усмено саопштена.

Заинтересована лица која не захтевају достављање преписа одлуке поучиће се о праву на жалбу и о року за жалбу.

Писмени отправак одлуке у случају из става 4. овог члана израдиће се најкасније у року од осам дана од дана усменог саопштења, а писмени отправак пресуде одмах ако се одређује извршење пресуде пре правноснажности.

Поступак одлучивања другостепеног суда

Члан 155.

Одлуке другостепеног прекршајног суда доносе се већањем и гласањем након усменог излагања судије известиоца о стању ствари. Одлука је донета кад је за њу гласала већина чланова већа.

Председник већа руководи већањем и гласањем и гласа последњи. Он је дужан да се стара да се сва питања свестрано и потпуно размотре.

Ако се у погледу појединих питања гласови поделе на више различитих мишљења тако да ни једно од њих нема већину, раздвојиће се питање и гласање ће се понављати док се не постигне већина. Ако се на тај начин не постигне већина, одлука ће се донети тако што ће се гласови који су најнеповољнији за окривљеног прибројити гласовима који су од ових мање неповољни, све док се не постигне већина.

Чланови већа не могу одбити да гласају о питањима која постави председник већа, али члан већа који је гласао да се прекршајни поступак обустави и остао у мањини није дужан да гласа о казни. Ако не гласа, сматра се да је пристао на глас који је за окривљеног најповољнији.

Већање и гласање врши се у нејавној седници.

У просторији у којој се већа и гласа могу бити присутни само чланови већа и записничар.

Глава XIX

ДОСТАВЉАЊЕ ПИСМЕНА И РАЗМАТРАЊЕ СПИСА

Достављање писмена

Члан 156.

Писмена се достављају преко поште, друге службе овлашћене за доставу, службеног лица суда или другог органа, односно непосредно у просторијама суда.

Достављање може да се врши и електронском путем, у складу са посебним прописима ако за то постоје услови.

Достављање се врши сваког дана на радном месту или у пословној просторији у радно време, или у стану од 7 до 22 сата или у суду када се лице коме достављање треба да се изврши тамо затекне или када га суд због достављања позове.

Достављање може да се изврши и у друго време и на другом месту на основу посебне одлуке суда коју је достављач, на захтев лица коме се достављање врши, дужан да покаже.

Позив за усмени претрес или друге позиве суд може и усмено саопштити лицу које се пред њим налази, уз поуку о последицама недоласка. Такав усмени позив забележиће се у записнику који ће позвано лице потписати, осим ако је позив забележен у записнику о претресу, чиме се сматра да је извршена достава.

Обавезно лично достављање

Члан 157.

Позив ради саслушања окривљеног, односно давања писане одбране или за саслушање сведока, као и све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу достављају се лично, осим када је овим законом другачије прописано.

На исти начин достављају се и одлуке оштећеном, за које од дана достављања тече рок за жалбу.

Достављање на адресу стана

Члан 158.

Писмено за које је у овом закону одређено да се лично доставља , предаје се непосредно лицу коме је упућено на адресу на којој је пријављено или коју је саопштило надлежном органу приликом откривања прекршаја.

Ако се лице коме се писмено мора лично доставити не затекне тамо где се достављање има извршити, достављач ће писмено предати некоме од његових пунолетних чланова домаћинства, који је дужан да писмено прими и тиме се сматра да је достављање извршено.

Ако лице коме се писмено мора лично доставити или пунолетни члан његовог домаћинства одбије да прими писмено, достављач ће забележити на доставници да је пријем одбијен, ко је одбио пријем, као и дан и сат када је пријем одбијен, а писмено ће оставити у стану или прибити на врата примаоца и тиме се сматра да је достављање извршено.

Ако се лице коме се писмено мора лично доставити или пунолетни члан његовог домаћинства не затекну у стану писмено ће се предати пунолетним лицима која се затекну у стану ако они на то пристану и тиме се сматра да је достављање извршено.

Достављање на радном месту

Члан 159.

Ако се достављање врши на радном месту лица коме се писмено има лично доставити, а то лице се ту не затекне, достављање се може извршити предајом писмена лицу овлашћеном за пријем поште или било ком другом лицу које је запослено код истог послодавца на истом месту а која су дужна да приме писмено и тиме се сматра да је достављање извршено.

Ако лице коме писмено треба доставити лично одбије да прими писмено или то учини лице из става 1. овог члана, достављач ће забележити на доставници дан, сат и разлог одбијања пријема, а писмено ће оставити на радном месту и тиме се сматра да је достављање извршено.

Достављање одсутном лицу

Члан 160.

Ако се на адреси где се достављање има извршити нико не затекне, оставиће се у поштанском сандучету или прибити на врата обавештење да лице коме је писмено упућено треба да га преузме у суду у року од 15 дана од дана покушањог достављања.

По протекну рока из става 1. овог члана, писмено ће се истаћи на огласној табли и интернет страници суда, ако за то постоје технички услови. Достављање се сматра извршеним по истеку рока од осам дана од дана истицања писмена на огласној табли и интернет страници суда.

Обавештење из става 1. овог члана садржи: име и презиме лица коме је покушано достављање, својство у поступку, датум и час када је покушано достављање, адресу на којој је покушано достављање, назнаку да писмено треба да преузме у суду и у ком року уз упозорење да ће у случају не преузимања копија писмена бити истакнута на огласној табли и на интернет страници суда, као и да ће се у том случају по протекну рока од осам дана сматрати да је достављање извршено.

Ако се утврди да је лице коме се писмено има доставити одсутно или да привремено борави на другој адреси и да му се због тога не може писмено на време предати, писмено ће се вратити суду уз назначење где се одсутни налази, и када и где ће му се моћи извршити достављање писмена.

Ако се при поновљеном покушају писмено не може доставити у време и у месту одређеном на начин из става 4. овог члана, писмено ће се истаћи на огласној табли и интернет страници суда ако за то постоје технички услови. Достављање се сматра извршеним по истеку рока од осам дана од дана истицања писмена на огласној табли и интернет страници суда.

Достављање браниоцу, заступнику и пуномоћнику

Члан 161.

Ако окривљени има браниоца, све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу доставиће се само браниоцу, а ако их има више само једном од њих и тиме се достављање окривљеном сматра извршеним.

Ако оштећени има законског заступника или пуномоћника, одлуке из става 1. овог члана доставиће се њему, а ако их има више само једном од њих.

Потврда о достављању

Члан 162.

Потврду о извршеном достављању (доставницу или повратницу) потписују прималац и достављач.

Прималац ће на доставници или повратници сам назначити датум пријема. Дан и месец пријема исписују се словима и бројевима.

Ако је прималац неписмен или није у стању да се потпише, достављач ће примаоца потписати, назначити дан пријема и ставити напомену зашто га је потписао.

Ако прималац одбије да потпише доставницу или повратницу, достављач ће то забележити на доставници и назначити дан предаје и тиме је достављање извршено.

Подаци у потврди о извршеном достављању морају бити читко попуњени.

Достављање електронским путем се сматра извршеним под условом да је таквим начином достављања могуће да се обезбеди повратни податак да је лице примило писмено.

Потврда о пријему писмена достављеног електронским путем представља одштампани електронски запис о дану и часу када је уређај за електронски пренос података забележио да је писмено уручено примаоцу, назив пошиљаоца и примаоца и назив писмена.

Достављање писмена војним лицима, припадницима полиције и другим лицима

Члан 163.

Војним лицима, припадницима полиције, припадницима страже у заводима за извршење кривичних санкција и запосленима у сувоземном, речном, поморском и ваздушном саобраћају достављање позива може да се врши и преко њихове команде, односно непосредног старешине или

руководиоца, а по потреби може да им се на тај начин врши и достављање осталих писмена.

Лицима лишеним слободe достављање се врши преко управе установе у којој су смештена.

Лицима која уживају право имунитета у Републици Србији, ако међународни уговори шта друго не одређују, достављање се врши преко органа надлежног за иностране послове.

Достављање писмена државним органима, правним лицима и предузетницима

Члан 164.

Државном органу одлуке и друга писмена достављају се предајом у писарници. Кад се достављају одлуке код којих од дана достављања тече рок, даном достављања сматра се дан предаје писарници.

Достављање правним лицима и предузетницима врши се предајом писмена лицу овлашћеном за примање писмена, а ако то није могуће, писмено ће се предати било ком запосленом који се затекне у пословној просторији примаоца и тиме се сматра да је достављање извршено.

Ако лице из става 2. овог члана одбије да прими писмено, достављач ће забележити на доставници да је пријем одбијен, ко је одбио пријем као и дан и сат када је пријем одбијен, а писмено ће оставити у пословној просторији примаоца и тиме се сматра да је достављање извршено.

Ако достављање предузетнику није могуће извршити у смислу става 2. овог члана достављање ће се извршити на његову адресу стана ако је позната на начин прописан чланом 158. овог закона.

Ако је предузетник одсутан, а достављање се не може извршити на његову адресу стана, достављање ће се извршити на начин прописан чланом 160. овог закона.

Промена адресе и истицање писмена на огласној табли

Члан 165.

Кад окривљени или његов законски заступник и оштећени по сазнању за поступак промене своје пребивалиште или адресу стана, дужни су да о томе одмах по извршеној промени обавесте суд код кога се води поступак.

Ако то не учине, суд ће одредити да се сва даља достављања у поступку за ту странку врше истицањем писмена на огласној табли и интернет страници суда, изузев ако је реч о достављању пресуде којом је изречена казна затвора.

Достављање се сматра извршеним по истеку осам дана од дана истицања писмена на огласној табли и интернет страници суда.

Ако бранилац окривљеног или пуномоћник оштећеног као подносилац захтева у току поступка промене своју адресу, а не обавесте о томе суд, достављање ће да се изврши као да окривљени нема браниоца односно оштећени нема пуномоћника.

Разматрање и преписивање списка

Члан 166.

Подносилац захтева за покретање прекршајног поступка, окривљени, бранилац окривљеног, представник односно пуномоћник окривљеног правног лица, оштећени и његов законски заступник односно пуномоћник имају право да разматрају и преписују списе предмета.

Разматрање и преписивање списка може се дозволити и другим лицима која за то имају правни интерес у складу са законом

Кад је прекршајни поступак у току, разматрање и преписивање списка дозвољава судија који води прекршајни поступак, а кад је поступак завршен, разматрање и преписивање списка дозвољава председник суда или службено лице које он одреди.

Разматрање и преписивање списка може се ускратити само ако би се тиме ометало правилно вођење прекршајног поступка или ако се искључи јавност у поступку.

После завршеног доказног поступка односно завршеног усменог претреса лицу које има оправдани интерес не може се ускратити разматрање и преписивање списка.

Против решења о ускраћивању разматрања и преписивања списка предмета дозвољена је жалба која не задржава извршење решења.

Глава XX

ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Члан 167.

Прекршајни поступак се покреће решењем суда на основу:

- 1) захтева за покретање прекршајног поступка;
- 2) издатог прекршајног налога поводом кога је поднет захтев за судско одлучивање.

1. Прекршајни налог

Услови за издавање прекршајног налога

Члан 168.

Прекршајни налог се издаје када је за прекршај законом или другим прописом од прекршајних санкција предвиђена само новчана казна у фиксном износу.

За прекршаје из става 1. овог члана не може се поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

За сваког учиниоца прекршаја издаје се посебан прекршајни налог .

Прекршајни налог не може се издати малолетнику.

Ако по овом закону нема услова за издавање прекршајног налога у односу на правно или одговорно лице, против оба лица биће поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Начин издавања прекршајног налога

Члан 169.

Овлашћени орган, односно овлашћено лице ће издати прекршајни налог уколико је прекршај из његове надлежности открио на један од следећих начина:

- 1) непосредним опажањем полицијског службеника или овлашћеног службеног лица приликом контроле, надзора и прегледа, као и увидом у службену евиденцију надлежног органа;
- 2) увидом у податке који су добијени уз помоћ уређаја за надзор или мерење;
- 3) приликом инспекцијског или другог надзора прегледом документације, просторија и робе или на други законом прописан начин.

Садржина прекршајног налога

Члан 170.

Прекршајни налог се издаје у писаној форми и садржи:

- 1) назив: прекршајни налог;
- 2) назив овлашћеног органа који га је издао;
- 3) идентификациони број прекршајног налога одређен од стране овлашћеног органа;
- 4) лично име и својство службеног лица које га је издало;
- 5) датум издавања и датум уручења;
- 6) лично име физичког лица учиниоца прекршаја, његову адресу пребивалишта, односно боравишта, јединствени матични број, податке о запослењу, за странце број пасоша, односно личне карте, а за одговорно лице у правном лицу и функцију коју обавља у том правном лицу; за предузетника и назив и седиште радње;
- 7) назив и седиште правног лица против кога је издат прекршајни налог, као и његов порески идентификациони број и матични број;
- 8) чињенични опис радње из које произилази правно обележје прекршаја, као и време и место извршења прекршаја;
- 9) правну квалификацију прекршаја;
- 10) изречену новчану казну;
- 11) упутство о начину плаћања новчане казне са одговарајућим рачуном на који треба да се уплата изврши;
- 12) потпис службеног лица и печат овлашћеног органа;
- 13) место за потпис, односно потпис и печат лица против кога је издат прекршајни налог;
- 14) поуке и упозорења лицу против кога је издат прекршајни налог;
- 15) да ли се поводом истог прекршаја издаје другом лицу прекршајни налог;
- 16) место за забелешке.

Уколико је прекршај учињен моторним возилом у саобраћају, прекршајни налог садржи, и:

- 1) регистарски број возила и број саобраћајне дозволе;
- 2) број возачке дозволе возача, уколико је познат.

Поуке и упозорења у прекршајном налогу

Члан 171.

Прекршајни налог садржи следеће поуке и упозорења:

1) да се лице против кога је издат прекршајни налог ако прихвати одговорност и у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога плати половину изречене казне у складу са чланом 173. став 1. овог закона ослобађа плаћања друге половине изречене новчане казне;

2) да лице против кога је издат прекршајни налог може прихватити одговорност за прекршај и након истека рока од осам дана од пријема прекршајног налога ако пре поступка извршења добровољно плати целокупан износ изречене новчане казне у складу са чланом 173. став 4. овог закона;

3) да лице против кога је издат прекршајни налог које не прихвата одговорност за прекршај има право да у року од осам дана од пријема прекршајног налога поднесе захтев за судско одлучивање тако што ће лично или преко поште предати прекршајни налог надлежном прекршајном суду уз назначење суда коме се захтев подноси у складу са чланом 174. став 1. овог закона;

4) да ће лице против кога је издат прекршајни налог бити дужно да поред плаћања новчане казне утврђене прекршајним налогом надокнади судске трошкове у случају да затражи судско одлучивање а суд утврди да је одговоран за прекршај у складу са чланом 174 став 7. овог закона;

5) да ће прекршајни налог постати коначан и извршан по протеку рока од осам дана од дана пријема ако лице против кога је издат прекршајни налог у том року не плати новчану казну или не захтева судско одлучивање о издатом прекршајном налогу у складу са чланом 173. став 2. овог закона;

6) да ће лице против кога је издат прекршајни налог у случају принудног извршења изречене новчане казне, бити дужно да надокнади трошкове извршења одређене решењем о принудној наплати у складу са чланом 318. став 6. овог закона;

7) да ће се физичком лицу, предузетнику и одговорном лицу у правном лицу против кога је издат прекршајни налог неплаћена новчана казна заменити казном затвора или радом у јавном интересу у складу са чланом 41. овог закона.

Одредбе става 1. тач. 1 до 7 овог члана саставни су део прекршајног налога, као поуке и упозорења лицу против кога је издат прекршајни налог, у смислу члана 170. став 1. тачка 14. овог закона.

Министар надлежан за послове правосуђа одређује посебним прописом образац прекршајног налога.

Достављање прекршајног налога

Члан 172.

Прекршајни налог се састоји од оригинала и две копије. Оригинал се уручује лицу против кога се издаје прекршајни налог а копије задржава орган који издаје прекршајни налог.

Прекршајни налог се уручује присутном лицу за кога се сматра да је учинило прекршај у моменту откривања прекршаја. Лице против кога је издат прекршајни налог својим потписом на одговарајућем месту у налогу потврђује његов пријем.

Ако је лице за кога се сматра да је учинило прекршај одсутно и када околности откривања или природа прекршаја то захтевају, достављање прекршајног налога ће се извршити путем поште или доставне службе овлашћеног органа, у складу са одредбама о достављању из овог закона.

Ако присутно лице против кога се издаје прекршајни налог одбије да прими налог, службено лице ће га упозорити на последице одбијања пријема, унети у налог забелешку о одбијању пријема, дан и час када је пријем одбијен чиме се сматра да је прекршајни налог уручен.

Ако лице против кога се издаје прекршајни налог изјави да ће захтевати судско одлучивање о налогу, орган који издаје налог може у договору са надлежним судом, приликом издавања налога одредити датум претреса.

Орган је дужан да унесе у налог забелешку о заказаном претресу и одмах, а најкасније првог наредног радног дана, о томе обавести надлежан суд.

Сматраће се да је окривљени одустао од захтева за судско одлучивање, у смислу члана 175. овог закона, ако се не појави на претресу а свој изостанак не оправда.

Прихватање одговорности

Члан 173.

Лице против кога је издат прекршајни налог прихвата одговорност за прекршај плаћањем половине изречене казне у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога, чиме се ослобођа плаћања друге половине изречене казне.

Ако лице против кога је издат прекршајни налог у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога не плати изречену казну или не поднесе захтев за судско одлучивање о издатом прекршајном налогу, сматраће се да је прихватило одговорност пропуштањем, а прекршајни налог ће постати коначан и извршан.

Прекршајни налог са констатацијом коначности и забелешком да новчана казна није плаћена овлашћени орган доставља надлежном прекршајном суду да изречену новчану казну унесе у регистар и спроведе поступак извршења у складу са овим законом.

Лице против кога је издат прекршајни налог може прихватити одговорност за прекршај и након истека рока од осам дана од пријема прекршајног налога ако пре поступка извршења добровољно плати целокупан износ изречене новчане казне.

Поступак по захтеву за одлучивање од стране суда

Члан 174.

Лице против кога је издат прекршајни налог уколико не прихвата своју одговорност може надлежном суду у року од осам дана од пријема прекршајног налога, лично или путем поште, да достави потписан прекршајни налог, који под овим условима представља захтев за судско одлучивање о прекршајном налогу (у даљем тексту: захтев за судско одлучивање).

Лице против кога је издат прекршајни налог достављањем захтева за судско одлучивање надлежном суду стиче својство окривљеног у прекршајном поступку (у даљем тексту: окривљени).

Ако окривљени суду лично поднесе захтев за судско одлучивање, суд је обавезан да одмах по пријему захтева заведе предмет, окривљеном изда потврду о пријему захтева, испита захтев и донесе решење о покретању поступка а окривљеног саслуша или му закаже претрес.

Ако окривљени суду достави захтев за судско одлучивање путем поште, уз потписан прекршајни налог може приложити и своју писану одбрану и доставити или предложити доказе.

Суд је обавезан да одмах након завођења предмета испита захтев за судско одлучивање, донесе решење о покретању поступка и позове орган који је издао прекршајни налог да се у року од осам дана изјасни и достави или предложи доказе о учињеном прекршају.

Кад суд донесе решење о покретању поступка, сматра се да одлука о новчаној казни из прекршајног налога није изречена, осим у случају из члана 175. овог закона.

Ако суд утврди да је окривљени који је захтевао судско одлучивање одговоран за прекршај, својом одлуком ће га обавезати да новчану казну из прекршајног налога плати у пуном износу као и да надокнади судске трошкове.

Одустанак окривљеног од захтева за судско одлучивање

Члан 175.

Окривљени који је поднео захтев за судско одлучивање може од тог захтева одустати најкасније на првом рочишту.

Сматраће се да је окривљени одустао од захтева за судско одлучивање ако уредно позвани окривљени не приступи првом рочишту нити свој изостанак оправда

У случају из ст. 1. и 2. овог члана суд ће решењем утврдити да је прекршајни налог коначан и извршан и окривљеног обавезати да плати настале трошкове прекршајног поступка а изречену новчану казну унеће у регистар новчаних казни.

Против решења из става 3. овог члана окривљени има право жалбе у року од осам дана. Жалба не одлаже извршење решења.

Испитивање захтева за судско одлучивање

Члан 176.

Суд ће решењем одбацити неблагоприятан или непотписан захтев за судско одлучивање.

Против решења из става 1. овог члана окривљени има право жалбе у року од осам дана. Жалба не одлаже извршење решења.

Решењем којим суд одбацује захтев за судско одлучивање због разлога из става 1. овог члана, прекршајни налог постаје коначан и извршан, а изречену новчану казну суд ће унети у регистар прекршајних санкција.

Ако је прекршајни налог који је окривљени поднео као захтев за судско одлучивање, нечитак или не садржи све потребне податке за поступање суда, а посебно ако није прецизиран чињенични опис радње из које произилази правно обележје прекршаја, време и место извршења прекршаја, суд ће пре доношења решења о покретању поступка затражити од органа који је издао прекршајни налог да га у року од осам дана уреди.

Ако овлашћени орган у остављеном року не поступи по захтеву суда и не отклони недостатке, суд ће поступити као са неуредним захтевом за покретање прекршајног поступка из члана 182. овог закона.

Покретање поступка на основу издатог прекршајног налога

Члан 177.

Уколико суд захтев окривљеног за судско одлучивање на основу издатог прекршајног налога не одбаци, донеће решење о покретању прекршајног поступка.

Прекршајни суд је дужан да издаваоца прекршајног налога обавести да је прекршајни поступак покренут, те да од истог тражи да о учињеном прекршају пружи све доказе којима располаже.

Лица која немају пребивалиште на територији Републике Србије

Члан 178.

Учиниоцу прекршаја који не може да докаже свој идентитет или нема пребивалиште, или не живи на адреси на којој је пријављен, или ако има пребивалиште у иностранству или ако одлази у иностранство ради боравка, а коме је издат прекршајни налог у радно време банке или поште, наложиће се да изречену казну уплати одмах преко банке или поште.

Уколико је учиниоцу прекршаја издат прекршајни налог ван радног времена банке или поште или ако је прекршај учињен ван насељеног места, новчана казна ће му се наплатити на лицу места уз издавање потврде у којој је наведен и износ поштарине који је учинилац прекршаја дужан да плати на лицу места, а овлашћени службеник ће првог наредног радног дана уплатити новац преко поште.

Ако учинилац прекршаја не плати новчану казну, сматраће се да је поднео захтев за судско одлучивање и одмах ће се довести пред надлежни суд.

Уколико није могуће учиниоца прекршаја одмах довести пред суд, тада представник овлашћеног органа може предузети мере из члана 199. став 1. овог закона.

2. Захтев за покретање прекршајног поступка

Члан 179.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси овлашћени орган или оштећени (у даљем тексту: подносилац захтева).

Овлашћени органи из става 1. овог члана су органи управе, овлашћени инспектори, јавни тужилац и други органи и организације, које врше јавна овлашћења у чију надлежност спада непосредно извршење или надзор над извршењем прописа у којима су прекршаји предвиђени.

Оштећени као подносилац захтева за покретање прекршајног поступка

Члан 180.

Оштећени је овлашћен да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка увек осим ако законом није одређено да је за покретање прекршајног поступка искључиво овлашћен орган из члана 179. став 2. овог закона.

Оштећени који је поднео захтев за покретање прекршајног поступка има положај странке у поступку.

Ако у случају из става 1. овог члана овлашћени орган не поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, оштећени може у складу са одредбама овог закона поднети такав захтев.

Ако је захтев за покретање поступка поднео овлашћени орган пре него што је по захтеву оштећеног отпочео поступак, поступаће се по захтеву за покретање поступка надлежног органа.

Прекршајна пријава оштећеног поднета надлежном органу под условима из овог закона сматраће се захтевом за покретање прекршајног поступка ако овлашћени орган сам не иницира покретање прекршајног поступка.

У случају из предходног става, овлашћени орган је дужан да у року од осам дана од дана поднете прекршајне пријаве, писмено обавести оштећеног како је поступио са прекршајном пријавом.

Оштећени може у току поступка преузети гоњење од јавног тужиоца који одустане од захтева за покретање поступка. Оштећени може остати при ранијем захтеву или га променити.

Садржина захтева

Члан 181.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси се писаној форми и садржи:

- 1) назив и седиште подносиоца захтева односно лично име и адресу лица које подноси захтев;
- 2) назив суда коме се подноси захтев;
- 3) основне податке о физичком лицу, предузетнику и одговорном лицу против кога се захтев подноси: лично име, јединствени матични број грађана, занимање, место и адресу становања, место и адресу запослења и држављанство односно назив и седиште правног лица, као и пореско идентификациони број (у даљем тексту: ПИБ) и матични број, а за предузетника

и назив и седиште радње, а за одговорно лице у правном лицу и функцију коју обавља у том правном лицу;

4) чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, време и место извршења прекршаја и друге околности потребне да се прекршај што тачније одреди;

5) пропис о прекршају који треба применити;

6) предлог о доказима које треба извести, уз означање личних имена и адреса сведока, списе које треба прочитати и предмете који служе као доказ;

7) податке о томе да ли је покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет захтева;

8) потпис службеног лица, односно оштећеног као подносиоца захтева и печат овлашћеног органа који подноси захтев.

Ако су доступни у захтеву ће се навести и следећи подаци о лицу против кога се захтев подноси: место и датум рођења, број телефона, е-маил адресу, број телефона на радном месту, бројеви пословних рачуна правног лица и предузетника.

Захтев из става 1 овог члана може да садржи и предлог за изрицање процесне мере забране приступа из члана 126. став 3. тачка 4. овог закона.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси физичко лице као оштећени не мора садржати пропис о прекршају који треба применити ни јединствени матични број грађана лица против кога се захтев подноси.

Захтев за покретање прекршајног поступка који подноси физичко лице као оштећени против правног лица и одговорног лица у правном лицу и предузетника, треба да садржи назив и седиште правног лица, име, презиме и функцију одговорног лица у том правном лицу односно име и презиме, назив и седиште радње предузетника.

Захтев за покретање прекршајног поступка који подноси физичко лице као оштећени против одговорног лица у државном органу, органу територијалне аутономије и јединици локалне самоуправе или других ималаца јавних овлашћења треба да садржи лично име окривљеног, назив и седиште органа и функцију, односно послове које лице у органу обавља.

Физичко лице у својству оштећеног може поднети захтев за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду и усмено на записник.

Подносилац захтева је дужан, да одмах по сазнању, а до правноснажног окончања поступка обавести прекршајни суд да се против окривљеног поводом истог догађаја води кривични поступак или поступак за привредни преступ.

Неуредан захтев

Члан 182.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси се у онолико примерака колико има окривљених и један примерак за суд. Ако захтев не садржи све податке из члана 181. овог закона, затражиће се од подносиоца захтева да га у одређеном року допуни.

Рок из става 1. овог члана не може бити дужи од петнаест дана.

У случају да подносилац захтева не отклони недостатке у одређеном року, сматраће се да је одустао од захтева и захтев ће се решењем одбацити.

Испитивање услова за покретање поступка

Члан 183.

Кад надлежни суд прими захтев за покретање прекршајног поступка, испитаће да ли постоје услови за покретање прекршајног поступка и одлучити о даљем току поступка.

Када захтев садржи податке о томе да је поводом истог догађаја покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ прекршајни суд ће списе предмета доставити надлежном суду на даље поступање и о томе обавестити подносиоца захтева.

На начин из става 2. овог члана суд ће поступити и када у току поступка сазна да се поводом истог догађаја води кривични поступак или поступак за привредни преступ.

Одбацивање захтева

Члан 184.

Кад суд утврди да не постоје услови за покретање прекршајног поступка, захтев за покретање поступка, одбациће решењем.

Не постоје услови за покретање прекршајног поступка:

- 1) кад радња описана у захтеву није прекршај;
- 2) кад суд није стварно надлежан за вођење прекршајног поступка;
- 3) кад постоје основи који искључују одговорност за прекршај окривљеног;
- 4) када је наступила застарелост за покретање прекршајног поступка;
- 5) кад је захтев поднео неовлашћени орган, односно неовлашћено лице;
- 6) кад постоје други законски разлози због којих се поступак не може покренути.

Решење из става 1. овог члана доставиће се подносиоцу захтева, а оштећени ће се поучити да имовинскоправни захтев може остварити у парници.

Против овог решења подносилац захтева за покретање поступка има право жалбе у року од осам дана, од дана достављања решења.

Решење о покретању прекршајног поступка

Члан 185.

Ако суд не одбаци захтев за покретање прекршајног поступка, донеће процесно решење о покретању прекршајног поступка.

Решење из става 1. овог члана садржи означавање лица против кога се покреће прекршајни поступак и правну квалификацију прекршаја.

Ако је захтев поднесен против више лица или за више прекршаја, у решењу се морају назначити сва лица и правна квалификација за све прекршаје. Решење о покретању прекршајног поступка не доставља се подносиоцу захтева ни окривљеном.

Против решења о покретању прекршајног поступка није дозвољена жалба.

Поступак се води само у погледу оног прекршаја и против оног окривљеног на који се односи решење о покретању прекршајног поступка осим у случају из члана 247. став 4. овог закона.

Суд није везан за правну квалификацију дату у захтеву за покретање прекршајног поступка односно у решењу о покретању прекршајног поступка.

Глава XXI

МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА ОКРИВЉЕНОГ

Врсте мера

Члан 186.

Мере које се могу предузети за обезбеђење присуства окривљеног и за успешно вођење прекршајног поступка су: позив, довођење, јемство и задржавање.

Приликом одлучивања коју ће од наведених мера применити, суд ће се придржавати услова одређених за примену појединих мера, водећи рачуна да се не примењује тежа мера ако се иста сврха може постићи блажом мером.

Позивање окривљеног

Члан 187.

Присуство окривљеног при извођењу радњи у прекршајном поступку обезбеђује се његовим позивањем. Позив окривљеном упућује суд.

Окривљени који треба лично да присуствује извођењу радњи у прекршајном поступку, односно лично да учествује у њиховом извођењу, позива се писаним позивом.

Позивање се врши достављањем затвореног писаног позива који садржи: назив суда, лично име окривљеног, правну квалификацију прекршаја који му се ставља на терет, место где окривљени има доћи, дан и час кад се окривљени треба јавити, назначење да се позива у својству окривљеног, службени печат и потпис судије. У позиву којим се окривљени позива назначиће се да ли мора лично присуствовати ради саслушања или своју одбрану може дати и писаним путем.

Кад се окривљени први пут позива, уз позив му се обавезно доставља примерак захтева за покретање прекршајног поступка.

Кад се окривљени први пут позива, поучиће се у позиву о праву да може узети браниоца и да бранилац може присуствовати његовом саслушању.

Кад се окривљени позива да лично приступи јер је његово саслушање неопходно, у позиву ће се упозорити да ће у случају неодржавања бити доведен.

Ако за утврђивање чињеничног стања присуство окривљеног није неопходно, у позиву ће се упозорити да ће у случају неодржавања одлука бити донета без његовог саслушања.

Одредбе овог члана сходно ће се примењивати и на позивање представника окривљеног правног лица.

Довођење окривљеног

Члан 188.

Ако се уредно позвани окривљени не одазове позиву а свој изостанак не оправда или ако се није могло извршити уредно достављање позива, а из околности очигледно произлази да окривљени избегава пријем позива, изузетно суд ће наредити његово довођење ако се чињенично стање на други начин не би могло потпуно и правилно утврдити.

Довођење окривљеног може се наредити само ако је у позиву било назначено да ће бити принудно доведен ако се не одазове позиву.

Ако се уредно позвани представник окривљеног правног лица не одазове позиву, а свој изостанак не оправда, наредиће се његово довођење.

Наредба за довођење

Члан 189.

Наредба за довођење издаје се писано. Наредба треба да садржи: назив организационе јединице полицијске управе којој се упућује, личне податке неопходне за идентификацију окривљеног који се има довести, разлог због чега се наређује довођење, службени печат и потпис судије који наређује довођење.

Наредбу за довођење извршавају овлашћени полицијски службеници.

Лице коме је поверено извршење наредбе предаје наредбу окривљеном односно представнику окривљеног правног лица и позива га да са њим пође. Ако позвани то одбије, доведиће га принудно.

Против припадника полиције, професионалног војног лица, или припадника страже завода за извршење кривичних санкција у којем се извршава казна неће се издавати наредба за довођење, већ ће се затражити од њихове команде, односно установе да их спроведе.

Трошкове довођења сноси доведено лице.

Привођење осумњиченог за извршење прекршаја пре покретања поступка

Члан 190.

Овлашћени полицијски службеници могу и без наредбе суда привести лице затечено у вршењу прекршаја:

- 1) ако се идентитет тог лица не може утврдити или постоји потреба провере идентитета;
- 2) ако нема пребивалиште или боравиште;
- 3) ако одласком у иностранство може избећи одговорност за прекршај, а у питању су прекршаји за које се не може издати прекршајни налог;
- 4) ако се довођењем спречава у настављању извршења прекршаја, односно ако постоји опасност да ће непосредно наставити са чињењем прекршаја.

Привођење осумњиченог у случајевима из става 1. овог члана мора се извршити без одлагања.

Ако је у случајевима из става 1. овог члана осумњичени затечен у вршењу прекршаја и не може се одмах привести у суд, а постоје основи сумње

да ће побећи или опасност да ће непосредно наставити да врши прекршаје, овлашћени полицијски службеник може осумњиченог задржати најдуже двадесетчетири сата.

У случају из става 3. овог члана, овлашћени полицијски службеник дужан је да без одлагања о задржавању обавести лице по избору задржаног лица, као и дипломатско-конзуларног представника државе чији је држављанин задржан, односно представника одговарајуће међународне организације ако је задржано лице избеглица или лице без држављанства.

Задржавање окривљеног

Члан 191.

У прекршајном поступку окривљени може бити задржан судском наредбом у следећим случајевима:

- 1) ако се не могу утврдити његов идентитет или пребивалиште, односно боравиште, а постоји основана сумња да ће побећи;
- 2) ако одласком у иностранство може избећи одговорност за прекршај за који је предвиђена казна затвора;
- 3) ако је затечен у извршењу прекршаја, а задржавање је потребно да би се спречило даље вршење прекршаја.

Судија ће обавестити чланове породице задржаног лица или друга лица задужена за старање о малолетнику ако је према њему одређено задржавање.

Наредба о задржавању

Члан 192.

О задржавању окривљеног суд доноси наредбу у којој означава дан и сат кад је наређено задржавање, као и законски основ задржавања. Задржавање не може бити дуже од 24 сата.

Наредба о задржавању саопштава се окривљеном уз потпис.

Окривљеном који је задржан допустиће се без одлагања да о задржавању обавести лице по његовом избору, као и дипломатско-конзуларног представника државе чији је држављанин, односно представника одговарајуће међународне организације ако је у питању избеглица или лице без држављанства или браниоца, ако бранилац није био присутан приликом његовог саслушања.

Задржавање лица под дејством алкохола или других психоактивних супстанци

Члан 193.

Лице под утицајем алкохола или других психоактивних супстанци затечено у вршењу прекршаја може се по наредби суда или на основу решења овлашћеног полицијског службеника задржати ако постоји опасност да ће и даље вршити прекршаје.

Задржавање лица у случају из става 1. овог члана може трајати до отрежњења, а најдуже дванаест сати.

Ако је лице из става 1. овог члана, возач моторног возила и има више од 1,20 мг/мл алкохола у крви или је под утицајем других омамљујућих средстава, задржавање је обавезно.

Задржавање је обавезно и када лице из става 1. овог члана одбије да се подвргне испитивању на присуство алкохола или других омамљујућих средстава.

Ако је то могуће, у случају из става 1. овог члана судија ће обавестити чланове породице задржаног лица или друга лица задужена за старање о малолетнику ако је према њему одређено задржавање.

Услови за јемство

Члан 194.

Кад је прекршајни поступак покренут против окривљеног који нема стално пребивалиште у Републици Србији или који привремено борави у иностранству, као и у другим случајевима када постоји опасност да би бекством могао избећи одговорност за прекршај, може се захтевати да он лично или ко други за њега пружи јемство да до краја прекршајног поступка неће побећи, а да сам окривљени обећа да се неће крити и да без одобрења неће напустити своје боравиште.

Јемство се не може одредити пре него што окривљени буде саслушан нити без његовог пристанка.

Кад одреди јемство, суд који води прекршајни поступак затражиће од окривљеног да одреди свог пуномоћника или пуномоћника за пријем писмена.

Садржина и висина јемства

Члан 195.

Јемство увек гласи на новчани износ.

Јемство се састоји у полагању готовог новца, хартија од вредности, драгоцености или других покретних ствари веће вредности које се лако могу уновчити и чувати, или у личној обавези једног или више грађана да ће у случају бекства окривљеног платити утврђени износ јемства.

Висина јемства се одређује у износу највише новчане казне прописане за прекршај за који се води поступак, увећан за очекиване трошкове прекршајног поступка.

Ако се против истог окривљеног поступак води због више прекршаја, јемство ће се одредити у висини казне која се може изрећи за прекршај у стицају.

У случајевима из ст. 3. и 4. овог члана јемство може бити увећано за износ истакнутог имовинскоправног захтева оштећеног.

Висину јемства одређује судија који води прекршајни поступак и то у складу с тежином прекршаја, висином причињене штете, личним и породичним приликама и имовним стањем окривљеног.

Јемство за случај одласка у иностранство

Члан 196.

Ако је прекршај учинило лице које нема пребивалиште у Републици Србији и жели напустити њену територију пре правноснажности судске одлуке, на предлог окривљеног може се одредити јемство независно од услова из члана 194. став 1. овог закона при чему се висина јемства одређује у износу највише новчане казне која се може изрећи за прекршај за који се води поступак, увећана за износ истакнутог имовинскоправног захтева оштећеног и очекиване трошкове прекршајног поступка.

Напуштање територије Републике Србије и јемство

Члан 197.

Ако окривљени побегне или напусти територију Републике Србије, решењем ће се одредити да се вредност дата као јемство унесе као приход буџета Републике Србије.

Поступање са јемством

Члан 198.

Јемство се задржава, по правилу, до доношења правноснажне пресуде.

Ако је донесена правноснажна ослобађајућа пресуда или одлука о обустави прекршајног поступка, положено јемство се враћа.

Ако кажњени по правноснажности пресуде не плати штету или трошкове прекршајног поступка, утврђени износ ће се наплатити из положеног јемства, а ако положени износ није довољан, из њега ће се првенствено надокнадити износ штете.

Ако кажњени не плати новчану казну, односно утврђени износ одузете имовинске користи, по наплати штете и трошкова прекршајног поступка наплатиће се новчана казна у целости, а за преостали износ утврђена имовинска корист.

Ако кажњени не приступи издржавању казне затвора или извршењу заштитне мере, остатак јемства ће се у целости задржати и уплатити као приход буџета Републике Србије.

Задржавање личне исправе

Члан 199.

Суд може задржати путну исправу или други идентификациони документ окривљеног до извршења пресуде, уколико нађе да би кажњено лице чије се место боравка налази у иностранству могло осујетити извршење пресуде одласком са територије Републике Србије.

Задржавање исправе суд одређује на предлог подносиоца захтева или по службеној дужности.

О задржавању исправе издаје се потврда.

Глава XXII САСЛУШАЊЕ ОКРИВЉЕНОГ

Начин саслушања

Члан 200.

Окривљени се саслушава по правилу усмено.

Окривљени може бити саслушан у одсуству браниоца ако је бранилац неоправдано одсутан иако је обавештен о саслушању или ако за прво саслушање окривљени није обезбедио браниоца и ако окривљени изјави да ће одбрану дати без браниоца.

Изјаве окривљеног о разлозима одсуствовања браниоца уносе се у записник.

На исказу окривљеног који није био упозорен на право да узме браниоца по свом избору или да буде саслушан у присуству браниоца не може се засновати одлука.

Кад се окривљени први пут саслушава, питаће се за лично име, надимак ако га има, лично име једног од родитеља, место и датум рођења, јединствени матични број грађана, чији је држављанин, занимање, адресу становања и запослења, адресу електронске поште, породичне прилике, који степен стручне спреме има, каквог је имовног стања, број динарског и девизног рачуна, да ли је осуђиван или прекршајно кажњаван и за шта, да ли се против њега води кривични или прекршајни поступак и за које дело, а ако је малолетан, ко му је законски заступник.

За давање нетачних и непотпуних података из става 5 овог члана суд може окривљеног казнити новчаном казном до 50.000 динара.

Ако после одлуке о кажњавању из става 6. овог члана окривљени да тачне податке судија може опозвати одлуку о кажњавању.

После узимања личних података, окривљеном ће се саопштити зашто се окривљује и позваће се да наведе све што има у своју одбрану.

Приликом саслушања окривљеном ће се омогућити да се у неометаном излагању изјасни о свим околностима које га терете и да изнесе све чињенице које му служе за одбрану.

Ако окривљени неће да одговара или неће да одговори на постављено питање, поучиће се да тиме може отежати прикупљање доказа за своју одбрану.

Кад окривљени заврши исказ, поставиће му се питање уколико је потребно да се попуне празнине или отклоне противречности и нејасноће у његовом излагању.

Одредбе о саслушању окривљеног сходно ће се примењивати при саслушању одговорног лица у правном лицу и предузетника.

Саслушање представника окривљеног правног лица

Члан 201.

Када се представник окривљеног правног лица први пут саслушава, питаће се за назив и седиште окривљеног правног лица, лично име представника и функцију, односно послове које обавља у правном лицу,

бројеве пословних рачуна правног лица, ПИБ и матични број правног лица, и да ли је правно лице осуђивано за кривично дело, привредни преступ или прекршај.

Одредбе о саслушању окривљеног сходно ће се примењивати приликом саслушања представника окривљеног правног лица.

Поштовање личности окривљеног

Члан 202.

Окривљени се саслушава уз пуно поштовање његове личности.

Према окривљеном се не смеју употребити сила, претња, обмана, обећање, изнуда, изнуривање или друга слична средства да би се дошло до његове изјаве или признања или неког чињења које би се против њега могло употребити као доказ.

Писана одбрана

Члан 203.

Ако суд нађе да непосредно усмено саслушање није потребно с обзиром на значај прекршаја и податке којима располаже, може у позиву поучити окривљеног да своју одбрану да у писаној форми . У таквом случају окривљени може своју одбрану дати у писаној форми или се лично јавити да усмено буде саслушан.

Правна помоћ

Члан 204.

Кад окривљени има пребивалиште или боравиште ван подручја суда пред којим се води поступак, на захтев тог суда, може се саслушати и пред судом на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште.

Суочење

Члан 205.

Окривљени може бити суочен са сведоком и са другим саокривљеним ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница и ако се то неслагање не може на други начин отклонити.

Суочени ће се поставити један према другом и од њих захтевати да један другом понове своје исказе о свакој спорној околности и да расправљају о истинитости онога што су исказали. Ток суочења и изјаве при којима су суочени коначно остали, суд ће унети у записник.

Саслушање преко тумача и преводиоца

Члан 206.

Ако је окривљени глув, постављаће му се питања писаним путем, а ако је нем, позваће се да писаним путем одговори. Ако се саслушање не може обавити на такав начин, позваће се као тумач лице које се са окривљеним може споразумети.

Ако окривљени не разуме језик поступка, поставиће му се питања преко преводиоца.

Глава XXIII САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА

Својство сведока

Члан 207.

Као сведоци позивају се лица за која је вероватно да ће моћи да дају обавештења о прекршају и учиниоцу и о другим важним околностима.

Оштећени се може саслушати као сведок.

Дужност сведочења

Члан 208.

Свако лице које се као сведок позива дужно је да се одазове позиву, а ако овим законом није друкчије одређено, дужно је и да сведочи.

Позивање сведока

Члан 209.

Сведоку се доставља писани позив, у коме се наводе лично име и занимање позваног, време и место доласка, прекршајни предмет по коме се позива, назначење да се позива као сведок и упозорење о последицама неоправданог изостанка.

Сведок се позива преко странке која је предложила његово сведочење, а ако то није могуће суд ће га непосредно позвати.

Кад се оштећени позива као сведок, у позиву ће се то назначити.

Малолетно лице које није навршило шеснаест година позива се као сведок преко законског заступника односно старатеља, осим ако то није могуће због потребе да се хитно поступи или због других околности.

Сведоци који се због старости, болести или тешких телесних мана не могу одазвати позиву могу се саслушати у свом стану.

Забрана сведочења

Члан 210.

Не може се саслушати као сведок:

- 1) лице које би својим исказом повредило дужност чувања службене или војне тајне, док га надлежни орган не ослободи те дужности;
- 2) бранилац окривљеног о ономе што му је окривљени као свом браниоцу поверио, осим ако то сам окривљени захтева.

Ослобођење од дужности сведочења

Члан 211.

Ослобођени су од дужности сведочења:

- 1) брачни друг окривљеног;

2) сродници окривљеног по крви у правој линији, сродници у побочној линији до трећег степена закључно, као и сродници по тазбини до другог степена закључно;

3) усвојеник и усвојитељ окривљеног;

4) верски исповедник о ономе што му је окривљени исповедио.

Судија који води прекршајни поступак дужан је да лица из става 1. овог члана пре њиховог саслушања или чим сазна за њихов однос са окривљеним упозори да не морају сведочити. Упозорење и одговор се уносе у записник.

Малолетно лице које с обзиром на узраст и душевну развијеност није способно да схвати значај права да не мора сведочити не може се саслушати као сведок, осим ако то сам окривљени захтева.

Лице које има основа да ускрати сведочење према једном од окривљених ослобођено је од дужности сведочења и према осталим окривљеним ако се његов исказ према природи ствари не може ограничити само на остале окривљене.

Последица повреде права сведочења

Члан 212.

Ако је као сведок саслушано лице које се не може саслушати као сведок (члан 210) овог закона) или лице које је ослобођено дужности сведочења (члан 211), а није на то упозорено или се није изричито одрекло тог права, или ако упозорење или одрицање није убележено у записник, или ако је саслушан малолетник који не може схватити значај права да не мора сведочити, или ако је исказ сведока изнуђен силом, претњом или другим забрањеним средствима, на таквом исказу сведока не може се заснивати одлука.

Ускраћивање одговора на поједина питања

Члан 213.

Сведок није дужан да одговара на поједина питања ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

Начин саслушања сведока

Члан 214.

Сведок се саслушава пред судом који води прекршајни поступак, а ако сведок има пребивалиште односно боравиште ван његовог подручја, може се саслушати пред судом, на чијем подручју сведок има пребивалиште односно боравиште.

Сведоци се саслушавају појединачно и без присуства осталих сведока.

Сведок је дужан да исказ и одговоре на постављена питања даје усмено.

Сведок ће се претходно опоменути да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, а затим ће се упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело.

Сведок ће се упозорити и да није дужан да сведочи ако постоје околности из члана 211. овог закона, а то упозорење ће се унети у записник.

Приликом саслушања сведок ће се прво питати за лично име, лично име једног од родитеља, старост, место рођења, пребивалиште, занимање и његов однос са окривљеним и оштећеним.

После општих питања сведок ће се позвати да изнесе све што му је о предмету познато, а затим ће му се постављати питања ради проверавања, допуне и разјашњења.

Сведок ће се увек питати откуд му је познато оно о чему сведочи.

Ако је сведок глув или нем, саслушаће се на начин предвиђен у члану 206. овог закона.

Ако не разуме језик на коме се води поступак, сведок се саслушава у присуству и уз помоћ преводиоца који познаје језик који говори сведок.

Суочење сведока

Члан 215.

Сведоци се могу суочити ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница. Суочени ће се о свакој околности о којој се њихови искази међусобно не слажу појединачно саслушати и њихов одговор унети у записник.

Истовремено се могу суочити само два сведока.

На суочење сведока примењују се одредбе члана 205. став 2. овог закона.

Малолетно лице које није навршило четрнаест година, а које се саслушава као сведок, не може се суочити са окривљеним и другим сведоком.

Малолетно лице старије од четрнаест а млађе од осамнаест година, које се саслушава као сведок, не може се суочити са окривљеним и другим сведоком уколико је услед природе прекршаја, последица и других околности ово лице посебно осетљиво или се налази у посебно тешком душевном стању.

Недолазак и одбијање сведочења

Члан 216.

Ако сведок који је уредно позван не дође, а изостанак не оправда, или се без одобрења или оправданог разлога удаљи са места где треба да буде саслушан, може се наредити да се принудно доведе, а може се казнити новчано од 10.000 до 50.000 динара.

Ако се службено лице овлашћеног органа који је поднео захтев за покретање прекршајног поступка не одазове позиву суда да буде саслушан у својству сведока, а свој изостанак не оправда, суд може одустати од његовог саслушања.

Одредбе о довођењу окривљеног (члан 188) сходно се примењују и на довођење сведока.

Ако сведок после упозорења на последице одбијања давања исказа, неће без законског разлога да сведочи, може се казнити новчано до 10.000 динара, а ако и после тога одбије да сведочи, може се казнити новчано до 50.000 динара.

Решење о новчаној казни сведока уноси се у записник.

Жалба на решење о новчаној казни не задржава извршење решења.

Ако сведок пристане да сведочи непосредно пошто му је казна изречена, ставиће се ван снаге казна ће се опозвати.

Ако су из разлога из ст. 1. и 3. овог члана проузроковани трошкови поступка, сведок се може обавезати да сноси те трошкове.

У случају да кажњено лице не плати новчану казну и трошкове поступка, они ће се наплатити принудним путем.

Глава XXIV

УВИЂАЈ И ВЕШТАЧЕЊЕ

Увиђај

Члан 217.

Ако је за утврђивање или разјашњење какве важне чињенице потребно лично и непосредно опажање судије који води прекршајни поступак, на предлог странака извршиће се увиђај.

Изузетно од става 1. овог члана суд може по службеној дужности извршити увиђај, под условом из члана 89. став 5. овог закона.

Увиђај се може обавити уз присуство вештака.

Судија који води прекршајни поступак одредиће која ће се лица позвати да присуствују увиђају.

О увиђају се води записник. У записник се уноси назив суда, односно органа управе који спроводи увиђај, подаци о присутним лицима, резултатима увиђаја и другим важним чињеницама.

Вештачење

Члан 218.

Вештачење се одређује на предлог странака када је за утврђивање или оцену неке важне чињенице неопходно прибавити налаз и мишљење од лица које располаже стручним знањем, којим суд не располаже.

Изузетно од става 1. овог члана суд може по службеној дужности одредити вештачење, под условом из члана 89. став 5. овог закона.

Вештачење одређује писаном наредбом суд, који води прекршајни поступак. У наредби ће се навести у погледу којих чињеница се обавља вештачење и коме се поверава. По правилу се одређује један вештак, а ако је вештачење сложено, два или више вештака.

Вештачење се може поверити одговарајућој стручној установи, државном органу или стручњаку, првенствено са листе сталних судских вештака, а други органи или лице се могу одредити само ако постоји опасност од одлагања, ако су стални вештаци спречени или ако то захтевају друге околности.

Окривљеном и оштећеном саопштиће се име вештака на њихов захтев.

Лица која не могу бити вештаци

Члан 219.

За вештака се не може узети лице које не може бити саслушано као сведок (члан 210) или лице које је ослобођено од дужности сведочења (члан 211), као ни лице које је прекршајем оштећено, а ако је такво лице узето за вештака, на његовом налазу и мишљењу не може се заснивати пресуда.

Захтев за изузеће вештака

Члан 220.

Странке могу захтевати изузеће вештака из разлога прописаних у члану 112. овог закона.

Ток вештачења

Члан 221.

Пре почетка вештачења позваће се вештак да предмет вештачења брижљиво размотри, да тачно наведе све што опази и нађе и да своје мишљење изнесе непристрасно и у складу с правилима науке или вештине. Он ће се посебно упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело.

Члан 222.

Вештаку се могу давати допунска разјашњења, а по потреби упознаће се са стањем у списима. По основаном предлогу вештака могу се изводити нови докази да би се утврдиле околности које су важне за вештачење.

Вештак прегледа предмете вештачења у присуству судије који води прекршајни поступак и записничара, осим ако су за вештачење потребна дужа испитивања или се испитивања врше у установама односно државном органу, или ако то траже обзир морала.

Ако се сумња у урачунљивост окривљеног, одредиће се психијатријско вештачење прегледом или посматрањем у здравственој установи.

Налаз и мишљење вештака

Члан 223.

Вештак даје свој налаз и мишљење, по правилу, у писаној форми у року који одреди суд.

Изузетно, вештаку се може одобрити да налаз и мишљење да усмено на записник. Несагласност или нејасноће у налазу и мишљењу вештака отклониће се његовим саслушањем или понављањем вештачења преко истог или другог вештака.

Странкама у поступку доставиће се писани налаз и мишљење вештака о коме се могу изјаснити у року од 15 дана.

Кажњавање вештака

Члан 224.

Лице које се позива као вештак дужно је да се одазове и да да свој налаз и мишљење.

Ако вештак који је уредно позван не дође, а свој изостанак не оправда или ако неоправдано одбије да вештачи, може му се наложити да надокнади проузроковане трошкове, а може се и казнити новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Решење о кажњавању уноси се у записник.

Жалба против решења о кажњавању вештака не одлаже извршење решења.

У случају да вештак не плати изречену новчану казну, она ће се наплатити принудним путем.

Члан 225.

Одредбе овог закона које се односе на вештаке примењују се сходно и на тумаче.

Глава XXV

ПРЕТРЕСАЊЕ ПРОСТОРИЈА И ЛИЦА

Основи претресања

Члан 226.

Стан и друге просторије, као и лица могу се претресати ако је вероватно да ће се у стану, другим просторијама, стварима или код појединих лица наћи предмет или трагови који би могли бити значајни за прекршајни поступак, или да ће се претресом стана и других просторија ухватити окривљени.

Претресање лица, просторија и ствари које припадају лицима која уживају имунитет по међународном праву није допуштено.

Наредба за претресање

Члан 227.

Претресање се одређује писаном наредбом суда.

Наредба о претресању предаје се, пре почетка претресања, лицу код кога ће се или на коме ће се претресање извршити. Пре претресања позваће се лице на које се наредба за претресање односи да добровољно преда лице односно предмете који се траже.

Наредбу о претресању извршава полиција.

Начин претресања

Члан 228.

Претресању присуствују два пунолетна грађанина.

Држалац стана или просторије позваће се да присуствује претресању, а ако је одсутан, позваће се да претресању присуствује један од одраслих чланова домаћинства или сусед.

Претресање у просторијама правних лица може се вршити само у присуству представника тог правног лица.

Претресање лица женског пола врши службено лице истог пола или друго женско лице коме се може поверити претресање.

Закључане просторије, намештај или друге ствари отвориће се силом само ако њихов држалац или његов пуномоћник није присутан или неће добровољно да их отвори. При том ће се избегавати непотребна оштећења.

Записник о претресању

Члан 229.

О сваком претресању стана, односно просторије или лица саставиће се записник у коме ће се навести наредба на основу које се врши претресање, опис просторија односно лица које се претреса и лица односно предмета или трагова који су нађени.

Записник потписује лице код кога се или које се претреса и лица чије је присуство обавезно.

Лицу код кога је, односно које је претресано издаје се препис записника.

Поступање са нађеним предметима

Члан 230.

Ако се приликом претресања нађу предмети који су употребљени за извршење прекршаја или су прибављени прекршајем, или су настали извршењем прекршаја, или предмети који могу послужити као доказ у прекршајном поступку, ти предмети ће се привремено одузети.

Привремено одузимање предмета

Члан 231.

Предмети који могу бити одузети по овом закону могу се привремено одузети и пре доношења пресуде.

Привремено одузимање предмета одређује суд писаном наредбом. Наредба садржи изреку и кратко образложење разлога за привремено одузимање предмета.

Законом се могу овластити и службена лица инспекцијских органа, службеници царинске службе и овлашћени полицијски службеници да привремено одузму предмете из става 1. овог члана кад у вршењу службене дужности сазнају за прекршај. Наведени органи дужни су да суд неодложно извести о привременом одузимању предмета и да се старају о чувању тих предмета, уколико законом није друкчије одређено.

Лицу од кога се одузимају предмети уручује се наредба и издаје се потврда са тачним означањем одузетих предмета.

Ако се ради о предметима који су подложни квару или ако њихово чување изискује несразмерне трошкове, суд ће одредити да се такви предмети продају, а добијени новац преда на чување банци или другој финансијској организацији.

Поступање са привремено одузетим предметима

Члан 232.

Привремено одузети предмети, односно новац добијен продајом предмета вратиће се власнику кад се прекршајни поступак не заврши пресудом

којом се окривљени оглашава одговорним, осим кад то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала, о чему суд доноси посебно решење.

Ако се не зна власник, па се ни у року од једне године од дана објављивања огласа нико не јави за предмет, односно за новац добијен продајом предмета, донеће се решење да предмет постаје јавна својина, или да се новац унесе у буџет Републике Србије. Овом одлуком не дира се у право власника да у парници остварује својинска права .

Глава XXVI

СПОРАЗУМ О ПРИЗНАЊУ ПРЕКРШАЈА

Закључивање споразума

Члан 233.

Када се прекршајни поступак води за један прекршај или за више прекршаја у стицају, овлашћени подносилац захтева, усмено или писано, може предложити окривљеном и његовом браниоцу закључење споразума о признању прекршаја (у даљем тексту: споразум о признању), односно окривљени и његов бранилац могу овлашћеном подносиоцу захтева предложити закључење таквог споразума.

Када се упуту предлог из става 1. овог члана, странке и бранилац могу преговарати о условима признања прекршаја који се окривљеном стављају на терет.

Споразум о признању се подноси судији до доношења првостепене одлуке.

Споразум о признању се не може закључити у вези са прекршајем за који се издаје прекршајни налог.

Садржина споразума

Члан 234.

Споразум о признању садржи:

- 1) опис прекршаја који се окривљеном ставља на терет;
- 2) признање окривљеног да је учинио прекршај из тачке 1. овог става;
- 3) споразум о врсти и висини казне, односно о другим прекршајним санкцијама које ће окривљеном бити изречене;
- 4) изјаву овлашћеног подносиоца о одустајању од прекршајног гоњења за прекршаје који нису обухваћени споразумом о признању;
- 5) споразум о трошковима прекршајног поступка, о одузимању имовинске користи прибављене прекршајем, о повраћају предмета прекршаја и о имовинскоправном захтеву, уколико је поднет;
- 6) изјаву о одрицању странака и браниоца од права на жалбу против одлуке суда донесене на основу прихватања споразума о признању;
- 7) потпис странака и браниоца.

У споразуму о признању овлашћени подносилац захтева и окривљени се могу сагласити о изрицању окривљеном казне која, по правилу, не може бити испод законског минимума за прекршај који се окривљеном ставља на терет.

Одлучивање о споразуму

Члан 235.

О споразуму о признању одлучује суд, који споразум решењем може одбацити, усвојити или одбити.

Суд ће споразум о признању одбацити ако је поднет након доношења првостепене одлуке. Против решења о одбацавању споразума о признању жалба није дозвољена.

Суд о споразуму о признању одлучује на рочишту на које се позивају овлашћени подносилац захтева, окривљени и бранилац, а о рочишту се обавештавају оштећени и његов пуномоћник.

Рочиште из става 3. овог члана се одржава без присуства јавности.

Суд ће решењем одбацити споразум о признању ако на рочиште не дође уредно позвани окривљени и не оправда своје одсуство. Против решења о одбацавању споразума о признању жалба није дозвољена. Рочиште из става 3. овог члана се може одржати и без присуства уредно позваног овлашћеног подносиоца захтева.

Решење о споразуму о признању прекршаја

Члан 236.

Суд ће решењем усвојити споразум о признању ако утврди:

1) да је окривљени свесно и добровољно признао прекршај, односно прекршаје који су предмет захтева и да је искључена могућност признања окривљеног у заблуди;

2) да је споразум закључен у складу са одредбама члана 234. овог закона;

3) да је окривљени потпуно свестан свих последица закљученог споразума, а посебно да у потпуности разуме да се споразумом одриче права на суђење и улагање жалбе против пресуде суда донете на основу решења о усвајању споразума;

4) да споразумом о признавању нису повређена права оштећеног или да он није противан разлозима правичности.

Када није испуњен један или више услова из овог члана, или када казна, односно друга прекршајна санкција утврђена у споразуму о признању очигледно не одговара тежини прекршаја који је окривљени признао, суд ће донети решење којим се одбија споразум о признању. Признање окривљеног дато у споразуму који од суда није прихваћен, не може бити доказ у прекршајном поступку.

Када решење из претходног става овог члана постане правноснажно, споразум и сви списи који су са њим повезани издвајају се у посебне списе и уништавају се пред судом, о чему се саставља службена белешка у том посебном предмету.

Решење суда о споразуму о признању се доставља овлашћеном подносиоцу захтева, окривљеном, браниоцу, оштећеном и његовом пуномоћнику.

Жалба против решења о споразуму о признању прекршаја

Члан 237.

Против решења суда о одбијању споразума о признању, жалбу у року од осам дана од дана када им је решење достављено могу изјавити овлашћени подносилац захтева, окривљени и његов бранилац.

Против решења суда о усвајању споразума о признању није дозвољена жалба окривљеног, његовог браниоца и представника подносиоца захтева, а, у року из става 1. овог члана, жалбу могу изјавити оштећени и његов пуномоћник.

Благовремену и дозвољену жалбу суд ће доставити другостепени прекршајном суду у року од три дана од дана пријема жалбе.

О жалби из ст. 1. и 2. овог члана одлучује другостепени прекршајни суд решењем у року од 15 дана од дана пријема жалбе.

Веће које одлучује о жалби против решења о одбијању споразума о признању може жалбу одбацити ако је поднета по протеку рока из става 1. овог члана, усвојити је и преиначити решење тако што ће споразум усвојити или одбити жалбу као неосновану и потврдити првостепено решење.

Против решења из става 4. овог члана жалба није дозвољена.

Пресуда на основу решења о усвајању споразума о признању прекршаја

Члан 238.

Када решење о усвајању споразума постане правноснажно, суд без одлагања доноси пресуду којом окривљеног оглашава одговорним и изриче му казну, односно другу прекршајну санкцију и одлучује о осталим питањима предвиђеним у споразуму о признању.

Пресуда мора одговарати садржају споразума о признању и мора да садржи и податке из члана 251. овог закона.

Пресуда из става 1. овог члана доставља се лицима из члана 256. овог закона.

Ако је споразумом о признању предвиђено одустајање овлашћеног подносиоца захтева од прекршајног гоњења за прекршаје који нису обухваћени споразумом о признању, суд у односу на те прекршаје доноси пресуду из члана 253. овог закона.

Глава XXVII

ПРЕТРЕС

Одређивање претреса

Члан 239.

Претрес се одређује када суд оцени да је то потребно ради правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања.

На претрес се позивају окривљени и његов бранилац, оштећени, подносилац захтева за покретање поступка и други учесници поступка. Ако је окривљени правно лице на претрес се позива представник правног лица.

У позиву на претрес окривљени ће се упозорити да ће се у случају неодазивања позиву наредити његово довођење.

Ако на претрес не дође уредно позвани окривљени и свој изостанак не оправда, суд ће одложити претрес и издати наредбу за довођење, ако не постоје услови да се претрес одржи и без присуства окривљеног.

Недолазак окривљеног

Члан 240.

Суд може одлучити да се претрес одржи у одсуству окривљеног који је уредно позван ако је он саслушан, а нађе да његово присуство није неопходно за правилно утврђивање чињеничног стања.

Под истим условима претрес се може одржати и у одсуству уредно позваног представника односно браниоца окривљеног правног лица.

Претрес се може одржати без присуства подносиоца захтева.

Претрес ће се одржати ако не дође уредно позвани бранилац окривљеног који недолазак није оправдао, а окривљени се са тим сагласио.

Јавност

Члан 241.

Претрес је јаван.

Суд може искључити јавност за цео претрес или један његов део ако то захтевају општи интереси или разлози морала.

Ако се поступак води против малолетника, претрес ће се одржати без присуства јавности.

У случају из ст. 2. и 3. овог члана суд ће упозорити лица која присуствују претресу на коме је јавност искључена да су дужна да као тајну чувају све оно што су на претресу сазнала и указаће им се да одавање тајне представља кривично дело.

Ток претреса

Члан 242.

Суд прво врши проверу присуства позваних и утврђује њихов идентитет.

Претрес почиње изношењем садржине захтева за покретање прекршајног поступка, након чега се приступа саслушању окривљеног. Ако су окривљени правно лице и одговорно лице у правном лицу, прво се саслушава представник правног лица, а после њега одговорно лице. Сведоци не могу присуствовати саслушању окривљеног, представника правног лица и одговорног лица. По саслушавању окривљеног прелази се на извођење доказа саслушањем сведока и вештака и извођење других доказа.

Суд о извођењу доказа саслушањем сведока, вештака и других доказа одлучује решењем.

Ред извођења доказа утврђује суд.

Суд у току поступка може опозвати донето решење о извођењу појединог доказа.

О раду на претресу води се записник у који се уноси цео ток претреса.

Записник о претресу потписују присутне странке, бранилац, судија , записничар.

Право странака на претресу

Члан 243.

Подносилац захтева, окривљени и његов бранилац, представник и бранилац правног лица и оштећени имају право да у току претреса предлажу доказе и дају друге предлоге, а по одобрењу судије који води поступак могу да постављају питања лицима која се саслушавају.

Овлашћени представник подносиоца захтева има право да на претресу измени садржину захтева у погледу чињеничног описа прекршаја.

У случају из става 2. овог члана суд ће решењем одложити претрес да би се окривљени упознао са изменом захтева и да би припремио одбрану.

После завршеног доказног поступка странке и бранилац могу дати завршну реч са својом оценом о изведеним доказима. Последња реч увек припада окривљеном, односно представнику окривљеног правног лица.

Ако суд нађе да претрес не треба одлагати ради допуне поступка или ради припреме одбране окривљеног по измењеном захтеву, закључиће претрес, а може донети пресуду и јавно објавити изреку пресуде уз кратко навођење разлога.

Када у случају из става 5. овог члана, окривљени и подносилац захтева изјаве да не траже да им се достави писмено израђена пресуда и да се неће жалити, окривљеном ће се уручити, а подносиоцу захтева доставити, само препис изреке пресуде.

Глава XXVIII

ОДРЖАВАЊЕ РЕДА

Старање о одржавању реда

Члан 244.

Дужност судије је да се стара о одржавању реда за време извођења радњи у прекршајном поступку.

Ако странка у поступку односно друго присутно лице омета ред или се не покорава наређењима за одржавање реда, судија ће га опоменути, а ако опомена буде неуспешна, може наредити да се то лице удаљи, што ће се констатовати у записнику.

Ако опомена буде неуспешна, лица из става 2. овог члана могу бити кажњена новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара. Одлука суда која се тиче одржавања реда уноси се у записник.

Пуномоћнику или браниоцу који после казне продужи да нарушава ред решењем се може ускратити даље заступање односно одбрана.

Ако кажњено лице не плати изречену новчану казну у одређеном року казна ће се наплатити принудним путем.

Жалба против решења о кажњавању из ст. 2. до 4. овог члана не задржава извршење решења.

Глава XXIX

ПРЕКИД ПОСТУПКА

Члан 245.

Суд ће решењем прекинути поступак:

1) ако се не зна боравиште окривљеног или је он у бекству, или иначе није доступан државним органима, или се налази у иностранству на неодређено време;

2) ако је код окривљеног наступило привремено душевно обољење или привремена душевна поремећеност.

Пре него што се поступак прекине, прикупиће се сви докази о прекршају и одговорности окривљеног до којих се може доћи.

Прекинути поступак наставиће се кад престану сметње које су изазвале прекид.

О прекиду и настављању поступка обавестиће се подносилац захтева, а у прекршајном поступку из области царинског, спољнотрговинског и девизног пословања и оштећени.

Глава XXX

ПРЕСУДА И ДРУГЕ ОДЛУКЕ

Доношење пресуде и других одлука

Члан 246.

Прекршајни поступак завршава се доношењем осуђујуће или ослобађајуће пресуде, решења којим се поступак обуставља или решења којим се малолетном учиниоцу прекршаја изриче васпитна мера.

Писмени отправак пресуде, односно решења израдиће се у року од осам дана од дана окончања свих радњи у прекршајном поступку које претходе доношењу пресуде, односно решења.

Пресуда, односно решење заснива се на изведеним доказима и чињеницама које су утврђене у поступку.

Објективни и субјективни идентитет

Члан 247.

Одлука у прекршајном поступку односи се само на лице које се захтевом за покретање прекршајног поступка терети и само на прекршај који је предмет поднетог захтева.

Суд је дужан да у целости одлучи о поднетом захтеву.

Суд није везан за предлоге и оцену у погледу правне квалификације прекршаја.

Ако након покретања прекршајног поступка правно лице против кога се води поступак, престане да постоји, подносилац захтева за покретање поступка може усмерити захтев против његовог правног следбеника.

Решење о обустави прекршајног поступка

Члан 248.

Прекршајни поступак завршава се решењем о обустави кад суд утврди:

- 1) да је прекршајни поступак вођен без захтева, односно да подносилац захтева за покретање прекршајног поступка није био овлашћен за његово подношење;
- 2) да суд није стварно надлежан за вођење прекршајног поступка;
- 3) да је окривљени за исту радњу већ правноснажно кажњен, ослобођен одговорности у прекршајном поступку или је прекршајни поступак правноснажно обустављен, али не због ненадлежности;
- 4) да је окривљени у кривичном поступку, односно у поступку по привредном преступу правноснажно ослобођен или оглашен кривим за истоветан догађај које обухвата и обележје прекршаја;
- 5) да окривљени има дипломатски имунитет;
- 6) да је наступила застарелост за вођење прекршајног поступка;
- 7) да је окривљени у току прекршајног поступка умро, односно да је окривљено правно лице престало да постоји а нема правног следбеника;
- 8) да је овлашћени подносилац одустао од захтева за покретање прекршајног поступка пре правноснажности одлуке.

Прекршајни поступак ће се обуставити и у другим законом одређеним случајевима.

У образложењу решења укратко се наводе разлози због којих је поступак обустављен и пропис на основу ког је то учињено.

Доношење пресуде којом се окривљени оглашава одговорним

Члан 249.

Пресуда којом се окривљени оглашава одговорним за прекршај доноси се кад се у прекршајном поступку утврди постојање прекршаја и одговорност окривљеног за тај прекршај.

Доношење пресуде којом се окривљени ослобађа одговорности

Члан 250.

Пресуду којом се окривљени ослобађа одговорности суд ће донети:

- 1) ако дело за које се терети по пропису није прекршај,
- 2) ако има околности које искључују прекршајну одговорност окривљеног,
- 3) ако није доказано да је окривљени учинио прекршај за који је против њега поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Садржај изреке пресуде којом се окривљени оглашава одговорним за прекршај

Члан 251.

Ако се окривљени огласи одговорним за прекршај, изрека пресуде садржи:

- 1) прекршај за који се окривљени оглашава одговорним уз назначење чињеница и околности које чине обележја прекршаја и од којих зависи примена одређеног прописа о прекршају;
- 2) прописе који су примењени;
- 3) одлуку о изреченим санкцијама;
- 4) одлуку о одузимању имовинске користи;
- 5) одлуку о урачунавању задржавања у изречену казну;
- 6) одлуку о имовинскоправном захтеву;
- 7) одлуку о трошковима прекршајног поступка.

Ако је окривљени осуђен на новчану казну, у пресуди ће се назначити рок плаћања казне.

Ако је изречена заштитна мера одузимања предмета, у изреци пресуде ће се одредити и како ће се поступити са одузетим предметима.

Кад изреченом мером одузимања предмета нису обухваћени предмети привремено одузети по члану 231. овог закона, у изреци пресуде ће се одредити да се ти предмети врате власнику.

Објављивање пресуде

Члан 252.

Пресуда се објављује усмено ако је окривљени присутан, а писано израђена пресуда са образложењем доставиће се окривљеном и подносиоцу захтева само ако то захтевају.

Ако се пресуда објављује, у записник се уноси само изрека пресуде и констатује да је пресуда усмено саопштена, да је дато кратко образложење пресуде и упутство о правном леку.

Ако окривљени затражи да му се достави писано израђена пресуда, суд је дужан да је достави у року од осам дана од дана објављивања.

Присутном окривљеном ће се уручити, а подносиоцу захтева доставити само препис изреке пресуде уколико:

- 1) окривљени изјави да не захтева да му се достави писано израђена пресуда;
- 2) када се окривљени одрекне права на жалбу.

Изјава о одрицању од права на жалбу даје се на записник и мора садржати потписе окривљеног и судије.

Суд је дужан да на захтев подносиоца захтева изради и достави писани отправак пресуде са образложењем. Рок за жалбу подносиоца захтева тече од пријема писаног отправка пресуде са образложењем.

Пресуда за више прекршаја

Члан 253.

Ако се прекршајни поступак води због више прекршаја, у пресуди ће се навести за које се прекршаје окривљени оглашава одговорним, а за које се ослобађа одговорности или се поступак обуставља.

Садржина писано израђене пресуде

Члан 254.

Писано израђена пресуда из члана 252. став 6. овог закона садржи: увод, изреку, образложење и упутство о праву на жалбу, као и број, датум, потпис судије и службени печат.

Увод пресуде садржи: назначење да се пресуда доноси у име народа, назив суда који је донео пресуду, лично име судије, лично име окривљеног, место пребивалишта окривљеног односно назив и седиште окривљеног правног лица, правну квалификацију прекршаја која је предмет поднетог захтева, дан доношења пресуде и основ по коме је пресуда донета.

Изрека пресуде садржи основне податке о окривљеном из члана 181. став 1. тачка 3. одлуку којом се окривљени оглашава одговорним или ослобађа одговорности, чињенични опис и правну квалификацију прекршаја.

У образложењу пресуде укратко ће се изнети садржина захтева за покретање прекршајног поступка, утврђено чињенично стање уз навођење доказа на основу којих су поједине чињенице доказане, из којих разлога их суд узима као доказане или недоказане, из којих разлога није уважио поједине предлоге странака, прописи на којима се заснива пресуда и разлози за сваку тачку пресуде.

У упутству о праву на жалбу даје се поука о томе коме се жалба изјављује, коме предаје, у ком року, да се жалба мора поднети у писаној форми, као и да се може предати непосредно или упутити поштом препоручено.

Исправљање пресуде и других одлука

Члан 255.

Грешке у писању имена и бројева и друге очигледне грешке у писању, рачунању и преписивању у пресуди и другим одлукама исправљају се по службеној дужности или на предлог странака или оштећеног.

Исправке ће се извршити посебним решењем, које постаје саставни део пресуде или друге одлуке која се исправља.

Ако изрека судске одлуке садржи грешке из става 1. овог члана, суд је дужан да исправљени препис одлуке достави лицима која имају право жалбе. Рок за жалбу тече од дана достављања исправљеног преписа одлуке.

Достављање пресуде учесницима у поступку

Члан 256.

Писано израђена пресуда доставља се подносиоцу захтева и окривљеном по одредбама о достављању овог закона.

Пресуда се доставља оштећеном који није подносилац захтева ако је одлучено о имовинскоправном захтеву, лицу чији је предмет одузет том

пресудом, као и лицу против кога је изречена мера одузимања имовинске користи.

Достављање усмено саопштене пресуде окривљеном

Члан 257.

Ако окривљени затражи да му се достави отправак пресуде, судија је дужан да му отправак достави у року од осам дана од дана израде пресуде.

Захтев окривљеног у смислу става 1. овог члана уноси се у записник уз његов потпис.

Глава XXXI

РЕДОВНИ ПРАВНИ ЛЕК

Изјављивање жалбе

Члан 258.

Против пресуде и решења прекршајног суда може се изјавити жалба другостепеном прекршајном суду. Жалба се предаје суду који је донео првостепену одлуку.

Жалба се подноси у року од осам дана од дана достављања пресуде или решења.

Лица овлашћена за изјављивање жалбе

Члан 259.

Жалбу могу изјавити окривљени, бранилац и подносилац захтева.

Жалба се може изјавити увек на пресуду а на решења донета у прекршајном поступку само ако право на жалбу није законом искључено.

У корист окривљеног жалбу могу изјавити његов брачни друг, сродник по крви у правој линији, брат, сестра, законски заступник, усвојитељ, усвојеник, хранитељ и лице са којим живи у ванбрачној заједници или у другој трајној заједници живота.

Рок за жалбу тече од дана када је окривљеном достављен препис пресуде а ако окривљени има браниоца од дана када је њему достављен препис пресуде.

У корист окривљеног правног лица жалбу може изјавити законски заступник као и овлашћени представник правног лица

Ако је изречена заштитна мера одузимања предмета чији власник није окривљени, власник предмета може изјавити жалбу само у погледу одлуке о тој мери.

Суспензивно дејство жалбе

Члан 260.

Благовремено изјављена жалба одлаже извршење одлуке, осим у случајевима кад је овим законом другачије одређено.

Одрицање и одустајање од жалбе

Члан 261.

Окривљени и подносилац захтева могу се одрећи права на жалбу пошто је одлука саопштена, а од изјављене жалбе могу одустати до доношења другостепене пресуде.

Одрицање и одустајање од права на жалбу не може се опозвати.

Одрицање малолетника од права на жалбу нема правно дејство.

Садржај жалбе

Члан 262.

Жалба треба да садржи:

- 1) означавање одлуке против које се жалба изјављује;
- 2) наводе у чему је подносилац жалбе незадовољан одлуком;
- 3) потпис подносиоца жалбе.

У жалби се могу износити нове чињенице и предлагати нови докази. Позивајући се на нове чињенице подносилац жалбе је дужан да наведе доказе којима се те чињенице доказују.

Ако подносилац жалбе у жалби износи нове доказе, дужан је навести зашто те доказе није раније изнео, као и чињенице које тим доказима доказује.

Основи због којих се пресуда и решење може побијати

Члан 263.

Пресуда и решење се могу побијати:

- 1) због битне повреде одредаба прекршајног поступка;
- 2) због повреде одредаба материјалног права;
- 3) због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања;
- 4) због одлуке о прекршајним санкцијама, одузимању имовинске користи, трошковима прекршајног поступка и имовинскоправном захтеву.

Битне повреде одредаба прекршајног поступка

Члан 264.

Битна повреда одредаба прекршајног поступка увек постоји ако:

- 1) је прекршајни поступак водио и пресуду или решење донео судија, који је правноснажном одлуком изузет од вођења поступка и одлучивања;
- 2) је прекршајни поступак водио и одлуку донео судија, који се морао изузети (члан 112. став 1. тачке 1. до 5.);
- 3) окривљени није поучен о праву на употребу језика, или је њему или његовом браниоцу противно његовом захтеву ускраћено право да на усменом претресу или у току осталих радњи у прекршајном поступку употребљава свој језик и да на свом језику прати ток усменог претреса односно поступка (члан 94.);
- 4) је противно закону била искључена јавност на усменом претресу;

5) је суд одбацио захтев за покретање прекршајног поступка противно одредбама члана 184. овог закона;

6) је суд решењем обуставио прекршајни поступак противно одредбама члана 248. овог закона или је донео пресуду којом се окривљени ослобађа одговорности противно одредбама члана 250. овог закона;

7) је пресуду или решење донео суд који због стварне ненадлежности није могао судити у тој ствари (члан 110.);

8) усмено саопштена пресуда није унета у записник (члан 252. став 2.);

9) суд није у целости одлучио о захтеву за покретање прекршајног поступка(члан 247. став 2.);

10) је суд одлучио мимо захтева за покретање прекршајног поступка;

11) се пресуда или решење заснива на доказу на коме се по одредбама овог закона не може заснивати, осим ако је, с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донета иста одлука;

12) се пресуда или решење заснива на исказу окривљеног који није био упозорен на право да узме браниоца по свом избору или да буде саслушан у присуству браниоца;

13) је повређена одредба члана 96. овог закона;

14) је изрека пресуде или решења неразумљива.

Битна повреда одредаба прекршајног поступка која је утицала или је могла да буде од утицаја на доношење законите и правилне пресуде или решења постоји и ако:

1) окривљени у прекршајном поступку није саслушан пре доношења одлуке осим у случајевима из члана 93. став 3. и члана 187. став 7. овог закона;

2) је изрека противречна разлозима пресуде или решења;

3) пресуда или решење уопште нема разлога или нису наведени разлози о одлучним чињеницама, или су ти разлози потпуно нејасни, или у знатној мери противречни, или ако о одлучним чињеницама постоји знатна противречност између оног што се у разлозима одлуке наводи, о садржини исправа или записника о исказима датим у поступку, и самих тих исправа или записника, осим у случају из члана 252. став 4. овог закона;

4) суд у току прекршајног поступка или приликом доношења одлуке није применио или је погрешно применио коју одредбу овог закона, или је у току прекршајног поступка повредио право одбране.

Поведа материјалног права

Члан 265.

Поведа материјалног прекршајног права постоји ако суд није применио или је погрешно применио одредбе којима се одређује:

1) да ли је радња за коју се окривљени гони прекршај;

2) да ли има околности које искључују одговорност за прекршај;

3) да ли има околности које искључују покретање и вођење прекршајног поступка, а нарочито да ли је наступила застарелост или је ствар већ правноснажно пресуђена;

4) да ли је у погледу прекршаја који је предмет захтева за покретање прекршајног поступка примењен закон или други пропис који се не може применити;

5) да ли је одлуком о казни, заштитној мери, другој прекршајној санкцији или о одузимању имовинске користи прекорачено овлашћење које суд има по закону;

6) да ли су повређене одредбе о урачунавању задржавања и издржане казне.

Погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање

Члан 266.

Одлука се може побијати због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања кад је суд неку одлучну чињеницу погрешно утврдио или је није утврдио.

Непотпуно утврђено чињенично стање постоји и кад на то указују нове чињенице или нови докази.

Побијање пресуде и решења због одлуке о санкцији и других разлога

Члан 267.

Одлука се може побијати због одлуке о прекршајној санкцији кад том одлуком није прекорачено законско овлашћење (члан 265. став 1. тачка 5.) али суд није правилно одмерио казну с обзиром на околности које утичу да казна буде већа или мања.

Одлука о казни може се побијати и због тога што је суд применио или није применио одредбе о ублажавању казне, о ослобођењу од казне, или што није изрекао опомену иако су за то постојали законски услови.

Одлука о заштитној мери, другој прекршајној санкцији или о одузимању имовинске користи може се побијати ако не постоји повреда из члана 265. став 1. тачка 5. овог закона, а суд је неправилно донео ову одлуку или није изрекао заштитну меру односно одузимање имовинске користи иако су за то постојали законски услови.

Одлука о имовинскоправном захтеву као и одлука о трошковима прекршајног поступка може се побијати кад је суд о томе донео одлуку противно закону.

Поступак по жалби

Члан 268.

Неблаговремену, недозвољену или од неовлашћеног лица изјављену жалбу суд ће одбацити решењем.

Благовремену, дозвољену и од овлашћеног лица изјављену жалбу прекршајни суд ће са списима предмета доставити другостепеном прекршајном суду у року од три дана.

Одлуке другостепеног прекршајног суда

Члан 269.

Другостепени прекршајни суд одлуке доноси у форми пресуде или решења.

Пресудом се потврђује или преиначује пресуда првостепеног прекршајног суда.

Решењем се одбацује жалба изјављена на пресуду или решење, одлучује по жалби на решење или укида пресуда прекршајног суда.

Решењем се преиначује пресуда или решење из разлога прописаних чланом 248. овог закона.

Начин одлучивања по жалби

Члан 270.

Решавајући по жалби на пресуду или решење прекршајног суда другостепени прекршајни суд може:

- 1) жалбу одбацити;
- 2) жалбу одбити као неосновану и потврдити првостепену одлуку;
- 3) жалбу усвојити, а првостепену одлуку преиначити или укинути.

Одбацивање жалбе од стране другостепеног суда

Члан 271.

Другостепени прекршајни суд одбациће жалбу решењем као неблагоприятну, недозвољену или изјављену од стране неовлашћеног лица, ако утврди да је суд који је водио поступак пропустио да то учини.

Границе испитивања првостепене одлуке

Члан 272.

Другостепени прекршајни суд испитује првостепену одлуку у оном делу у којем се побија жалбом, али мора увек по службеној дужности испитати:

- 1) да ли постоји битна повреда одредаба прекршајног поступка из члана 264. става 1. тачка 1. и тач. 6. до 14. овог закона;
- 2) да ли је на штету окривљеног повређено материјално право (члан 265.).

Ако жалба изјављена у корист окривљеног не садржи основ за побијање одлуке (члан 263.), другостепени прекршајни суд ограничиће се на испитивање повреда из става 1. тач. 1. и 2. овог члана, као и на испитивање одлуке о прекршајној санкцији и одузимању имовинске користи (члан 267.).

Потврђивање првостепене одлуке

Члан 273.

Другостепени прекршајни суд ће пресудом одбити жалбу као неосновану и потврдити првостепену одлуку кад утврди да не постоје разлози због којих се одлука побија нити повреде закона из члана 272. овог закона.

Преиначење првостепене одлуке

Члан 274.

Другостепени прекршајни суд ће усвојити жалбу и пресудом преиначити првостепену одлуку ако утврди да:

1) су одлучне чињенице у првостепеном поступку правилно утврђене и да с обзиром на утврђено чињенично стање по правилној примени закона треба донети другачију одлуку;

2) постоје такве повреде закона које се могу отклонити преиначењем првостепене одлуке;

3) приликом одмеравања казне односно изрицања заштитне мере нису узете у обзир све околности које утичу на правилно одмеравање казне односно на законито изрицање заштитне мере;

4) околности које су узете у обзир нису правилно оцењене;

5) је суд који је водио прекршајни поступак погрешно оценио исправе и доказе које није сам извео, а решење или пресуда је заснована на тим доказима.

Укидање првостепене одлуке

Члан 275.

Другостепени прекршајни суд ће жалбу усвојити и решењем укинути првостепену одлуку и предмет вратити суду на поновни поступак :

1) ако постоји битна повреда одредаба прекршајног поступка која је утицала на законито одлучивање;

2) ако је суд противно одредбама овог закона погрешно или непотпуно утврдио чињенично стање због чега треба допунити или провести нови поступак;

3) ако је прекршајни поступак обустављен или је донета пресуда којом се окривљени ослобађа одговорности због погрешне оцене доказа или погрешне примене материјалног права.

Из разлога из става 1. овог члана може се првостепена одлука и делимично укинути ако се поједини делови одлуке могу издвојити без штете за правилно пресуђивање.

Образложење другостепене одлуке

Члан 276.

У образложењу одлуке другостепени прекршајни суд цениће жалбене наводе и указаће на повреде закона које је узео у обзир по службеној дужности.

Кад се првостепена одлука укида због повреде одредаба прекршајног поступка у образложењу ће се навести које су одредбе повређене и у чему се огледа повреда.

Кад се првостепена одлука укида због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања навешће се недостаци, односно зашто су нови докази и нове чињенице важне за доношење правилне одлуке.

Када се првостепена одлука укида у случајевима из ст. 2. и 3. овог члана, другостепени суд ће дати налоге о поступању прекршајног суда у поновљеном поступку.

Дејство жалбе у корист саокривљених

Члан 277.

Кад другостепени прекршајни суд поводом ма чије жалбе изјављене против одлуке утврди да су разлози због којих је донео пресуду или решење у корист окривљеног корисни и за којег од саокривљених који није изјавио жалбу или није изјавио у том правцу, поступиће по службеној дужности као да таква жалба постоји.

Достављање другостепене одлуке

Члан 278.

Другостепени прекршајни суд ће вратити све списе првостепеном суду са довољним бројем оверених преписа своје пресуде и решења ради достављања окривљеном, подносиоцу захтева и другим заинтересованим лицима.

Обавезе прекршајног суда

Члан 279.

Прекршајни суд је дужан да спроведе све радње и расправи сва спорна питања на које је указао другостепени прекршајни суд у својој одлуци којом је укинута првостепена одлука.

При доношењу нове одлуке суд је везан забраном прописаном у члану 96. овог закона.

Глава XXXII

ВАНРЕДНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ

1. Захтев за понављање прекршајног поступка

Разлози за понављање поступка

Члан 280.

Прекршајни поступак завршен правноснажном одлуком може се поновити ако:

- 1) се докаже да је одлука заснована на лажној исправи или на лажном исказу сведока или вештака;
- 2) се докаже да је одлука донета услед кривичног дела судије или другог службеног лица које је учествовало у поступку;
- 3) се утврди да је лице које је кажњено за прекршај за исту радњу већ једном кажњено за прекршај, привредни преступ или кривично дело;
- 4) се изнесу нове чињенице или поднесу нови докази који би сами за себе или у вези са ранијим доказима довели до другачије одлуке да су били познати у ранијем поступку;

5) окривљени стекне могућност да употреби одлуку Европског Суда за људска права којом је утврђена повреда људског права, а то је могло да буде од утицаја на доношење повољније одлуке по окривљеног;

6) је Уставни суд, у поступку по уставној жалби, утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене уставом у прекршајном поступку, а то је могло да буде од утицаја на доношење повољније одлуке по окривљеног.

Чињенице из става 1. тач. 1 до 3. овог члана доказују се правноснажном судском одлуком.

Ако се поступак против лица из става 1 тач. 1 до 3 овог члана не може спровести зато што су умрла или постоје околности које искључују кривично гоњење, чињенице из тач. 1. и 2. став 1. овог члана могу се утврдити и другим доказима.

Подношење захтева за понављање поступка

Члан 281.

Захтев за понављање прекршајног поступка може поднети кажњени. У корист кажњеног лица, захтев могу поднети и лица из члана 259. став 3. овог закона.

Захтев за понављање поступка подноси се у року од 60 дана од дана када је странка сазнала за постојање чињеница и околности из члана 280. став 1. тачке 1 до 6 овог закона.

Захтев за понављање поступка не може се поднети по протеклу рока од две године од дана кад је одлука поводом које се тражи понављање поступка постала правноснажна.

Поступак по захтеву

Члан 282.

О захтеву за понављање прекршајног поступка одлучује суд који је донео првостепену одлуку.

У захтеву треба навести по којем се законском основу тражи понављање поступка и којим се доказима поткрепљују чињенице на којима се захтев заснива.

Ако захтев не садржи те податке, одбациће се решењем.

Захтев ће се одбацити и кад суд на основу захтева и доказа из списка предмета из ранијег поступка утврди да је захтев поднело неовлашћено лице или да је захтев неблаговремено поднесен или да нема законских услова за понављање поступка или да чињенице и докази на којима се захтев заснива очигледно нису подобни да се на основу њих дозволи понављање.

Против решења којим се одбацује захтев за понављање поступка може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања.

Захтев за понављање прекршајног поступка у корист кажњеног може се поднети и након што је одлука извршена.

Одлуке поводом захтева за понављање поступка

Члан 283.

Ако прекршајни суд не одбаца захтев за понављање поступка, поновиће поступак у обиму који је неопходан да се утврде чињенице због којих је захтев поднет.

Зависно од резултата поновљеног поступка, захтев ће се решењем одбити или ће се новом одлуком претходна укинути у целости или делимично.

Против решења којим се одбија захтев за понављање поступка може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања

Ако се дозволи понављање поступка, у поновном поступку суд је везан забраном прописаном у члану 96. овог закона.

Против решења којим се дозвољава понављање поступка није дозвољена жалба.

Одлагање извршења одлуке

Члан 284.

Захтев за понављање прекршајног поступка не одлаже извршење одлуке али ако суд оцени да захтев може бити уважен, може одлучити да се одложи извршење док се не одлучи о захтеву за понављање поступка.

Решење којим се дозвољава понављање поступка одлаже извршење одлуке против које је понављање дозвољено.

2. Захтев за заштиту законитости

Подношење захтева за заштиту законитости

Члан 285.

Против правноснажне пресуде може се поднети захтев за заштиту законитости ако је:

- 1) повређен закон или други пропис о прекршају;
- 2) примењен закон за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Захтев за заштиту законитости подиже Републички јавни тужилац у року од три месеца од дана достављања пресуде.

Одлучивање по захтеву

Члан 286.

О захтеву за заштиту законитости одлучује Врховни касациони суд.

О седници већа суд из става 1. овог члана ће обавестити Републичког јавног тужиоца.

Пре него што предмет буде изнесен на решавање судија одређен за известноца може по потреби да прибави обавештење о истакнутим повредама закона.

Члан 287.

При решавању о захтеву за заштиту законитости Врховни касациони суд ће се ограничити само на испитивање повреде прописа на коју се јавни тужилац позива у свом захтеву.

О захтеву за заштиту законитости који је поднет због повреде закона (члан 285. став 1. тачка 1) Врховни касациони суд одлучује само ако сматра да је реч о питању од значаја за правилну или уједначену примену права.

Врховни касациони суд ће пресудом одбити захтев за заштиту законитости као неоснован ако утврди да не постоји повреда прописа на коју се указује у захтеву.

Кад Врховни касациони суд утврди да је захтев за заштиту законитости основан, донеће пресуду којом ће, према природи повреде, преиначити правноснажну одлуку или укинути у целости или делимично одлуке прекршајног суда и другостепеног прекршајног суда и предмет вратити на поновно одлучивање прекршајном суду или ће се ограничити само на то да утврди повреду прописа.

Члан 288.

Ако је захтев за заштиту законитости подигнут на штету кажњеног, а Врховни касациони суд нађе да је основан, утврдиће само да постоји повреда закона, не дирајући у правноснажну одлуку.

Ако Врховни касациони суд нађе да разлози због којих је донео одлуку у корист кажњеног постоје и за неког од кажњених саокривљених за којег није подигнут захтев за заштиту законитости, поступиће по службеној дужности као да такав захтев постоји.

Ако је захтев за заштиту законитости подигнут у корист кажњеног, Врховни касациони суд је при доношењу одлуке везан забраном из члана 96. овог закона.

Достављање пресуде

Члан 289.

Одлука Врховног касационог суда у потребном броју примерака доставља се прекршајном суду преко другостепеног прекршајног суда.

Члан 290.

Ако је правноснажна пресуда укинута и предмет враћен на поновно вођење прекршајног поступка, за основу ће се узети ранији захтев за покретање прекршајног поступка.

Суд је дужан да изведе све процесне радње и да расправи питања на која му је указао Врховни касациони суд.

У поновном поступку могу се истицати нове чињенице и подносити нови докази.

Суд је приликом доношења нове одлуке везан забраном из члана 96. овог закона.

Захтев за заштиту законитости не одлаже извршење пресуде, али Врховни касациони суд при решавању о захтеву може наложити надлежном суду да одложи односно прекине извршење пресуде док не одлучи о подигнутом захтеву.

Глава XXXIII ПОСТУПАК ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА

Примена законских одредби

Члан 291.

У прекршајном поступку према малолетнику примењују се одредбе ове главе, а остале одредбе прекршајног поступка предвиђене овим законом само ако нису у супротности са овим одредбама.

Ако другачије није прописано овим законом, у прекршајном поступку према малолетнику сходно се примењују одредбе Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Службени гласник РС”, број 85/05).

Хитност поступка

Члан 292.

Прекршајни поступак према малолетнику је хитан.

Пре изрицања васпитне мере или казне малолетнику, прибавиће се мишљење надлежног органа старатељства, осим ако је у међувремену малолетник постао пунолетан.

Ако надлежни орган старатељства не достави мишљење у року од шездесет дана, суд може малолетнику изрећи укор или новчану казну и без мишљења органа старатељства, водећи рачуна о душевној развијености, осетљивости и личним својствима малолетника. При предузимању радњи према малолетнику у његовом присуству, а нарочито при његовом саслушању, лица која учествују у поступку дужна су да поступају обазриво, водећи рачуна о душевној развијености, осетљивости и личним својствима малолетника.

Позивање малолетника

Члан 293.

Малолетник се позива преко родитеља, односно законског заступника, осим ако то није могуће због потребе да се хитно поступа или из других оправданих разлога.

Ако се малолетник не позива преко родитеља, односно законског заступника, суд који води прекршајни поступак ће их обавестити о покретању поступка.

Малолетнику се не могу достављати писмена истицањем на огласну таблу суда.

Обавеза сведочења

Члан 294.

Нико не може бити ослобођен од дужности да сведочи о околностима потребним за оцењивање душевне развијености малолетника, упознавање његове личности и прилика у којима живи.

Раздвајање и спајање поступка

Члан 295.

Кад је малолетник учествовао у извршењу прекршаја заједно са пунолетним лицима, поступак према њему ће се раздвојити и спровести по одредбама овог закона.

Поступак према малолетнику може се водити заједно са поступком против пунолетних лица и спровести по општим одредбама овог закона само ако је спајање поступка неопходно за свестрано разрешење ствари.

Решење о раздвајању, односно спајању поступка доноси поступајући судија. Против овог решења није дозвољена жалба.

Права родитеља и старатеља

Члан 296.

У поступку према малолетницима, орган старатељства, родитељи, односно законски заступник малолетника имају право да се упознају са током поступка, да у току поступка стављају предлоге и да указују на чињенице и доказе који су важни за доношење правилне одлуке.

Нецелисходност вођења поступка

Члан 297.

Суд може одлучити да се не води прекршајни поступак према малолетнику ако сматра да не би било целисходно да се поступак води с обзиром на природу прекршаја и околности под којима је прекршај учињен, ранији живот малолетника и његова лична својства.

У случају из става 1. овог члана суд ће решењем обуставити прекршајни поступак, а о учињеном прекршају обавестиће се родитељ, усвојитељ, старатељ, односно хранитељ малолетника и орган старатељства ради предузимања мера у оквиру њихових овлашћења.

О изрицању васпитне мере суд одлучује решењем.

Право на подношење жалбе

Члан 298.

Против одлуке донете у поступку којом је малолетнику изречена санкција за прекршај жалбу могу изјавити, поред лица из члана 259. овог закона, и старатељ, брат, сестра и хранитељ малолетника.

Лица из става 1. овог члана могу изјавити жалбу у корист малолетника и против његове воље.

Поступање према детету

Члан 299.

Кад суд утврди да малолетник у време извршења прекршаја није имао навршених четрнаест година обуставиће прекршајни поступак.

У случају из става 1. овог члана суд ће о прекршају који је учињен обавестити родитеља, усвојитеља и старатеља малолетника, као и орган

старатељства, а по потреби може обавестити и школу односно организацију у којој је малолетник смештен.

Искључење јавности

Члан 300.

У поступку према малолетнику увек ће се искључити јавност.

Глава XXXIV

НАКНАДА ШТЕТЕ И ВРАЋАЊЕ НОВЧАНОГ ИЗНОСА ЗБОГ НЕОПРАВДАНОГ КАЖЊАВАЊА

Право на накнаду штете због неоправданог кажњавања

Члан 301.

Право на накнаду штете има неоправдано кажњено лице.

Неоправдано кажњеним се сматра лице коме је правноснажном пресудом била изречена прекршајна казна, заштитна мера или васпитна мера, а поводом ванредног правног лека је нови прекршајни поступак правноснажно обустављен или је окончан ослобађајућом пресудом, осим у следећим случајевима:

1. ако је прекршајни поступак обустављен због тога што је у новом поступку поводом ванредног правног лека оштећени као подносилац захтева одустао од захтева за покретање прекршајног поступка, а на основу споразума са кажњеним;
2. ако је нови прекршајни поступак обустављен због застарелости покретања и вођења поступка до кога је дошло због недоступности кажњеног;
3. ако је кажњени својим лажним признањем или на други начин намерно проузроковао своје кажњавање, осим ако је на то био принуђен.

Право на накнаду штете због неоснованог лишења слободе или извршења прекршајне санкције

Члан 302.

Право на накнаду штете има и лице:

- 1) према коме је одређено извршење прекршајне санкције пре правоснажности пресуде ако у жалбеном поступку дође до обуставе прекршајног поступка или до ослобађања од одговорности;
- 2) које је било задржано а прекршајни поступак према њему није покренут или је покренути поступак касније обустављен, али не из разлога наведених у члану 301. став 2 тачка 2. и 3. или је ослобођено од одговорности;
- 3) које је издржало казну затвора па му је поводом ванредног правног лека или поводом жалбе изјављене против пресуде којом је одређено извршење пресуде пре правоснажности, изречена казна затвора краћа од казне коју је издржало, или је изречена прекршајна санкција која се не састоји у лишењу слободе;
- 4) које је неосновано задржано дуже него што закон дозвољава.

Право на накнаду штете нема лице које је својим недозвољеним поступцима проузроковало властито лишење слободе.

Сходна примена Законика о кривичном поступку

Члан 303.

Ако другачије није прописано овим законом, на накнаду штете због неоправданог кажњавања у прекршајном поступку сходно се примењују одредбе закона којим се уређује кривични поступак.

Враћање новчаних износа

Члан 304.

Лице коме је у прекршајном поступку неоправдано изречена новчана казна, мера одузимања имовинске користи или заштитна мера одузимање предмета има право на враћање плаћене новчане казне, враћање одузете имовинске користи, враћање предмета или новчане вредности одузетог предмета (у даљем тексту: враћање новчаног износа).

Враћање новчаног износа не може захтевати кажњено лице које је својим лажним признањем проузроковало кажњавање.

Застаревање права

Члан 305.

Право неоправдано кажњеног лица да тражи накнаду штете, односно враћање новчаног износа, застарева за три године од извршене казне.

Застарелост из става 1. овог члана се прекида подношењем захтева министарству надлежном за послове правосуђа.

Ако је захтев за накнаду штете, односно враћање новчаног износа поднело неоправдано кажњено лице, после његове смрти његови наследници могу продужити поступак за остваривање захтева у року од три месеца од дана смрти неоправданог лица, и то само у односу на накнаду материјалне штете.

Ако се неоправдано кажњено лице одрекло захтева за накнаду штете, односно враћање новчаног износа, после његове смрти захтев се не може поднети.

Поступак остваривања права

Члан 306.

Овлашћено лице дужно је да се пре подношења тужбе суду са својим захтевом за накнаду штете обрати министарству надлежном за послове правосуђа ради споразума о постојању штете и висини накнаде.

Ако до споразума не дође у року од два месеца од дана пријема захтева, овлашћено лице може надлежном суду поднети тужбу за накнаду штете против Републике Србије. Захтев за враћање новчаног износа подноси се министарству надлежном за послове финансија.

Ако надлежни орган одбије захтев или у року од два месеца не донесе решење по захтеву, овлашћено лице може свој захтев остварити тужбом за накнаду штете против Републике Србије.

Док траје поступак код надлежног органа из ст. 1 до 3. овог члана, не тече застарелост предвиђена у члану 305. овог закона.

Глава XXXV

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Стицање својства извршности

Члан 307.

Пресуда, односно решење (у даљем тексту: одлука) стичу својство правноснажности када се више не могу побијати жалбом или кад жалба није дозвољена. Одлука донета у прекршајном поступку извршава се кад постане правноснажна и кад за извршење нема законских сметњи, ако овим законом није другачије одређено.

Одлука којом је правноснажно изречена новчана казна или је одлучено о накнади трошкова поступка или о имовинскоправном захтеву, или је изречена мера одузимања имовинске користи, принудно се извршава кад истекне у одлуци одређен рок за плаћање казне, трошкова поступка, имовинске користи, накнаде штете или за повраћај ствари.

Прекршајни налог стиче својство извршности протеком рока од осам дана од дана издавања.

Ако за поједине случајеве у закону није другачије одређено, одлука се извршава када протекне 15 дана од њене правноснажности, а ако је против одлуке била изјављена жалба, тај рок се рачуна од дана достављања другостепене одлуке.

Наредба се извршава одмах ако суд који је издао наредбу не одреди другачије.

Ако правно лице престане да постоји након правноснажно окончаног поступка у коме је утврђена одговорност и изречена санкција за прекршај, новчана казна и одлучивање о имовинској користи извршиће се према правном лицу које је његов правни следбеник.

Извршење пре правноснажности

Члан 308.

Осуђујућа пресуда се може извршити и пре њене правноснажности у следећим случајевима:

1) ако окривљени не може да докаже свој идентитет или нема пребивалиште, или не живи на адреси на којој је пријављен, или ако има пребивалиште у иностранству или ако одлази у иностранство ради боравка, а суд нађе да постоји основана сумња да ће окривљени избећи извршење изречене санкције;

2) ако је окривљени кажњен за тежи прекршај из области јавног реда и мира, безбедности јавног саобраћаја или тежи прекршај којим се угрожава живот или здравље људи или ако то захтевају интереси опште безбедности или сигурности робног и финансијског промета или разлози морала или је кажњен за прекршај од којег могу настати теже последице, а постоји основана сумња да ће наставити са вршењем прекршаја, поновити прекршај или да ће избећи извршење изречене санкције.

У случајевима из става 1. овог члана суд ће у пресуди одредити да окривљени и пре правноснажности пресуде приступи њеном извршењу.

Ако окривљени изјави жалбу против пресуде којом је одређено извршење пресуде пре њене правноснажности, суд је дужан да жалбу са списом предмета достави другостепеном прекршајном суду у року од 24 сата, рачунајући од сата када је жалбу примио, а другостепени прекршајни суд дужан је да о жалби одлучи и своју пресуду достави суду у року од 48 сати рачунајући од часа пријема списка предмета.

На пресуду из става 1. овог члана подносилац захтева може изјавити жалбу у року од 48 часова рачунајући од часа пријема пресуде.

Извршење новчаних казни, такси и трошкова поступка

Члан 309.

Новчане казне, казне изречене због непоштовања суда, досуђене судске таксе и трошкови поступка, одлуке о имовинскоправном захтеву и о одузимању имовинске користи извршавају се у складу са овим законом.

Сходна примена закона о извршењу кривичних санкција

Члан 310.

Казна затвора, неплаћена новчана казна замењена казном затвора, рад у јавном интересу, заштитне мере и васпитне мере извршавају се по закону којим се уређује извршење кривичних санкција, ако овим законом није другачије одређено.

Извршење заштитне мере одузимања предмета

Члан 311.

Заштитну меру одузимања предмета извршава орган у чију надлежност спада извршење односно надзор над извршењем прописа по којима је заштитна мера изречена, ако законом није другачије одређено.

Ако је пресудом одређено да ће се одузети предмет предати одређеном органу или организацији, тај орган или организација позваће се да преузме предмет.

Ако је учинилац самовољно отуђио или уништио предмет прекршаја или на други начин онемогућио извршење, посебним решењем суда обавезаће се да плати новчани износ који одговара тржишној вредности тог предмета у тренутку доношења решења.

Ако је пресудом одређено да ће се одузети предмет продати, орган из става 1. овог члана ће извршити продају у складу са законом.

Новчани износ добијен продајом одузетог предмета, је приход буџета Републике Србије.

Обавештење о извршењу заштитне мере

Члан 312.

Органи који су по овом закону обавезни да извршавају заштитне мере дужни су да о извршењу заштитне мере обавесте суд који је меру изрекао.

Извршење мере одузимања имовинске користи

Члан 313.

Меру одузимања имовинске користи извршава суд који је донео пресуду.

Из непокретности принудно се може наплаћивати имовинска корист која се није могла наплатити на други начин.

Принудну наплату одузимања имовинске користи из непокретности врши надлежни суд по прописима извршног поступка.

Имовинска корист одузета пресудом приход је буџета Републике Србије.

Извршење мере одузимања имовинске користи изречене правном лицу које је после правноснажности пресуде престало да постоји спровешће се против правног лица које је преузело његову имовину до висине преузете имовине.

Трошкове извршења сноси кажњено лице.

Извршење новчане казне и других новчаних износа

Члан 314.

Новчану казну изречену за прекршај, трошкове прекршајног поступка као и друге новчане износе који су досуђени по основу накнада штете, на основу имовинскоправног захтева или по основу одузимања имовинске користи, извршава прекршајни суд, који их је изрекао, односно суд на чијем подручју је издат прекршајни налог.

Новчана казна, трошкови прекршајног поступка и други новчани износи уплаћују се преко поште или банке на посебној уплатници коју попуњава надлежни суд, у року одређеном одлуком.

Ако је новчана казна изречена прекршајним налогом уплата се врши преко броја рачуна који је наведен у налогу (члан 170. став 1. тачка 11.).

Ако кажњено физичко лице, предузетник или одговорно лице у одређеном року не плати новчану казну суд ће је заменити казном затвора или радом у јавном интересу, у складу са чланом 41. овог закона или наплатити принудним путем.

Ако кажњено правно лице у одређеном року не плати новчану казну, суд ће је наплатити принудним путем.

Неплаћене трошкове поступка и друге новчане износе досуђене по основу имовинскоправног захтева, накнаде штете или одузимања имовинске користи суд ће је наплатити принудним путем.

Решење о извршењу

Члан 315.

По протеку рока за добровољно плаћање суд који је донео првостепену одлуку која се извршава, односно суд на чијем подручју је издат прекршајни налог који се извршава доноси решење о извршењу.

Решењем суд одређује да ли ће се неплаћена новчана казна заменити у казну затвора или у казну рада у јавном интересу или наплатити принудним путем.

Одлуку на који начин ће извршити неплаћену новчану казну суд доноси ценећи разлоге целисходности и ефикасности у сваком конкретном случају.

Ако после доношења решења суда о замени неплаћене новчане казне кажњено лице исплати новчану казну у целости, решење ће се ставити ван снаге, а казна затвора или рад у јавном интересу неће се извршити или ће се обуставити даље извршење, ако је извршење неке од тих казни започело.

Ако кажњено лице плати део новчане казне, решење ће се преиначити тако што ће се неплаћени део новчане казне заменити казном затвора или радом у јавном интересу или наплатити принудним путем.

Ако кажњено лице не обави рад у јавном интересу или ни по извршеној казни затвора од деведесет дана не плати преостали део новчане казне, новим решењем ће се одредити да се преостали део новчане казне наплати принудним путем.

Садржина решења о извршењу

Члан 316.

Решење о извршењу садржи:

- 1) суд који је донео решење;
- 2) лице коме је изречена новчана казна која се извршава;
- 3) извршна одлука којом је изречена новчана казна;
- 4) износ изречене новчане казне;
- 5) средства и предмет извршења као и други подаци потребни за спровођење принудне наплате;
- 6) одлука о трошковима извршења;
- 7) поука о правном леку.

Решење о принудној наплати доставља се кажњеном, његовом браниоцу као и органу надлежном за спровођење решења.

Ако се решењем о извршењу одређује принудна наплата неплаћених трошкова поступка и других новчаних износа досуђених по основу имовинскоправног захтева, накнаде штете или одузимања имовинске користи у решењу се то посебно наводи.

Приговор на решење о извршењу

Члан 317.

Против решења о извршењу кажњено лице може уложити приговор у року од три дана од дана пријема решења из следећих разлога:

- 1) ако је обавеза која се има принудно извршити испуњена;
- 2) ако је одлука на основу које је одређена замена казне или принудна наплата укинута, преиначена, стављена ван снаге, односно нема својство извршне исправе;
- 3) ако није протекао рок за испуњење обавезе;
- 4) ако суд који је донео решење о извршењу није надлежан;
- 5) ако нису испуњени услови за замену новчане казне из члана 41. овог закона;

6) ако је принудна наплата одређена на стварима и правима изузетим од извршења, односно на којима је могућност извршења ограничена;

7) на одлуку о трошковима извршења.

Приговор на решење о принудној наплати не задржава његово извршење.

Судија против чијег решења о принудној наплати је изјављен приговор може и сам ставити ван снаге своје решење ако нађе да су разлози из приговора основани, у супротном, доставиће приговор са списима предмета надлежном већу тог суда.

О приговору одлучује веће у саставу од троје судија. Судија који је донео решење о принудној наплати против кога је уложен приговор не може као члан већа одлучивати о том приговору.

Средства и предмети принудне наплате

Члан 318.

Средства којима се врши принудна наплата су :

- 1) извршење над средствима са рачуна кажњеног лица;
- 2) извршење на личним примањима кажњеног лица;
- 3) извршење пописом, проценом и продајом покретних ствари и непокретности у својини кажњеног лица.

Предмети на којима се спроводи принудна наплата су ствари и права на којима се може спровести извршење по одредбама закона којим се уређује извршење и обезбеђење.

Средства којима се врши принудна наплата новчаних казни, трошкова поступка и осталих новчаних износа као и предмете над којима се принудна наплата има спровести одређује суд решењем о извршењу из члана 315. овог закона.

Ако се током спровођења решења установи да се принудна наплата не може спровести на средствима и предметима извршења који су одређени у решењу, суд може преиначити решење и одредити друго средство и предмет извршења.

У поступку принудне наплате прво се намирују трошкови поступка и трошкови извршења.

Трошкове принудне наплате и трошкове извршења сноси кажњено лице.

После смрти кажњеног физичког лица, одговорног лица или предузетника принудна наплата новчане казне, трошкова прекршајног поступка и других новчаних износа неће се извршити.

Спровођење принудне наплате на средствима са рачуна кажњеног лица

Члан 319.

По пријему решења о извршењу принудну наплату новчаних казни, трошкова поступка и осталих новчаних износа са рачуна кажњених лица који се воде код пословних банака спроводи орган за принудну наплату у складу са одредбама закона којим се уређује платни промет.

Орган за принудну наплату обавезан је да у року од тридесет дана од дана пријема решења о принудној наплати извести надлежни прекршајни суд о извршеној наплати или о разлозима неизвршења принудне наплате.

Спровођење принудне наплате на личним примањима кажњеног лица

Члан 320.

Суд може решењем о извршењу одредити да се принудна наплата спроведе пленидбом на личним примањима кажњеног лица.

Решењем из става 1. овог члана одређује се заплена на одређеном делу личног примања кажњеног и налаже исплатиоцу ових примања да приликом сваке исплате тих примања, почев од прве наредне исплате од пријема одлуке суда, па све до потпуне наплате, врши обуставу и уплати обустављени износ на прописани уплатни рачун.

Исплатилац личног примања кажњеног је дужан да одмах поступи по налогу суда као и да надлежни суд обавести о променама од утицаја на спровођење принудне наплате најкасније у року од пет дана од дана настанка промене.

Ако исплатилац личног примања кажњеног не обустави и не уплати износ личног примања на коме се спроводи принудна наплата, на прописани уплатни рачун суд може донети решење да се принудна наплата спроведе из новчаних средстава са рачуна исплатиоца.

Ако овим законом није друкчије прописано на принудну наплату из личног примања кажњеног лица сходно се примењују одредбе закона којим се уређује извршење и обезбеђење.

Принудна наплата на покретним и непокретним стварима кажњеног лица

Члан 321.

У случају да није могуће извршити принудну наплату на други начин, суд може донети решење да се принудна наплата спроведе на покретним или непокретним стварима кажњеног физичког лица, предузетника или одговорног лица.

Принудну наплату на покретним и непокретним стварима кажњеног лица спровешће стварно и месно надлежан суд у складу са одредбама закона којим се уређује извршење и обезбеђење.

Дужност обавештавања о плаћању новчане казне

Члан 322.

О извршеној уплати новчане казне, трошкова поступка и других новчаних износа, надлежни орган за јавна плаћања обавезан је да без одлагања извести суд, односно орган управе који је донео одлуку достављањем извештаја о плаћању уз извод о дневним променама на одговарајућим рачунима.

Члан 323.

Извршење пресуде у погледу накнаде штете и повраћаја ствари врши се по захтеву оштећеног, односно сопственика ствари.

Правноснажна пресуда је извршни наслов.

ГЛАВА XXXVI ЈЕДИНСТВЕНИ РЕГИСТРИ

1. Регистар санкција

Члан 324.

У сврху вођења јединствене евиденције изречених прекршајних санкција води се јединствени регистар санкција.

Регистар санкција је централизована електронска база података у којој се чувају и обрађују сви унети подаци.

Чување и руковање подацима у регистру санкција

Члан 325.

Регистар се чува на централном електронском носачу података при министарству надлежном за послове правосуђа које је одговорно за његово одржавање и чување.

Министарство надлежно за послове правосуђа је дужно да предузме техничке, кадровске и организационе мере заштите података, у складу са утврђеним стандардима и поступцима, које су потребне да би се подаци заштитили од губитка, уништења, недопуштеног приступа, промене, објављивања и сваке друге злоупотребе, као и да утврди обавезу лица која су запослена на обради да чувају тајност података.

Руковалац података у регистру санкција

Члан 326.

Председник прекршајног суда именује руковоаца података у регистру који има следећа овлашћења и обавезе :

- 1) да се стара о законитом, систематичном и ажурном уносу , брисању и измени података у регистру;
- 2) обезбеђује овлашћеним лицима увид у регистар;
- 3) издаје оверене изводе из регистра и потврде да лице није уписано у регистар;
- 4) обезбеђује чување и архивирање документације која представља основ за упис, брисање или измене података у регистру;
- 5) предузима друге радње неопходне за несметано и правилно ажурирање података у регистру, у складу са законом.

Подаци који се уписују у регистар санкција

Члан 327.

У регистар санкција уписују се следећи подаци :

- 1) име и презиме и јединствени матични број кажњеног физичког лица, предузетника, односно одговорног лица у правном лицу, односно број путне исправе страног физичког лица, за предузетника и назив и седиште радње;

- 2) за кажњено правно лице назив и седиште, ПИБ и матични број;
- 3) правоснажна, односно коначна одлука којом је изречена прекршајна санкција;
- 4) правна квалификација учињеног прекршаја;
- 5) врста и опис изречене прекршајне санкције;
- 6) трајање изречене заштитне мере;
- 7) прекршајни суд који је донео пресуду, односно орган који је издао прекршајни налог;
- 8) прекршајни суд који је извршио упис;
- 9) датум уписа.

Унос података у регистар санкција

Члан 328.

Унос података из члана 327. овог закона врши суд који је донео правоснажну односно коначну одлуку која је основ за унос, односно првостепени суд на чијем подручију је издат прекршајни налог који је основ за унос.

Унос података у регистар санкција врши се одмах по наступању правоснажности, односно коначности одлуке којом је изречена прекршајна санкција, о чему надлежан суд води рачуна по службеној дужности.

Издавалац прекршајног налога, у складу са чланом 173. став 3. овог закона, обавезан је да одмах по истеку рока из члана 173. став 2. овог закона достави надлежном суду копију издатог прекршајног налога са констатацијом коначности и забелешком да ли је новчана казна плаћена.

Брисање података из регистра санкција

Члан 329.

Изречена санкција правном, физичком и одговорном лицу као и предузетнику брише се из евиденције по службеној дужности ако кажњено лице у року од четири године од дана правоснажности одлуке којом је изречена санкција не учини нови прекршај.

Изузетно од става 1. овог члана, изречена опомена брише се у року од годину дана од правоснажности одлуке којом је изречена.

Малолетном лицу брисаће се изречена казна малолетничког затвора у року од две године од када је та казна извршена, застарела или опрштена, ако не изврши нови прекршај.

Заштитна мера се неће брисати из прекршајне евиденције док се не изврши или док не истекне рок застарелости извршења заштитне мере.

Издавање података из регистра санкција

Члан 330.

Подаци о кажњеним лицима из регистра санкција могу се дати само другом суду, надлежном тужилаштву, полицији и органима инспекције, у вези са кривичним поступком или поступком за прекршај који се води против лица које је раније било кажњавано за прекршај, органима надлежним за извршење

санкција за прекршаје или надлежним органима који учествују у поступку брисања казне.

На образложен захтев органа из предходног става овог члана могу се дати подаци из регистра санкција за кажњено лице ако још трају одређене правне последице казне или заштитне мере или ако за то постоји оправдан интерес заснован на закону.

Грађанима и правним лицима се на њихов захтев морају дати подаци о њиховом кажњавању за прекршаје.

Од грађана и правних лица се не може тражити да поднесу доказе да нису кажњавани за прекршаје осим ако је то изричито предвиђено законом.

Уз захтев за издавање података из регистра санкција доставља се и доказ о уплати накнаде за тражену услугу. Накнаде за издавање података из регистра санкција прописује посебним актом министар за послове правосуђа .

2. Регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа

Члан 331.

У сврху ефикасне наплате изречених новчаних казни, накнаде трошкова и наплате других новчаних износа досуђених по основу накнаде штете, имовинскоправног захтева или одузимања имовинске користи , води се јединствен регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа (у даљем тексту: регистар новчаних казни).

Регистар новчаних казни је централизована електронска база података у којој се чувају сви подаци унети у регистар.

Све неплаћене новчане казне, трошкови поступка и други новчани износи који су изречени правноснажном и извршном одлуком суда или путем коначног и извршног прекршајног налога се уписују у регистар новчаних казни.

На чување и руковање подацима у регистру новчаних казни сходно се примењују одредбе о регистру санкција из члана чл. 325. и 326. овог закона.

Подаци који се уносе у регистар новчаних казни

Члан 332.

У регистар новчаних казни уписују се следећи подаци :

1) име и презиме и јединствени матични број кажњеног физичког лица, предузетника односно одговорног лица у правном лицу, односно број путне исправе страног физичког лица који није у прописаном року у целости платио новчану казну или друге досуђене новчане износе или није надокнадио досуђене трошкове поступка;

2) за кажњено правно лице назив и седиште, ПИБ и матични број, за предузетника назив и седиште радње;

3) правноснажна и односно коначна одлука којом је изречена новчана обавеза;

4) прекршајни суд који је донео одлуку односно орган који је издао прекршајни налог;

5) дуговани износ и основ дуговања;

6) датум доспећа обавезе плаћања;

- 7) прекршајни суд који је извршио упис;
- 8) датум уписа.

Неплаћене новчане казне и други досуђени новчани износи евидентирају се и воде у регистру новчаних казни.

Унос података у регистар новчаних казни

Члан 333.

Унос података из члана 332. овог закона врши суд који је донео одлуку која је основ за унос , односно првостепени суд на чијем подручју је издат прекршајни налог који је основ за унос.

Унос података у регистар новчаних казни врши се по истеку рока за добровољно плаћање, о чему надлежан суд води рачуна по службеној дужности.

На унос података у регистар новчаних казни сходно се примењују одребе члана 328. став 3 овог закона.

Брисање и промена података у регистру новчаних казни

Члан 334.

Ако кажњено лице делимично или потпуно плати дуговани износ или се изречена новчана казна потпуно или делимично замени извршеном казном затвора или радом у јавном интересу, надлежан суд је обавезан да одмах изврши брисање података односно упише одговарајућу промену у регистар новчаних казни.

Ако кажњено лице пре поступка извршења добровољно делимично или потпуно плати новчану казну изречену прекршајним налогом , издавалац налога је обавезан да о томе одмах обавести надлежни суд .

Новчана казна и трошкови поступка, подаци о кажњеном лицу као и сви остали подаци у вези са тиме бришу се из регистра новчаних казни одмах након што кажњени плати целокупан дуговани износ, односно по протеклу рока од четири године од дана када су прекршајни налог или осуђујућа пресуда постали правноснажни.

Приступ подацима у регистру и издавање извода и података из регистра

Члан 335.

Подаци из регистра новчаних казни доступни су свим прекршајним судовима као и органима надлежним за вођење поступака из члана 336. овог закона.

На издавање података из регистра новчаних казни, сходно се примењују одредбе чл. 326. и 330. овог закона.

Захтев за издавање података из регистра новчаних казни може се поднети било ком прекршајном суду.

Приступ подацима из регистра новчаних казни одобрава и ближе уређује посебним актом министар за послове правосуђа.

Последице уписа у регистар новчаних казни

Члан 336.

У сврху наплате изречене новчане казне, трошкова поступка, и других досуђених новчаних износа који су евидентирани у регистру новчаних казни, кажњеном лицу док у потпуности не измири дуговани износ неће се дозволити:

- 1) издавање дозвола или уверења за чије су издавање надлежни органи управе, осим оних која се односе на лични статус;
- 2) повраћај одузетих личних и других докумената која су одузета по основу члана 199. овог закона;
- 3) регистрација, односно промена регистрације правног лица или регистрација предузетничке делатности које подразумевају промену ПИБ.

Глава XXXVII

КОЛИЗИОНЕ НОРМЕ И УСТУПАЊЕ ПРЕДМЕТА НА ИЗВРШЕЊЕ У ОДНОСИМА ИЗМЕЂУ СУДОВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Уступање извршења

Члан 337.

Суд који је изрекао казну затвора, васпитну меру или заштитну меру може захтевати да се та казна, односно мера изврши на подручју другог суда у Републици Србији, на коме је пребивалиште, односно боравиште лица према коме се извршење има спровести.

Обавезе суда по уступању извршења

Члан 338.

Суд који је спровео извршење доноси решење о трошковима који су настали при спровођењу извршења.

Ради намирања трошкова извршења, суд који је спровео извршење задржаће потребну суму од наплаћеног износа

Глава XXXVIII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 339.

Прописи о прекршајима који нису у складу са овим законом ускладиће се до дана почетка примене овог закона.

Члан 340.

Прекршајни поступци започети до дана почетка примене овог закона окончаће се по одредбама закона о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 116/08 и 111/09).

Поступцима из става 1. овог члана од дана почетка примене овог закона за решавање по жалби на решење органа управе надлежан је другостепени прекршајни суд.

Предмети прекршајних судова у којима до дана почетка примене овог закона није донета одлука по жалби на одлуке органа управе, уступиће се другостепеном прекршајном суду на надлежност.

Члан 341.

Подзаконски акти прописани овим законом донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 342.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 116/08 и 111/09).

Члан 343.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. марта 2014. године.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење новог Закона о прекршајима садржан је у члану 97. став 1. тач. 2. и 16. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 89/06) којим се утврђује да Република Србија, између осталог, уређује поступак пред судовима и другим државним органима; одговорност и санкције за повреду закона и других прописа; као и организацију, надлежност и рад републичких органа;

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Установљавањем посебних прекршајних судова и превођењем судија за прекршаје из управне сфере у правосудни систем, важећи Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 116/08 и 111/09) је решио једно од најважнијих и најконтроверзнијих питања нашег прекршајног права и тиме удовољио уставноправном и међународноправном захтеву да о правима и дужностима грађана, посебно о њиховом кажњавању, може коначно да одлучује само независни суд. То представља велики напредак у односу на дотадашње стање. Међутим, на процесном плану овај Закон, упркос веома незадовољавајућем стању у тој области, није донео никакве значајне промене.

Најважнији разлог за наставак започете реформе прекршајног права лежи у данашњој дисфункционалности прекршајног поступка, који ни приближно није у стању да оствари циљеве због којих је установљен. Како је данас постављен тај поступак, органи који га воде све теже могу да савладају све већи број предмета који се пред њих износе. Из године у годину, број предмета у раду се повећава. Неколико десетина хиљада прекршајних предмета годишње застарева углавном услед опструкције странака, која је важећим законом широко омогућена.

Према подацима из годишњег извештаја Врховног касационог суда, прекршајни судови су у 2011 примили 602.761 предмет, а укупно у раду је било 1.108.990 предмета, што је нешто више у односу на 2010 годину. Решено је 644.845 предмета, а остало нерешено 464.145 предмета. Из ове кратке статистике се види, да прекршајни судови у свом раду имају преко милион предмета, од којих је остало 48 % предмета нерешено. Имајући у раду овако велики број предмета успешност функционисања прекршајних судова има велики утицај на општу перцепцију грађана о правосудју. Овако велики број нерешених предмета и поред релативно успешног савлађивања прилива нових предмета свакако је забрињавајући. Ако се има у виду да је важећи апсолутини рок застарелости вођења прекршајног поступка само 2 године, вероватноћа је да ће велики број нерешених предмета услед наступања застарелости бити обустављен. Ако се на ове податке дода и врло низак проценат успешно наплаћених новчаних казни, који се у већим градовима креће између 15% или највише 30%, јасно је да само мали проценат предмета буде успешно окончан.

Према извештају о раду за период 31.01.2012 до 31.03.2012, проценат извршених предмета Прекршајног Суда у Београд је 14,3%; Прекршајног Суда у Зрењанину је 32,5%; Прекршајног Суда у Ваљеву је 16,8%; Прекршајног Суда у Кикинди је 30,6%; Прекршајног Суда у Лесковац је 23,7%; Прекршајног Суда у Аранђеловац је 16,3%; Овако велики број не извршених предмета представља велики проблем у раду прекршајних судова како са становишта

ефикасности рада судова тако и у смислу негативног економског ефекта на буџет Републике Србије.

Поред наведеног, у садашњој пракси прекршајних судова се најчешће јављају потешкоће у вези са позивањем и обезбеђивањем присуства окривљеног и других учесника у поступку, сувише кратким роковима за поступање, лоша процесна дисциплина странака, неактивност овлашћених подносилаца прекршајних пријава у поступку пред судом и њихова незаинтересованост за успешан исход поступка, проблеми у процесуирању страних физичких и правних лица, итд.

У циљу решавања проблемима у раду прекршајних судова било је потребно израдити нови закон о прекршајима који ће регулисати решавање прекршајних предмета на економичан и ефикасан начин и у складу са Европском конвенцијом о људским правима, јуриспруденцијом Суда за Људска Права и другим важећим међународним документима. Потребан је, савременији, сврсисходнији, ефикаснији и економичнији поступак који много успешније успоставља равнотежу између општих, односно друштвених и индивидуалних интереса.

Материја којом се целовито уређује вођење прекршајног поступка захтева доношење новог закона. Нови закон је потребан с обзиром на неопходност измена великог броја постојећих законских норми и потребе усвајања нових, савременијих законских решења. Имајући у виду наведено, Радна група за израду Закона о Прекршајима формирана је од стране Министра правде са задатком да предложи измене који ће у општем смислу допринети повећању ефективност рада прекршајних судова.

Рад на изради Закона о прекршајима отпочет је у децембру 2011. године. Превасходни задатак је био да се сачини радни текст измена и допуна закона којим ће се унапредити одредбе везане за достављање и обезбеђење присуства окривљеног и других учесника у поступку, затим извршења, али имајући у виду и уочене проблеме у вези са поступањем у прописаним роковима, затим у области извршења судских одлука и наплате новчаних казни и коначно, у циљу усклађивања овог закона са Закоником о кривичном поступку, Кривичним закоником и Законом о извршењу и обезбеђењу с обзиром да је од последњих измена и допуна Закона о прекршајима дошло до измена наведених закона.

Полазни документ био је предлог посебне радне групе коју је формирао Виши прекршајни суд, затим појединачни предлози чланова Радне групе за израду Закона, постојеће одредбе закона, али и обављена анализа у вези са достављањем и проблемима достављања и проблемима у наплати новчаних казни, што је указало на потребу да се измене законске одредбе у вези са наплатом новчаних казни и да се учини прекршајни поступак једноставнијим и правичнијим за грађане.

У међувремену, због обимности измена приступило се изради новог закона о прекршајима тако да су многе новине унете, читава поглавља уведена, али и нека изостављена.

Законом је регулисано решавање прекршајних предмета на економичан и ефикасан начин. Између осталог, предложено је повећање рокова застарелости, увећање института прекршајног налога (који ће издавати органи управе за прекршаје за које је предвиђена новчана казна у фиксном износу), као и јединствених регистара (прекршајних санкција и ненаплаћених новчаних казни) између осталог, јер се указала потреба за увођењем система контроле наплате новчаних казни који сада није у довољној мери присутан, као и бројни

други институти. Детаљније је уређена прекршајна одговорност правних лица, затим прекршајна санкција рад у јавном интересу ради њене шире примене; начела прекршајног поступка у делу о терету доказивања и употребе језика у поступку, одредбе о достављању и друге одредбе.

Према доступним подацима у земљама региона нови пасивни систем извршења наплате новчаних казни у виду Регистра новчаних казни успостављен је у Федерацији БиХ и резултирао је бољим извршењем и повећањем наплате новчаних казни. У Словенији је такође усвојен овај пасивни систем наплате новчаних казни, као и у Црној Гори.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. Закона прилагођен је садржини Закона и одређује да се овим законом уређује појам прекршаја, услови за прекршајну одговорност, услови за прописивање и примену прекршајних санкција, систем санкција, прекршајни поступак, издавање прекршајног налога, поступак извршења одлуке, регистар санкција и регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа..

Члан 2. Закона садржи дефиницију прекршаја као противправног дела које је законом или другим прописом надлежног органа одређено као прекршај и за које је прописана прекршајна санкција. Ова дефиниција је усаглашена са особеном природом прекршаја који најчешће из нехата и пропуштањем чине како физичка, тако и правна лица. Ранија дефиниција се односила искључиво на прекршаје физичких лица. Дефиниција концепцијски одговара решењима прихваћеним у другим правним системима германске варијанте која имају сличности са казним системом Републике Србије (као на пример у немачком и словеначком праву).

Одредбама чл. 3-9. Закона које су садржане у Глави I коју чине Основне одредбе, регулишу питања као што су законитост у прописивању прекршаја и прекршајних санкција (члан 3.), сврха прекршајних санкција (члан 5.), просторно важење прописа (члан 7.) на начин како је то и до сада било регулисано, а што је у складу са одговарајућим одредбама у кривичном законодавству.

Чланом 8. Закона прецизирано је начело забране суђења два пута у истој ствари како би се избегле могућности двоструког вођења казних поступака за прекршаје, кривична дела или привредне преступе са сличним обележјима.

Члан 13. Закона ради стварања непротивречног система казних деликата и уједначења кривичног и прекршајног права допуњене су одредбе о казним дејствима прекорачења нужне одбране тако што је предвиђена могућност ослобођења од казне.

Члан 14. Закона ради уједначења решења материјалног кривичног и прекршајног права допуњене су одредбе о казним дејствима прекорачења крајње нужде предвиђањем могућности ослобођења од казне.

Члан 15. Закона на сличан начин као у кривичном законодавству предвиђа силу и претњу као разлоге искључења противправности прекршаја, правећи при томе разлику између одољиве и неодољиве силе.

Глава III – назив „ Одговорност за прекршај” одговара садржини ове главе у којој су уређени услови за постојање прекршајне одговорности различитих субјеката прекршаја.

У члану 18. Закона је на прецизнији начин у односу на постојећи закон одређена кривица као основ субјективне одговорности физичких лица за

прекршај. Дефиниција је усклађена са дефиницијом кривице у Кривичном Законику Републике Србије с тим што је уважена специфичност да је за одговорност за прекршај довољно да је учинилац из нехата предузео радњу прекршаја.

Члан 19. Закона уређује у складу кривичним законодавством питање одговорности ако је прекршај учињен у стању неурачуњивости, скривљене неурачуњивости или битно смањене урачуњивости.

Одредбе чл. 21. и 22. Закона регулишу институте стварне и правне заблуде у складу са кривичним законодавством тако да неотклоњива стварна и правна заблуда представљају основе за искључење прекршајне одговорности.

Одредбе чл. 23-26. Закона регулишу на потпунији начин саизвршилаштво, подстрекивање, помагање као и границе одговорности саучесника, чиме су ова питања прецизније регулисана у односу на постојећи закон. Тако је одредба члана 26 допуњена у погледу одговорности саизвршиоца што је недостајало.

У члану 27. Закона у циљу прецизнијег регулисања одговорности правних лица употпуњене су одредбе које се односе на правно лице као субјекта прекршаја у односу на постојећи закон, у складу са одговарајућим одредбама Закона о одговорности правних лица за кривична дела.

Члан 28. Закона предвиђа могућност кажњавања правног следбеника правног лица у циљу спречавања избегавања одговорности за прекршај намерним гашењем правног лица.

Члан 29. Закона посебно прописује услове за одговорност предузетника, што у важећем закону није регулисано.

У члану 31. Закона по узору на прописе који уређују привредне преступе проширена је одговорност страних правних лица за прекршаје које учине на територији Републике Србије својим превозним средствима. Измена је иницирана потребама праксе.

Глава IV, одредбе чл. 32-67. Закона уређују као прекршајне санкције, казне, казнене поене, опомену, заштитне мере и васпитне мере. Казнени поени се овим изменама позиционирају правилније и из система прекршајних казни преводе у посебну (несамосталну) врсту прекршајних санкција (чл. 32, 33. и 48. Закона).

У члану 38. Закона побољшана је дефиниција рада у јавном интересу и усвојено решење које не садржи ограничење да се рад у јавном интересу мора извршавати највише два часа дневно, што је оцењено као главна препрека у постојећем закону за примену ове санкције.

Члан 39. Закона у циљу јачања правне сигурности предвиђен је општи максимум новчане казне која се за поједине прекршаје изриче у сразмери са причињеном штетом, вредношћу неизвршене обавезе или вредности робе.

У члану 40. Закона из практичних разлога допуњено је и прецизирано на који начин се рачуна рок за плаћање новчане казне ако је на пресуду изјављена жалба. Такође је одређено да суд може решењем дозволити да се у оправданим случајевима новчана казна исплати у ратама у року плаћања који не може бити дужи од 6 месеци, под условом да су плаћени трошкови поступка. Овим је рок плаћања у односу на постојећи закон продужен са 3 на 6 месеци имајући у виду да због економске кризе све већи број грађана није у могућности да одједном плати износ новчане казне.

Чланом 41. Закона у складу са Законом о извршењу кривичних санкција прецизиране су одредбе о замени неплаћене новчане казне казнама затвора или рада у јавном интересу уз искључење ове могућности у односу на кажњена правна лица и малолетнике.

Чланом 42. Закона прецизирани су услови под којима се ранија осуђиваност за прекршај може ценити као отежавајућа околност.

Чланом 44. Закона у складу са изменама учињеним у чл. 13. и 14. овог закона, а по узору на кривично законодавство предвиђа се могућност ослобођења од казне ако учинилац после извршеног прекршаја, а пре него што је сазнао да је откривен, отклони последице дела или надокнади штету проузроковану прекршајем. Суд може ослободити од казне и учиниоца прекршаја учињеног из нехата када последице дела тако тешко погађају учиниоца да изрицање казне у таквом случају очигледно не би одговарале сврси кажњавања.

Члан 45. Закона регулише стицај прекршаја, под условом да је учинилац једном радњом или са више радњи учинио више прекршаја за које му се истовремено суди. Утврђују се услови за изрицање јединствене казне.

Члан 46. Закона у складу са потребама праксе додате су нове одредбе о прекршају у продуженом трајању, усаглашено са одговарајућим решењем из Кривичног Законика.

Чланом 48. Закона казнени поени се одређују као посебна врста прекршајне санкције. Број казних поена је повећан на 25 како би се обезбедио већи распон, нарочито неопходан у случају стицаја (члан 49. Закона).

Одредбе чл. 51-67. Закона уређују заштитне мере. У предложеном тексту закона у односу на постојећи закон унете су две нове заштитне мере у односу на постојећи закон и то заштитна мера обавезног психијатријског лечења (члан 60. Закона) и заштитна мера одузимања животиња и забране држања животиња (члан 66. Закона). У односу на важећи закон измењене су одредбе о заштитној мери забране управљања моторним возилом, измењен је назив једне заштитне мере док је код појединих заштитних мера рок за њихово извршење другачије регулисан.

Одредбама чл. 55. и 56. Закона уводе се новине које се тичу заштитних мера забране вршења одређених делатности, забране правном лицу да врши одређене делатности и забране одговорном лицу да врши одређене послове и то у делу извршења ове заштитне мере јер су по садашњем закону ове мере текле од дана правноснажности одлуке којом је мера изречена, а предложеним текстом закона оне теку од дана извршности. У вези са тим у пракси се појавио проблем и то нарочито када је вођен другостепени прекршајни поступак у ситуацији када су одлуке Вишег прекршајног суда такве да се жалба одбија. У тим ситуацијама даном доношења другостепене одлуке одлука постане правоснажна, а достави се окривљеном након чак 2 до 3 месеца када један део заштитне мере већ истекне, а окривљени и не зна да му је изречена, односно да је потврђена у другостепеном поступку. Како извршност по предложеном закону тече по протеку рока од 15 дана од дана достављања другостепене одлуке, то је по предложеном тексту закона дан од када ове заштитне мере почињу да теку.

Чланом 58. Закона код заштитне мере забране управљања моторним возилом новина је то што је њено дејство временски ограничено, односно састоји се у томе да се учиниоцу привремено забрани управљање моторним возилом одређене врсте или категорије. Оно што је важније забрана се не

односи на сва моторна возила као што је то случај са претходним законом него само на забрану управљања моторним возилима оне врсте или категорије којом је окривљени прекршај извршио. Садашње законско решење у пракси је донело пуно проблема тако да су прекршајни судови у својој пракси имали ситуацију да је окривљени учинио административни прекршај управљајући mopедом и због тога му је изречена заштитна мера за све категорије и врсте моторних возила, па му је због тога и ограничено право на рад јер је у питању возач професионалац који управља теретним возилима или аутобусима. Поред тога, у свим земљама у окружењу ова заштитна мера се односи само на одређену врсту и категорију, а не на све врсте односно категорије моторних возила.

Члан 59. Закона заштитна мера обавезног лечења алкохоличара и наркомана из садашњег закона је променила свој назив и на тај начин се ускладила са другим прописима и сада се зове „заштитна мера обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци”.

Чланом 60. Закона из практичних разлога уводи се нова заштитна мера обавезног психијатријског лечења на слободи са могућношћу повремене хоспитализације у установи. Решење је усаглашено са сличним из Кривичног законика, а у погледу трајања прилагођено прекршајима.

Разлози за увођење заштитне мере обавезног психијатријског лечења је постојање правне празнине која егзистира у последњих неколико деценија, а то је ситуација када се у току прекршајног поступка утврди да је окривљени прекршај учинио у околностима када није могао схватити значај свог чињења или нечињења или није могао управљати својим поступцима услед трајне или привремене душевне болести или друге теже душевне поремећености или заосталог душевног развоја. У тим случајевима прекршајни суд је, пошто заштитна мера није била прописана, окривљеног ослобађао кривице јер постоје околности које искључују одговорност окривљеног за прекршај. Такви окривљени, врло често и опасни по своју околину су пуштани на слободу и против њих није могла да се предузме никаква мера у правцу њиховог лечења и враћања урачунљивости. Одредбом којом је прописана ова заштитна мера предвиђене су две врсте психијатријског лечења и то лечење на слободи и у здравственој установи, односно стационару.

Чланом 66. Закона прописује се нова заштитна мера одузимање животиња и забрана држања животиња. Потреба за прописивањем ове заштитне мере произилази из одредби Закона о добробити животиња, односно потребе да се од лица која злостављају животиње оне могу одузети, као и да се лицима која су склона таквом понашању може забранити држање животиња. Прописивањем ове заштитне мере отвара се простор да се посебним законом оваква заштитна мера пропише.

Глава VI , чл. 71- 83. Закона садржи одредбе о малолетницима.

У члану 71. Закона увођењем термина „према малолетнику” уместо „против малолетника” отклоњена је законска терминолошка недоследност и на тај начин примерено се одражава суштински однос државе и друштва према малолетницима.

Чланом 72. Закона проширена је одговорност за прекршајно понашање малолетника – детета и на друга лица која врше дужни надзор над дететом, а што је условљено праксом. У хранитељским породицама и домовима за децу без родитеља надзор над малолетницима врше хранитељи, односно васпитачи, а током боравка деце у предшколским и школским установама, на екскурзијама васпитачи, односно наставници, када родитељ, старатељ или

усвојитељ нису у физичкој могућности да врше стални надзор над дететом. Већина прекршаја које чине деца су ситуационог карактера, а не последица васпитне запуштености када одговорност за њихово противправно понашање треба да сноси лице које надзире њихово понашање. Предшколске и школске установе нису само образовне већ и васпитне установе. Закон о основама система образовања и васпитања прописује обавезе ученика, али и одговорност ученика који врши повреду правила понашања када школа има обавезу да у таквим ситуацијама, уз учешће родитеља, односно старатеља или усвојитеља ученика, појача васпитни рад са малолетником одређеним активностима из које обавезе произилази и одговорност у случају непредузимања ових мера.

Члан 73. став 4. Закона предвиђа казнене поене као санкције које се могу изрећи малолетнику имајући у виду да старији малолетник са навршених 17 година живота стиче право на полагање возачког испита и добијање возачке дозволе када као учесник у саобраћају може да буде оглашен одговорним за учињени саобраћајни прекршај за који су кумулативно са казном прописани и казнени поени.

Члан 76. Закона који регулише посебне обавезе које суд може одредити малолетнику, изменом става 2. овог члана рок за извршење посебних обавеза односи се само на посебне обавезе из става 1. тач. 2 – 7. овог члана, јер је нелогично да посебна обавеза извињење оштећеном из ст.1.тачка 1. овог члана траје шест месеци с тим да начин и време извршења ове мере одреди надлежни орган старатељства.

У члану 81. Закона који регулише кажњавање старијих малолетника у ставу 3. брисањем одредбе да се малолетнику неплаћена новчана казна не може заменити затвором у трајању дужем од петнаест дана, извршено је усклађивање са одредбом члана 41. Закона да ће се неплаћена новчана казна изречена према малолетнику принудно наплатити на његовој имовини, имовини његовог родитеља или другог лица задуженог да се о њему стара. Поред тога, малолетнику се казна малолетничког затвора не може изрећи без претходно прибављеног мишљења органа старатељства, па аналогно томе не би могла да се изврши ни замена неплаћене новчане казне у казну малолетничког затвора у поступку извршења без мишљења овог органа. Правноснажна и извршна одлука суда не може се мењати у меритуму у извршном поступку до чега би свакако довело накнадно прибављено мишљење органа старатељства и предлог да се малолетнику не би могла неплаћена новчана казна мењати у казну малолетничког затвора због његове преосетљивости, степена душевне развијености, несразмере замењене новчане казне са врстом и тежином учињеног прекршаја, и других околности које се морају узети у обзир код изрицања казне малолетничког затвора малолетном учиниоцу прекршаја. Ставом 5. као новина уведена је обавеза суда да обавести орган старатељства о изреченој васпитној мери или казни малолетном учиниоцу прекршаја, која је условљена потребом увођења прекршајне евиденције за малолетнике како би орган старатељства могао, на захтев суда, да да предлог за изрицање адекватне мере према малолетнику, којом ће се најбоље постићи сврха преваспитавања, с обзиром да орган старатељства предлог за изрицање одређене васпитне мере или казне заснива не само на околностима под којима малолетник живи, његовим склоностима, личним интересовањима, степеном душевне развијености већ и на чињеници да ли је раније процесуиран, због којих прекршаја, као и какве су му санкције биле изречене.

У члану 83. Закона који регулише дејство пунолетности одредбе су боље и прецизније формулисане у односу на постојећи закон тако што је наведено да ће се ако је малолетни учинилац прекршаја пре или у току прекршајног поступка

постао пунолетан примењивати одредбе о малолетницима, осим одредаба о васпитним мерама.

Одредбе чл. 84. и 85. Закона регулишу застарелост.

Чланом 84. Закона прописано је да се прекршајни поступак не може покренути ако протекне две године од дана када је прекршај учињен док вођење прекршајног поступка у сваком случају застарева кад протекне четири године од када је прекршај учињен.

Чланом 85. Закона предвиђено је да се изречена казна и заштитна мера не могу извршити ако су од дана правноснажности пресуде протекле две године, а у сваком случају извршење казне, односно заштитне мере застарева кад протекне два пута онолико времена колико се тражи за извршење казне, односно заштитне мере.

У овим осредбама су термилошки учињене измене тако што је појашњено да се ради о застарелости покретања и вођења прекршајног поступка и застарелости извршења казне и заштитне мере. Дакле, термилошки су појашњене ситуације да се застарелост као и у кривичном праву има сматрати у два правца и то као застарелост покретања и вођења прекршајног поступка и са друге стране застарелост извршења казне и заштитне мере.

У складу са потребама праксе, релативни рокови застарелости повећани су на две године имајући посебно у виду да су се још посебно преношењем у надлежност судијама за прекршаје пореских, девизних, царинских и других специфичних прекршаја, изменили услови под којима судије за прекршаје раде. Ови предмети су прилично сложени, а и за постојеће саобраћајне и друге прекршаје су предложено дужи рокови. Сходно овој измени, односно повећању рокова застарелости, искључена је могућност да се посебним законима предвиде још дужи рокови застарелости.

Глава VIII којом почиње Други део закона, у одредбама чл. 86–99. Закона садржана су „ Основна начела прекршајног поступка”. Учињене су извесне измене у одредбама којима се прокламује поштовање начела законитости при изрицању прекршајних санкција (члан 87.) и то због могућности да новчане казне буду одређене прекршајним налогом.

Из истог разлога употпуњена је и одредба члана 88. Закона, а значајније је мењан члан 89. закона где у пуној мери долази до изражаја положај суда као непристрасног у спору у коме учествују две странке (подносилац захтева за покретање прекршајног поступка и окривљени). На тај начин напушта се досадашњи принцип по коме суд по службеној дужности, у некој врсти инквизиторног поступка, утврђује чињенично стање како би донео закониту пресуду. Овакве измене су у складу са трендом већ прихваћеним у новом Законику у кривичном поступку, који се делимично примењује од почетка 2012. године.

То је уједно највећа новина код основних начела прекршајног поступка јер је, како је наведено, уместо досадашњег начела утврђивања истине по коме је суд дужан да истинито и потпуно утврди чињенице које су важне за доношење законите одлуке и да са једнаком пажњом испита и утврди како чињенице које терете окривљеног, тако и оне које му иду у корист, уведено начело доказивања. Дакле, ове би странке требало да имају равноправан положај, тако да би процесни терет требало да лежи и на једној и на другој странци.

Разлог за увођење једног потпуно новог начела је тај што је према сада важећем закону, за разлику од суда само суд био тај који је био заинтересован да се поступак правилно и законито оконча. За разлику од суда, странке и то како подносилац захтева тако и окривљени, су били сваки на свој начин потпуно незаинтересовани за ток и исход поступка. Подносилац захтева је сматрао да је сав његов посао завршен тиме што је поднео захтев за покретање прекршајног поступка, при том не обезбедивши у одређеном броју случајева ни најмањи доказ за тврдње које износи у поднетом захтеву. То је у пракси значило да је суд приморан да изводи доказ саслушањем нпр. полицајца, да га је позивао и до 10 пута на које се није одазивао нити је своје изостанке правдао, што је неминовно доводило до застарелости прекршајног поступка, и то у већем броју. С друге стране, окривљени се најчешће бранио на тај начин што је избегавао пријем позива и одуговлачио поступак у намери да исти доведе до застарелости. Поред тога, окривљени је оспоравао извршење прекршаја, а без предлога за извођење доказа који му иду у корист. Све ово заједно чинило је прекршајни поступак неефикасним и то је један од разлога наступања застарелости прекршајног гоњења у великом броју случајева.

За разлику од овога, по новом начелу доказивања, терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности је на подносиоцу захтева за покретање прекршајног поступка. Суд доказе изводи по правилу на предлог странака, а странка је дужна да прибави доказе чије је извођење предложила. Ово подразумева да странка има обавезу уколико предложи саслушање појединих сведока да њихово присуство и обезбеди на рочишту. У последњем ставу предложеног члана Закон прави изузетак да суд може по службеној дужности прибавити доказе уколико окривљени није у стању да то сам учини или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења поступка. Ово би значило да уколико треба прибавити доказ у корист окривљеног, на пример, да је возило одређеног дана било регистровано, то суд прибавља од органа надлежног за регистрацију возила по службеној дужности.

Сходно новом начелу и укидање првостепених одлука због непотпуно утврђеног чињеничног стања се ограничава, јер другостепени прекршајни суд би овакве одлуке могао по правилу да донесе само уколико је нека од странака предложила и обезбедила извођење доказа, а суд је без оправданог разлога одбио да овакав доказ изведе.

Члан 94. Закона регулише употребу језика у прекршајном поступку, значајно прецизније и у складу Уставом и другим законима.

Глава IX „Органи надлежни за вођење прекршајног поступка”, чл. 100-111. Закона регулише у одредбама чл.100-105. Закона надлежност судова за вођење прекршајног поступка. Прекршајни поступак ће моћи да воде искључиво судови. Ово значи да у првом степену прекршајни поступак воде прекршајни судови, а у другом степену Виши прекршајни суд, односно како је у Предлогу закона доследно наведено другостепени прекршајни суд.

Одредбе чл. 106. и 107. Закона регулишу спајање и раздвајање поступка. У важећем Закону о прекршајима институти спајања и раздвајања прекршајног поступка регулисани су у члану 97. и то, као спајање, само у односу на положај саучесника тако што је прописано да је суд који је надлежан за вођење прекршајног поступка против учиниоца прекршаја надлежан и за вођење поступка против саучесника. У том случају спровешће се, по правилу, јединствен прекршајни поступак и донети једна пресуда. Овакве одредбе су се у пракси показале као недовољне из разлога што се у поступању прекршајних судова указала потреба за значајно већом употребом института спајања и

раздвајања прекршајног поступка у случајевима који нису регулисани важећим законом.

У члану 106. Закона спајање се, осим раније поменуте ситуације саучесништва, односи и на ситуације ако је исто лице окривљено за више прекршаја, ако је више лица окривљено за један прекршај, ако је оштећени истовремено учинио прекршај према окривљеном и ако је више лица окривљено за више прекршаја између којих постоји међусобна веза.

Како је наведених ситуација у пракси прекршајних судова било у већем броју, а из разлога ефикасности и целисходности предложено је да у новом Закону институтом спајања поступка, поред саучесништва, буду обухваћени и наведени случајеви. Смисао одредбе о спајању поступка је у томе да суд може на предлог странака или по службеној дужности, због целисходности или из других разлога, спровести јединствени прекршајни поступак у наведеним случајевима постојања одређене, законом прецизиране, повезаности лица или прекршаја.

Чланом 107. Закона обухваћено је и раздвајање поступка на тај начин што суд може, на предлог странака или по службеној дужности, због целисходности или других важних разлога, одлучити да се прекршајни поступак за поједине прекршаје или против појединих окривљених раздвоји и посебно доврши. Најзначајнија разлика у односу на текст постојећег закона је у томе што је сада предложено да се поступак може раздвојити не само у односу на поједине саучеснике (како је то регулисано у постојећем закону) већ и у односу на поједине окривљене између којих не мора нужно постојати однос саучесништва, а посебно у односу на поједине прекршаје. У пракси прекршајних судова често се дешавало да једно лице буде окривљено за више прекршаја и да се доказни поступак у односу на неке од тих прекршаја заврши брже у односу на остале прекршаје, али да, због изостанка законске норме која се сада предлаже, судија није имао процесну могућност да поступак за те прекршаје раздвоји и раније оконча већ је морао да чека завршетак доказног поступка и по преосталим прекршајима што је било у супротности са начелом ефикасности поступка. Било је чак и екстремних случајева да се нека доказна радња није могла извести из разлога на које судија није могао утицати (немогућност извођења појединог доказа) и да због тога касни и доношење пресуде у односу на већ пресуђене прекршаје. У циљу избегавања такве ситуације у будућности предложена је наведена одредба Закона о прекршајима. Како се у овим случајевима ради о управљању поступком, предлогом Закона прецизирано је да против решења о спајању или раздвајању поступка није дозвољена жалба.

Остале одредбе из Главе IX, затим одредбе из Главе X, чл. 112 - 117. „Изузеће”; Глава XI, чл. 118 - 125. „Окривљени” ; Глава XII, члан 126. „Оштећени”; Глава XIII, чл.127. и 128. - „Јавни тужилац и други органи овлашћени за покретање захтева за покретање прекршајног поступка”, нису претрпеле посебно велике измене у односу на постојећи закон, међутим оне су значајне с обзиром да је њихово увођење захтевале потребе праксе.

Глава X, чл. 112-117. Закона регулисано је изузеће. У односу на текст постојећег закона предложене су следеће измене:

Члан 112. Закона који се односи на основе за изузеће уместо речи које се користе у постојећем закону „изузеће се” предложене су речи „биће изузет” из разлога што судија не одлучује о захтеву за његово изузеће (не изузима сам себе из поступка) већ то, како је и прописано у члану 117, чини председник суда.

Члан 117. Закона који се односи на одлучивање о захтеву за изузеће додато је да се само жалбом против пресуде, поред решења којим се захтев за изузеће одбија, може побити и решење којим се захтев за изузеће одбацује (нпр. ако је захтев поднело неовлашћено лице или је захтев поднет неблаговремено – после доношења одлуке). Постојећи закон садржи формулацију „... решење којим се изузеће одбија...“ а предложени Закон о прекршајима „... решење којим се захтев за изузеће одбацује или одбија...“, а ово из разлога што се не одбија изузеће већ поднети захтев за изузеће.

Остале одредбе Закона које се односе на изузеће преузете су из постојећег закона из разлога што у пракси прекршајних судова нису стварале никакве проблеме у примени.

Глава XI, чл. 118-125. Закона регулише положај окривљеног у поступку. У односу на постојећи закон предложене су следеће измене:

Члан 119. Закона који се односи на браниоца окривљеног, у ставу 2. у којем су наведена лица која окривљеном могу узети браниоца, додато је да браниоца окривљеном, поред лица наведених у постојећем закону, може узети и лице које са окривљеним живи у другој трајној заједници живота. У ставу 4. овог члана прецизирано је да је бранилац дужан да поднесе суду писано пуномоћје (у постојећем закону се користи само реч „пуномоћје“ без прецизирања форме тог пуномоћја иако се из даљег текста закона може закључити да се управо ради о пуномоћју у писаној форми).

Члан 121. став 2. Закона уз текст преузет из постојећег закона који одређује да представник окривљеног правног лица мора да има писано овлашћење органа који га је одредио за представника наглашено је да то овлашћење не мора да има законски заступник окривљеног правног лица, а ово из разлога што је он по закону овлашћен да представља правно лице, па му за то није потребно посебно писано пуномоћје.

Члан 123. Закона који прописује која лица не могу бити представници правног лица у ставу 2. уз текст преузет из постојећег закона који одређује да представник правног лица не може бити одговорно лице против кога се води поступак за исти прекршај додато је и ограничење ове одредбе које гласи „... осим ако је то лице једино овлашћено за заступање окривљеног правног лица“, а овако је предложено како би се избегла постојећа апсурдна ситуација да у случају једночланих правних лица не постоји могућност одређивања представника окривљеног правног лица из разлога што лице које је једино овлашћено за заступање тог правног лица има положај окривљеног у прекршајном поступку у својству одговорног лица у правном лицу, па не би могао бити и представник правног лица ако би изостала предложена одредба.

Члан 124. Закона у ставу 1. који се односи на кажњавање окривљеног правног лица које на позив суда не одреди свог представника уместо текста постојећег закона „... казниће се...“ предложено је да одредба гласи „... може се казнити...“ из разлога што је целисходније да се поступајућем судији да могућност да сам процени да ли је у конкретном случају оправдано да казни окривљено правно лице прописаном казном. Додат је став 2. (који не постоји у постојећем закону) у којем је прецизирано да жалба против решења о кажњавању окривљеног правног лица, донетог због неодређивања представника на позив суда, не одлаже извршење тог решења. Ова одредба је била неопходна из разлога што је њен изостанак у постојећем тексту стварао у пракси недоумице да ли жалба одлаже извршење решења или не а што је водило одуговлачењу поступка.

Члану 125. Закона који регулише право правног лица и одговорног лица у том правном лицу на браниоца, уз текст постојећег закона додат је став 2. у којем се прецизира да бранилац правног лица и одговорног лица у том правном лицу не може бити лице које је у истом прекршајном поступку имало својство представника правног лица. Ова одредба је увршћена у текст закона како би се избегла и законски регулисала ситуација у којој се једно лице појављује у два својства у истом прекршајном поступку – прво као представник окривљеног правног лица ,а затим и као бранилац;

У осталом делу закона који се односи на положај окривљеног у поступку преузете су одредбе из постојећег закона.

Глава XII, члан 126. Закона регулише положај оштећеног у поступку. У односу на постојећи закон у ставу 1. овог члана предложена је једна измена која се састоји у томе да оштећени у поступку (поред већ постојећих права да подноси и заступа захтев за покретање прекршајног поступка; подноси доказе, ставља предлоге и истиче имовинско-правни захтев за накнаду штете или повраћај ствари; изјављује жалбу на пресуду односно решење донете поводом његовог захтева за покретање прекршајног поступка) има и право да подноси доказе на основу којих суд може одредити окривљеном да у току прекршајног поступка не сме прилазити оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја.

У вези са наведеним, у ставу 2. истог члана прописано је да ова процесна мера забране приступа може трајати док трају разлози за њено изрицање а најдуже до правноснажног окончања поступка, а у ставу 3. да се жалба на решење којим се изриче ова забрана приступа подноси у року од три дана од дана достављања решења и не одлаже извршење решења.

Разлог за увођење ове одредбе је у томе да се њом штите они оштећени који су жртва недозвољеног, а често и агресивног понашања окривљеног према њима посебно у случају прекршаја из области јавног реда и мира са елементима насиља у породици.

Глава XII, члан 126. Закона регулише положај оштећеног у поступку. Одредбе о оштећеном се морају посматрати заједно са одредбама које регулишу положај оштећеног као подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка (Члан 180). Све измене и допуне у делу предложеног Закона о прекршајима који се односи на положај оштећеног предложене су у сврху заштите оштећеног и јачања његовог положаја у прекршајном поступку.

Глава XIII, одредбе чл. 127. и 128. Закона регулишу положај Јавног тужиоца и других органа овлашћених за подношење захтева за покретање прекршајног поступка.

Члан 127. Закона у ставу 4. прописује да ће се у случају да је јавни тужилац први поднео захтев за покретање прекршајног поступка тај поступак водити по његовом захтеву, а наставити по захтеву оштећеног или другог органа надлежног за подношење захтева за покретање прекршајног поступка ако јавни тужилац одустане од захтева. У ставу 5. истог члана прописана је обавеза јавног тужиоца да, ако одустане од захтева за покретање прекршајног поступка, у року од осам дана од дана одустајања од захтева, обавести оштећеног како би наставио поступак.

У члану 128. Закона поред одредбе која је садржана и у постојећем закону, додат је став 2, који прописује обавезу другог органа (осим јавног тужиоца) надлежног за подношење захтева за покретање прекршајног поступка да обавести оштећеног да ли је поднео захтев за покретање прекршајног поступка.

Глава XIV „ Поднесци и записници” (чл. 129 -135), Глава XV „ Рокови и враћање у пређашње стање” (чл.136-139), Глава XVI - „ Трошкови прекршајног поступка” (чл.140-148), Глава XVII - „Имовинско-правни захтев” (чл.149-152), Глава XVIII - „Доношење и саопштавање одлука” (чл.153-156) – су језички прецизиране у складу са укупним изменама закона.

У одредбама чл. 129-135. Закона у оквиру Главе XIV, поднесци и записници , између осталог, термилошки је примерено поступку ранији термин „испитивано лице” сада замењен термином „саслушано лице”. У одредбама о записнику о већању и гласању језички примереније прописује се надлежност другостепеног суда.

У одредбама чл. 136-139. Закона у оквиру Главе XV, рокови и враћање у пређашње стање, није више предвиђена надлежност органа управе код рокова и одлучивања за враћање у пређашње стање, као и код обавезе плаћања трошкова, трошкова превођења и тумачења и ослобађања од дужности накнаде трошкова. У складу са тим, одређена је надлежност само судова, а и надлежност другостепеног прекршајног суда.

Глава XVI, чл. 140-148. Закона, трошкови прекршајног поступка, прецизирани су нужни издаци оштећеног као подносиоца захтева и да трошкови поступка падају на терет лица које је оглашено одговорним за прекршај, а да суд сноси трошкове, поред поступка који је обустављен, и за поступак у коме је окривљени ослобођен одговорности, што је исто учињено и код солидарних трошкова и одлучивања о имовинско-правном захтеву.

У члану 148. Закона прописана је сходна примена прописа о накнади трошкова у кривичном поступку. Та одредба је основ за примену одредби одговарајућег подзаконског акта о накнади трошкова у судским поступцима.

Чланом 153. Закона прописане су само врсте одлука које доноси суд у прекршајном поступку, што је у складу са укупним изменама предвиђеним Законом.

Глава XIX, одредбе чл. 156-166. Закона регулишу достављање писмена и разматрање списа.

Неуспешна достава представља један од највећих проблема прекршајног поступка. У великим градовима, као што су Београд, Нови Сад или Ниш, проценат успешних достава не прелази 20% што последично доводи до неоправдано дугог трајања поступка, као и до честих наступања застаре прекршајног гоњења. Због ових разлога одредбама о достави је поклоњена посебна пажња са циљем њиховог детаљног уређивања, како би се свела на минимум могућност злоупотребе и избегавања пријема у циљу одуговалачења поступка и избегавања прекршајне одговорност.

У члану 156. Закона као новина утврђено је да се достава поред поште и овлашћених достављача, може вршити и преко друге службе овлашћене за доставу, као и да се достава може вршити електронским путем , ако за то постоје технички услови.

Како је утврђено да је садашњи начин доставе преко поште врло неефикасан, при чему због начина наплате услуга пошта и није посебно заинтересована да се достава успешно оконча, овим је створена могућност да се успостави конкуренција те да судови под повољнијим условима ангажују друге службе за обављање ових послова. Поред тога, у пракси прекршајних судова утврђено је да је најефикаснији вид доставе путем судских достављача. Могућност да се достављање под одређеним условима може вршити и електронским путем предвиђено је како би се уз примену нових технологија

достава учинила још ефикаснијом, а све у функцији бржег и економичнијег вођења прекршајног поступка.

Члан 157. Закона одређује када се врши лична достава. Уведена је могућност изузетка од општег правила о личном достављању позива окривљеном и сведоку. Наиме, на основу новог правила из члана 89. Закона да је странка дужна да прибави доказе чије је извођење предложила, чланом 209. став 2. Закона уведена је одредба да се сведоку позив доставља преко странке која је предложила његово сведочење, а само ако то није могуће, непосредно позивање сведока ће обавити суд.

Члан 158. Закона утврђује правило да се лична достава врши, поред адресе на којој је лице пријављено и на адресу које је лице саопштило надлежном органу приликом откривања прекршаја, што је допуна у односу на постојећи закон обзиром да се пракси релативно често јављивала ситуација да стварна адреса лица буде различита од његове регистроване адресе, што је стварало тешкоће у спровођењу доставе.

Одредбама чл. 158. и 159. Закона раздвојено је и посебно регулисано достављање на адресу стана и достављање на радном месту.

Чланом 160. Закона регулисано је достављење када се на адреси стана нико не затекне, увођењем новог правила по коме у том случају достављач оставља обавештење да лице коме је писмено упућено треба да га преузме у суду у року који не може бити дужи од 30 дана од дана покушаног достављања. Ставом 2. овог члана регулисано је да ће се по протеку овог рока писмено истаћи на огласну таблу и интернет страницу суда ако за то постоје технички услови. Достављање се сматра извршеним по истеку рока од осам дана од дана истицања писмена на огласну таблу. Ставом 3. овог члана детаљно је регулисана садржина овог обавештења.

У последења два става овог члана утврђени су услови под којим ће се неуспела достава поновити на другу адресу где лица коме се достава има извршити привремено борави. Ова могућност ће се примењивати ако је у питању прва достава у поступку, путем које лице коме се достава врши сазнаје да се поступак води због чега се на њега не односи обавеза да о промени адресе обавести суд.

Члан 161. Закона регулише достављање браниоцу, заступнику и пуномоћнику, на начин да ће се све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу достављати само браниоцу, а ако их окривљени има више, само једном од њих.

Члан 162. Закона регулише садржину потврде о достављању, као и садржину потврде о пријему код електронске доставе.

Члан 163. Закона регулише достављање писмена војним лицима, припадницима полиције и другим лицима на начин како је то и раније било регулисано, у складу са одредбама у кривичном поступку.

Члан 164. Закона регулише достављање писмена државним органима, правним лицима и предузетницима, тако да ће се сматрати да је достављање извршено ако се писмено преда било ком запосленом који се затекне у пословној просторији примаоца. Ако достављање предузетнику није могуће извршити у пословним просторијама, достављање ће се извршити на његову адресу стана ако је позната, на начин прописан чланом. 158. овог закона.

Члан 165. Закона регулише истицање писмена на огласну таблу у случају да дође до промене адресе у току поступка без обавештавања суда о томе.

Члан 166. Закона регулише разматрање и преписивање списка дајући то право свим учесницима у поступку, као и другим лицима са правним интересом у складу са законом. Ово се може односити и на правни интерес у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја уз ограничења предвиђена Законом о заштити података о личности. Разматрање и преписивање списка може се ускратити само ако би се тиме ометало правилно вођење прекршајног поступка или ако је искључена јавност у поступку.

Глава XX, регулише покретање прекршајног поступка.

Члан 167. Закона одређује да се прекршајни поступак покреће решењем суда које доноси на основу: 1) захтева за покретање прекршајног поступка; 2) издатог прекршајног налога поводом кога је поднет захтев за судско одлучивање;

Одредбе чл. 168-178. Закона регулишу прекршајни налог. Прекршајни налог представља нови правни институт, уведен овим законом. Прекршајни налог је нашао своју примену у законима већине суседних земаља (Црна Гора, Хрватска, Босна и Херцеговина, Словенија), као и у већини европских земаља, у којим је показао врло добре резултате у пракси. Њиме се поједностављује процесуирање блажих прекршаја уз значајно смањење трошкова за државне органе. Како се починиоцима прекршаја издавањем налога нуди могућност да у случају плаћања половине изречене казне у року за добровољно плаћање остваре значајну уштеду, за очекивати је значајно повећање броја добровољно плаћених казни, а самим тим и повећање укупног прихода за буџет Републике Србије по основу наплате ових казни.

Како би се стекли сви потребни услови за његову примену, заједно са неким другим одредбама овог закона, овај институт почео би да се примењује по истеку једне године од почетка примене овог закона. У том периоду спровела би се одговарајућа обука овлашћених органа и обезбедили други услови за несметану примену овог института.

Прекршајним налогом органи управе ће добити ефикасно средство за санкционисање блажих прекршаја, за које је прописан новчана казна у фиксном износу. Издавањем налога овлашћени органи директно ће примењивати законе из своје надлежности с обзиром да налогом изричу новчану казну чија је висина унапред законом одређена. За све друге прекршаје за које је прописана новчана казна у распону или предвиђена нека друга прекршајна санкција, за чије изрицање је неопходна индивидуализација прописане казне уз процену свих конкретних олакшавајућих и отежавајућих околности и чињеница, органи управе ће бити у обавези да надлежном прекршајном суду понесу захтев за покретање прекршајног поступка.

Применом прекршајног налога престаје могућност покретања, вођења и одлучивања у првостепеном прекршајном поступку од стране органа управе, чиме се испуњава важан међународни стандард да се поступци у којима се изричу казнене санкције воде искључиво од стране непристрасног суда уз поштовање процесних права учесника у поступку у складу са међународним стандардима који се односе на вођење судских поступка. Из јуриспруденције Суда за људска права (*Марести в/с Р.Хрватска*) произилази закључак да међународно право не прави разлику између прекршајног и кривичног поступка, да вођење једног искључује могућност вођења другог, по правилу *не бис идем*, те да за оба поступка важе исти правни стандарди када су у питању положај и права окривљеног у поступку.

У наведеном периоду од годину дана до ступања на снагу одредби о прекршајном налогу, овлашћени органи ће имати прилику да покрену поступке

за измену закона из своје надлежности са циљем да за блаже прекршаје, за које су сада предвиђене новчане казне у распону, буду прописане новчане казне у фиксним износима, како би се поводом ових прекршаја могли издавати прекршајни налози. На овај начин органи ће моћи да се одреде поводом којих прекршаја ће издавати налоге, а поводом којих покретати поступке пред судом. Важно је напоменути да је у члану 39. став 3. овог закона повећана горња граница новчаних износа који се могу утврдити као казне у фиксном износу, чиме је створена могућност да се фиксном новчаном казном санкционише већи број блажих прекршаја, који би се на даље процесуирали путем прекршајног налога.

Тек ако лице против кога је издат налог сматра да није одговорно за почињени прекршај, по његовом захтеву водиће се поступак пред прекршајним судом. С обзиром да ће се овај поступак пред судом водити по иницијативи окривљеног и у његовом интересу, за очекивати је да окривљени буде савестан у одазивању на судске позиве те да ће активно учествовати у поступку. Тиме би се искључили разлози за одуговлачење поступка и створили услови да суд релативно брзо доднесе одлуку, чиме се доприноси повећању опште ефикасности вођења прекршајног поступка.

Члан 168. Закона регулише услове за издавање прекршајног налога, одређујући да се налог издаје када је за прекршај законом или другим прописом предвиђена новчана казна у фиксном износу те да се у том случају не може поднети захтев за покретање прекршајног поступка. За сваког учиниоца прекршаја издаваће се посебан прекршајни налог с тим да се прекршајни налог не може издати малолетнику. Ако поводом извршења прекршаја по овом закону нема услова за издавање прекршајног налога у односу на правно или одговорно лице у правном лицу, против оба лица биће поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Члан 169. Закона регулише начин издавања прекршајног налога уређујући да ће овлашћени орган, односно овлашћено лице издати прекршајни налог уколико је прекршај из своје надлежности открио: непосредним опажањем полицијског службеника или овлашћеног службеног лица приликом контроле, надзора и прегледа, као и увидом у службену евиденцију надлежног органа; затим увидом у податке који су добијени уз помоћ уређаја за надзор или мерење; приликом инспекцијског или другог надзора прегледом документације, просторија и робе или на други законом прописан начин.

Члан 170. Закона детаљно регулише садржину прекршајног налога, наводећи 16 тачака које садрже: податке о издаваоцу налога, лицу против кога се налог издаје, почињеном прекршају, места за потписе и забелешке, поуке и упозорења лицу против кога се налог издаје и др.

Члан 171. Закона посебно регулише садржину седам различитих поука и упозорења лицу против кога се налог издаје, а која су саставни део налога. Свако од наведених поука и упозорења је везано за конкретан члан закона који то питње регулише. Последњим ставом овог члана одређено је да ће министар надлежан за послове правосуђа ближе уредити посебним прописом образац прекршајног налога. Детаљно регулисање садржине поука и упозорења као саставног дела прекршајног налога урађено је са циљем што једноставнијег коришћења овог института у пракси, како би учесницима у поступку била јасна права и обавезе које поводом издавања налога имају.

Члан 172. Закона уређује начине уручења и достављања прекршајног налога, одређујући да се прекршајни налог састоји од оригинала и две копије, при чему се оригинал уручује лицу против кога се издаје прекршајни налог, а копије задржава орган који издаје прекршајни налог. Прекршајни налог се

уручује присутном лицу за кога се сматра да је учинило прекршај у моменту откривања прекршаја. Лице против кога је издат прекршајни налог својим потписом на одговарајућем месту у налогу потврђује његов пријем.

Ако је лице за кога се сматра да је учинило прекршај одсутно и када околности откривања или природа прекршаја то захтевају, достављање прекршајног налога ће се извршити путем поште или доставне службе овлашћеног органа, у складу са одредбама о достављању из овог закона. Ако присутно лице против кога се издаје прекршајни налог одбије да прими налог, службено лице ће га упозорити на последице одбијања пријема, унети у налог забелешку о одбијању пријема, дан и час када је пријем одбијен, чиме се сматра да је прекршајни налог уручен.

У циљу бржег поступања суда, посебним ставом је регулисано да ако лице против кога се издаје прекршајни налог изјави да ће захтевати судско одлучивање о налогу, орган који издаје налог може у договору са надлежним судом, приликом издавања налога одредити датум претреса, о чему је дужан да у налог унесе забелешку о заказаном претресу и одмах а најкасније првог наредног радног дана о томе обавести надлежан суд. Сматраће се да је окривљени, који је благовремено поднео суду потписан примерак налога као захтев за судско одлучивање, одустао од свог захтева, у смислу члана 175. овог закона, ако се не појави на овако заказаном претресу, а свој изостанак не оправда.

Члан 173. Закона регулише да лице против кога је издат прекршајни налог прихвата одговорност за прекршај плаћањем половине изречене казне у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога, чиме се ослобођа плаћања преосталог износа изречене казне. Одредбе става 2. овог члана регулишу да ако лице против кога је издат прекршајни налог у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога не плати изречену казну или не поднесе захтев за судско одлучивање о издатом прекршајном налогу, сматраће се да је прихватио одговорност пропуштањем, а прекршајни налог ће постати коначан и извршан.

Последњи став овог члана одређује да лице против кога је издат прекршајни налог може прихватити одговорност за прекршај и након истека рока од осам дана од пријема прекршајног налога ако пре поступка извршења добровољно плати целокупан износ изречене новчане казне.

Члан 174. Закона регулише поступак по захтеву за одлучивање од стране суда, одређујући да лице против кога је издат прекршајни налог уколико не прихвата своју одговорност може надлежном суду у року од осам дана од пријема прекршајног налога, лично или путем поште, да достави потписан прекршајни налог, који под овим условима представља захтев за судско одлучивање о прекршајном налогу. Лице против кога је издат прекршајни налог достављањем захтева за судско одлучивање надлежном суду стиче својство окривљеног у прекршајном поступку. Ако окривљени суду достави захтев за судско одлучивање путем поште, уз потписан прекршајни налог може приложити и своју писану одбрану и доставити или предложити доказе.

Суд је обавезан да одмах након завођења предмета испита захтев за судско одлучивање донесе решење о покретању поступка и позове орган који је издао прекршајни налог да се у року од осам дана изјасни и достави или предложи доказе о учињеном прекршају.

Ако суд утврди да је окривљени који је захтевао судско одлучивање одговоран за прекршај, својом одлуком ће га обавезати да новчану казну из прекршајног налога плати у пуном износу као и да надокнади судске трошкове.

Члан 175. Закона регулише да окривљени који је поднео захтев за судско одлучивање може од тог захтева одустати најкасније на првом рочишту. Такође ће се сматрати да је окривљени одустао од захтева за судско одлучивање ако се не одазове позиву суда на саслушање или на претрес, а свој изостанак не оправда. У овим случајевима, суд ће решењем утврдити да је прекршајни налог коначан и извршан и окривљеног обавезати да плати настале трошкове прекршајног поступка, а изречену новчану казну унеће у регистар новчаних казни. Против овог решења окривљени има право жалбе у року од осам дана. Жалба не одлаже извршење решења.

Члан 176. Закона регулише испитивање захтева за судско одлучивање. Суд ће решењем одбацили неблаговремен или непотписан захтев за судско одлучивање. Против овог решења окривљени има право жалбе у року од осам дана. Жалба не одлаже извршење решења.

Решењем којим суд одбацује захтев за судско одлучивање прекршајни налог постаје коначан и извршан, а изречену новчану казну суд ће унети у регистар новчаних казни. Ако суд не одбаци захтев за судско одлучивање донеће решење о покретању прекршајног поступка.

Посебно је регулисано ако је прекршајни налог, поднет као захтев за судско одлучивање, нечитак или не садржи све потребне податке за поступање суда, суд ће пре доношења решења о покретању поступка затражити од органа који је издао прекршајни налог да га у року од осам дана уреди. Ако овлашћени орган у остављеном року не поступи по захтеву суда и не отклони недостатке, суд ће поступити као са неуредним захтевом за покретање прекршајног поступка из члана 182. овог закона.

Члан 178. Закона регулише издавање прекршајног налога лицу које нема пребивалиште на територији Републике Србије или које не може да докаже свој идентитет. Ако му је издат прекршајни налог у радно време банке или поште, наложиће му се да изречену казну уплати одмах преко банке или поште. Уколико је учиниоцу прекршаја издат прекршајни налог ван радног времена банке или поште или ако је прекршај учињен ван насељеног места, новчана казна ће му се наплатити на лицу места уз издавање потврде у којој је наведен и износ поштарине који је учинилац прекршаја дужан да плати на лицу места, а овлашћени службеник ће првог наредног радног дана уплатити новац преко поште. Ако учинилац прекршаја не плати новчану казну, сматраће се да је поднео захтев за судско одлучивање и одмах ће се довести пред надлежни суд. Уколико није могуће учиниоца прекршаја одмах довести пред суд, тада представник овлашћеног органа може предузети мере из члана 199. став 1. овог закона.

Одредбе чл. 179-185. Закона регулишу захтев за покретање прекршајног поступка пред судом. Прекршајни поступак се покреће решењем на основу поднетог захтева за покретање прекршајног поступка и издатог прекршајног налога поводом којег је поднет захтев за судско одлучивање. У предложеном тексту измењене су поједине одредбе које се тичу садржине захтева за покретање прекршајног поступка где се за физичко лице као обавезан елемент тражи место и адреса запослења физичког лица, а за правно лице порески идентификациони и матични број.

Новина у предложеном тексту је да је подносилац захтева обавезан да у захтев унесе податак о томе да ли је покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја која су предмет захтева. Ово је значајно да у казним поступцима не би било повређено правило *ne bis in idem*, односно да се за исто дело које обухвата обележја прекршаја не суди и у прекршајном и кривичном поступку, а то се

наравно односи и на поступке за привредни преступ. У закон су уграђене одредбе о обавези прекршајног суда да уколико сазна да се за дело које обухвата обележје прекршаја поступак не покреће, него се списи предмета уступају надлежном суду. Ова обавеза постоји у свакој фази вођења прекршајног поступка.

Поред обавезних елемената прописани су и факултативни елементи захтева за покретање прекршајног поступка који би били од помоћи прекршајном суду приликом вођења прекршајног поступка, а нарочито код достављања и код извршења.

У члану 180. Закона предложени текст у односу на текст постојећег закона садржи измене у ставовима 5. и 6. У ставу 5. овог члана уместо подношења прекршајне пријаве од стране оштећеног надлежном јавном тужиоцу и наглашавања да оштећени може, ако јавни тужилац то не учини, сам поднети захтев за покретање прекршајног поступка, предложено је да се прекршајна пријава оштећеног поднета надлежном органу (дакле: не само јавном тужиоцу него било којем надлежном органу) може, под условима из тог Закона, ако овлашћени орган сам не иницира покретање прекршајног поступка, сматрати захтевом за покретање прекршајног поступка. У ставу 6. овог члана прописана је обавеза органа надлежног за подношење захтева за покретање прекршајног поступка (за разлику од постојећег закона у којем се та обавеза односи само на јавног тужиоца) да писмено обавести оштећеног да ли је поднео захтев за покретање прекршајног поступка.

Глава XXI, чл. 186-199. регулише мере за обезбеђење присуства окривљеног у поступку.

Назив члана 190. Закона измењен је у односу на постојећи закон тако што уместо досадашњег назива „привођење учиниоца прекршаја” нови назив који је прикладнији гласи „привођење осумњиченог за извршење прекршаја пре покретања прекршајног поступка”, а из разлога што постоји обавеза поштовања презумције невиности.

Измењен је назив члана 193. Закона у односу на постојећи закон тако што уместо досадашњег назива „Задржавање лица под дејством алкохола и других омамљујућих средстава”, нови назив гласи „Задржавање лица под дејством алкохола и других психоактивних супстанци”, а из разлога што је овај термин прикладнији и усклађенији са новом терминологијом.

Члан 199. Закона којим је прописано „задржавање личне исправе” уместо формулације из постојећег закона „задржавања путне исправе”, чиме је дата могућност суду да поред путне исправе (пасоша) може одузети и други идентификациони документ од лица за које постоји опасност да одласком са територије РС може осујетити извршење пресуде, посебно из разлога што постоје и билатерални споразуми са земљама чланицама Европске уније о преласку границе са личном картом, па се од ових лица може одузети идентификациони документ са којим су ушли у Републику Србију, а у циљу извршења казне.

Глава XXII, чл. 200 - 206. Закона регулише саслушање окривљеног .

Члан 200. став 5. Закона има за циљ да се употпуне подаци о окривљеном који се први пут саслушава (јединствен матични број грађана, број динарског и девизног рачуна, адреса електронске поште), да би се касније уколико исти буде оглашен одговорним, и кажњен и добровољено не плати изречену казну, олакшао поступак извршења, односно поступак принудне наплате.

Такође, додат је став 6. у члану 200. Закона који је прописао могућност да уколико окривљени на саслушању да нетачне и непотпуне податке из става 5. (податке који су везани за његову личност) може бити кажњен новчаном казном у износу до 50.000 динара, која се може опозвати ако након одлуке о кажњавању да тачне податке. Циљ је да се прекршајни поступак приближи кривичном поступку, обзиром да су одредбе о кажњавању окривљеног уколико не да тачне податке које су везане за његову личност, прописане и у кривичном поступку.

Чланом 201. Закона се прописује саслушање представника окривљеног правног лица. Прописано је да ће се представник окривљеног правног лица када се први пут саслушава питати за назив седишта окривљеног правног лица, лично име представника и функцију, односно послове које обавља у правном лицу, бројеве пословних рачуна правног лица, ПИБ и матични број правног лица и да ли је правно лице осуђивано за кривично дело, привредни преступ или прекршај. Прописивањем овог члана дата је могућност да се употпуне подаци о окривљеном правном лицу и да се олакша поступак извршења уколико правно лице буде оглашено одговорним и кажњено.

Глава XXIII, члан 207-216. Закона регулише саслушање сведока.

Чланом 209. став 2. Закона прописано је да се сведоку позив доставља преко странке која је предложила његово сведочење, а уколико то није могуће, суд ће га непосредно позвати. Овакво решење је предвиђено у циљу ефикаснијег вођења поступка и сходно члану 89. став 4. Закона којим је прописано да је странка дужна да прибави доказе чије извођење је предложила.

Члан 215. ст. 4. и 5. Закона изричито се забрањује суочење малолетног лица као сведока са окривљеним уколико малолетно лице нема навршених 14 година, односно ограничава ову могућност уколико се ради о малолетницима (од 14-18 година) у смислу прописивања забране суочавања ове узрасне категорије са окривљеним уколико је услед природе прекршаја, последица и других околности ово лице посебно осетљиво или се налази у посебно тешком душевном стању, а све у складу са одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичног дела и кривично-правној заштити малолетних лица, као и обавезом суда да у свим активностима које предузима у поступку према малолетнику мора да се руководи интересима и добробити малолетника.

У члану 216. Закона у односу на постојећи закон додат је став 2. којим је прописано да ако се службено лице овлашћеног органа који је поднео захтев за покретање прекршајног поступка не одазове позиву суда да буде саслушан у својству сведока, а свој изостанак не оправда, суд може одустати од његовог саслушања што је у складу са чл. 89. став 2. Закона којим је прописано да је терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности на подносиоцу захтева, па је он дужан да обезбеди присуство свог службеног лица. На овај начин ефикасније ће се водити прекршајни поступак, а део одговорности за застаривање прекршајних поступака сносиће и подносиоци захтева

Глава XXIV, чл. 217-225. Закона регулише увиђај и вештачење.

Чланом 217. ст. 1. и 2. Закона прописано је да ће се увиђај као значајна процесна радња извршити на предлог странака, а изузетно суд ће по службеној дужности извршити увиђај ако окривљени није у стању да предложи прибављање овог доказа или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења прекршајног поступка, што је све у складу са чланом 89. став 4. Закона, да суд изводи доказе на предлог странака.

Члан 218. Закона прописује да се вештачење као значајна процесна радња одређује на предлог странака, а изузетно суд ће по службеној дужности извршити вештачење ако окривљени није у стању да предложи прибављање овог доказа или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења прекршајног поступка, што је све у складу са чланом 89. став 4. Закона, да суд изводи доказе на предлог странака.

У члану 223. став 3. Закона прописана је обавеза суда да странкама у поступку достави писмени налаз и мишљење вештака по коме се могу изјаснити у року од 15 дана, што има за циљ приближавање процесним законима из редовних судова (кривични поступак).

Глава XXV, чл. 226-232. Закона регулишу претресање просторија и лица. Ове одредбе у односу на постојећи закон нису претрпеле посебне измене.

Члан 232. став 1. Закона прописује да ће се привремено одузети предмети, односно новац добијен продајом, вратити власнику када се прекршајни поступак не завршава пресудом којом се окривљени оглашава одговорним, а не само како је то прописано сада важећим Законом у случају обуставе поступка, а ово из разлога што се поступак поред обуставе може завршити и пресудом којом се окривљени ослобађа од одговорности.

Глава XXVI, чл. 233-238. регулишу споразум о признању прекршаја.

Изменама Закона о прекршајима из 2009. године уведен је поступак о признању кривице у глави XXVII а по угледу на сличан у Законик о кривичном поступку. С обзиром на то да су прекршаји већином формални деликти, односно да је већ у моменту предузимања чињења или пропуштања дужне радње очигледно да ли прекршај постоји или не, имало је више смисла предвидети да се ради о поступку признања прекршаја. У складу са тим измењен је назив главе, а одредбама члана 233. став 4. Закона је омогућено да овакав споразум буде закључен до доношења првостепене одлуке.

Споразум није могућ у вези са прекршајем за који је издат прекршајни налог, јер би то значило селективност при издавању тих налога.

У члану 234. Закона детаљније је прецизиран садржај споразума о признању прекршаја и предвиђено је да се у сваком случају рочиште на коме се постиже овакав споразум одржава без присуства јавности.

Глава XXVII, чл. 239-243. Закона регулишу претрес. Ове одредбе у односу на текст постојећег закона садрже значајне измене.

У члану 239. Закона који се односи на одређивање претреса, у односу на постојећи закон додат је став 1. који регулише да се претрес одређује када суд оцени да је то потребно ради правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања. Увођење ове одредбе је било неопходно зато што је услед њеног изостанка до сада, чак и међу судијама прекршајних судова, било несагласности да ли је претрес обавезна радња у прекршајном поступку по сваком предмету или не, па како се на основу анализе других одредаба Закона о прекршајима може закључити да није, било је неопходно наведену недоумицу и законски разрешити регулисањем и прецизирањем одредбе из става 1. овог члана.

У члану 242. Закона који се односи на ток претреса, у односу на постојећи закон додата су два нова става: став 2., у којем је прописано да суд о извођењу доказа саслушањем сведока, вештака и других доказа одлучује решењем, и став 4., у којем је дато овлашћење суду да у току поступка може опозвати донето решење о извођењу појединог доказа. Ово су веома значајне измене зато што су судије, у недостатку овакве законске формулације, до сада

биле у ситуацији да једном започету доказну радњу морају изводити све док је не изведу или док не наступи немогућност извођења те радње или до наступања застарелости вођења поступка. У пракси прекршајних судова често се дешавало да судија започне извођење неке доказне радње из разлога што је то у том тренутку поступка сматрао неопходним, али да у каснијем току поступка, на основу других изведених доказа, дође до закључка да извођење наведене доказне радње није неопходно за потпуно и правилно утврђење чињеничног стања. У тој ситуацији, при недостатку сада предложених допуна, морао је изводити започету радњу без обзира на његов суд да ли је то неопходно или не, а у противном, када се дешавало да судија одустане од започете радње, такве одлуке су укидане у поступку по жалби од стране другостепеног прекршајног суда. Искључиви разлог за увођење ове допуне је давање могућности поступајућем судији да, у циљу ефикасности и економичности, управља поступком у складу са прецизнијим законским одредбама.

Члан 242. Закона у односу на постојећи закон допуњен је последњим ставом који одређује која лица потписују записник о претресу тако што је предложено да, осим судије и записничара, како је то било регулисано и постојећим законом, записник о претресу потписују и присутне странке и бранилац. Ова допуна је предложена како би се на формалан начин (потписивањем записника од наведених лица) оснажила веродостојност и истинитост садржине тог записника и избегла могућност да странке и браниоци у даљем току поступка оспоравају ток претреса, њихово присуство на претресу и садржину записника о претресу. Члан 243. Закона који регулише право странака на претресу у односу на постојећи закон допуњен је ставом 2. овог члана на тај начин што је прецизирано да овлашћени представник подносиоца захтева има право да на претресу измени садржину захтева само у погледу чињеничног описа прекршаја. У постојећем закону постоји одредба да овлашћени представник подносиоца захтева има право да на претресу измени садржину захтева без прецизирања у ком делу што може да доведе до правне несигурности и неизвесности када би остала таква одредба без предложене допуне.

Глава XXVIII, члан 244. Закона регулише одржавање реда током поступка пред судом. У односу на текст постојећег закона предложена је измена која се састоји у томе да је уместо набрајања лица која подлежу мерама које судија може применити наведено да се то односи на странке у поступку и друга присутна лица, а најважнија измена састоји се у томе да је предложено да и окривљени може бити кажњен новчаном казном за ометање реда ако опомена буде неуспешна што по постојећем закону није могуће већ окривљени може само бити удаљен, а остала лица могу бити и кажњена новчаном казном. Постојећа одредба није имала никакво оправдање из разлога што се најчешће управо и догађа да окривљени омета ред, а само претња удаљењем није била довољна нити је могла превентивно утицати на окривљеног да се тако не понаша. Осим тога не постоји ниједан разлог да сва лица која ометају ред на суђењу не буду у истом правном положају по питању санкција за ометање реда, а у прилог томе је и принцип једнакости грађана пред законом.

Поред наведеног, у ставу 4. овог члана предложена је допуна која се састоји у томе да се пуномоћнику или браниоцу који после казне продужи да нарушава ред може ускратити даље заступање односно одбрана решењем. У тексту постојећег закона не постоји одредба о форми одлуке којом се врши ово ускраћивање права, па се показала потреба да се то законски регулише.

Глава XXIX, члан 245. Закона регулише прекид поступка. Измена текста постојећег закона састоји се у томе да је брисана тачка 3. постојећег закона која

прописује да ће судија решењем прекинути поступак ако је за исто дело против окривљеног покренут кривични поступак када прекид траје до доношења правноснажне судске одлуке у кривичном поступку. Ова измена је предложена из разлога што, узимајући у обзир чињеницу да су и кривични суд и прекршајни суд судови који поступају у поступку који се води за кажњива дела, у складу са општеприхваћеним правилом „ne bis in idem “ не могу истовремено постојати, што значи ни бити започета, та два поступка тако да не може доћи ни до прекида прекршајног поступка. У вези са овим је и обавеза подносиоца захтева да приликом подношења захтева за покретање прекршајног поступка наведе да ли је против окривљеног покренут кривични поступак.

Глава XXX, чл. 246-257. Закона регулишу пресуду. Члан 246. (раније члан 214.) Закона прописује да се поступак окончава доношењем пресуде или решења.

Новина је да је одредба допуњена утолико што је предвиђено да се поступак окончава и доношењем решења за малолетног учиниоца прекршаја. Раније је та врста одлуке била изостављена, а сада су комплетирани одредбе о одлучивању и врстама донетих одлука за све учиниоце прекршаја, па и малолетна лица. Ова одредба регулише да се прекршајни поступак завршава доношењем осуђујуће пресуде, ослобађајуће пресуде, односно решењем којим се поступак обуставља, односно решењем којим се малолетнику изриче васпитна мера.

Члан 247. (раније члан 215.) - у ставу 2. Закона брисан је “орган управе” јер се цео закон односи на поступак који води само прекршајни суд, а не и орган управе. Новина је став 4. овог члана да уколико престане да постоји правно лице, подносилац захтева може усмерити захтев против његовог првог следбеника. У вези са тим, велики број предмета је завршаван застаром или обуставом из других разлога због разних статусних промена правних лица.

Члан 248. (раније члан 216) Закона обухвата случајеве због којих се прекршајни поступак обуставља решењем и није мењан у односу на постојеће решење, осим што решење доноси прекршајни суд.

Члан 249. (раније члан 217) Закона који регулише доношење пресуде којом се окривљени оглашава одговорним остљао је непромењен, као и одредбе члана чл. 250 (раније чл. 218) који је терминолошки уређен.

Члан 251. (раније чл. 219) Закона је непромењен члан који прописује елементе изреке пресуде којом се окривљени оглашава кривим;

Члан 252. (раније члан 220)- Закона, одредбе о објављивању пресуде, прецизира ситуације када се пресуда објављује или доставља у две ситуације: када су окривљени и подносилац захтев присутни и одсутни, што до сада није било довољно прецизирано.

Члан 253. (раније члан 221) Закона је непромењен у погледу одредбе која се односи на доношење пресуде за више прекршаја.

Чланом 254. (раније члан 222) Закона прецизирана је садржина писано израђене пресуде.

Члан 255. (раније члан 223) Закона прецизиран је став 2. допуном да се исправка односи и на друге врсте одлука које доноси суд.

Члан 256. Закона регулише достављање пресуде учесницима у поступку, а члан 257. Закона усмено саопштене пресуде .

Глава XXXI, чл. 258 – 279. Закона регулише редовни правни лек.

Члан 258. Закона је допуњен у односу на одговарајућу одредбу важећег закона утолико што се жалба изјављује и на решења суда, а не само на пресуду као врсту одлуке. Другостепени прекршајни суд одлучује о свим жалбама изјављених против одлука прекршајних судова, а у прелазном периоду до почетка примене одредаба новог ЗОП-а у целисти, и по жалбама на одлуке органа управе преузетим од стране прекршајних судова, као и по предметима за које тече поступак покренут од стране органа управе, до окончања.

Ово из разлога, што прекршајни судови не би требало да одлучују по жалбама већ другостепени суд који заузима и ставове, а имајући у виду да се у поступку по жалби одлучује о битним повредама, повреди материјалног права, односно о пропустима приликом доношења првостепених одлука. Сложеност предмета изискује да се о жалбама одлучује у већу, а не да о њима одлучује судија појединац .

У Члану 259. Закона- новина је што жалбу може изјавити шири круг лица који је везан за личност окривљеног (члан 255. ст.1 и 2. Закона) и бранилац од дана када му је уручена пресуда, без обзира да ли је исту примио окривљени. Ово из разлога што је у пракси било много манипулација избегавањем пријема одлука или су окривљени и бранилац примали одлуке у различитим периодима, па се тако одуговлачило до застарелости или се суд доводио у ситуацију да о истој ствари одлучује по две жалбе у различито време. На овај начин, овом одредбом ће се избећи ова ситуација из праксе, те како је адвокат стручно лице као бранилац, све одлуке од којих зависи и поступак по жалби, уколико окривљени има браниоца, тећи ће од момента кад он прими одлуку суда

Члан 264. Закона регулише битне повреде одредаба прекршајног поступка. Досадашња тачка 15. важећег закона у члану 260. у делу кад је изрека одлуке неразумљива , постаје тачка 14; досадашња тачка 3 (ако окривљени није саслушан у поступку, осим случајева из члана 85 став 3. Закона, када испитивање окривљеног није нужно за утврђивање чињеница које су од важности за доношење законите одлуке и члана 162. став 8. Закона, ако за утврђивање чињеничног стања присуство окривљеног није неопходно, ранијег ЗОП-а) пренета је у релативно битне повреде тј. у члан 264 став 2. Предлога закона о прекршајима. Ово из разлога што су бројне првостепене одлуке од стране Вишег прекршајног суда укидане због повреде чл. 85. и 162. старог Закона, због повреде права на одбрану окривљеног у судском поступку, а управо су окривљени избегавали одазивање на позиве суда и на све начине опструирали и избегавали поступак, одуговлачењем и до застарелости. Стога нема ни разлога да се првостепена одлука укида на ову околност, као апсолутно битна повреда, већ као релативна, при чему се не угрожавају људска права у судском поступку у односу на окривљене као странке у поступку (члан 85. став важећег закона је сада по овом предлогу члан 93. став 3, а члан 162. став 8. је сада члан 187 став 7. Закона о прекршајима).

Члан 269. Закона прецизира врсте одлука које доноси другостепени суд, као и начин одлучивања у члану 270. Закона.

Члан 274. Закона прецизира у којим се случајевима одлучује преиначавањем првостепене пресуде, што досадашњим чланом није јасно предвиђено, а у члану 275. Закона је прецизирано .

Глава XXXII, чл. 270-290. Закона, ванредни правни лекови.

Чл. 280-284. Закона регулише захтев за понављање прекршајног поступка.

Члан 280. Закона употпуњен је у ставу 2. тачки 3. утолико што је предвиђено да се прекршајни поступак може поновити ако се утврди да је лице

које је кажњено за прекршај за исту радњу већ једном кажњено за прекршај, привредни преступ или кривично дело. Ово има посебан значај код кажњавања правних и одговорних лица јер су казне огромне. Уколико је лице већ правоснажно кажњено, онда та чињеница искључује казну у прекршају и у складу са ставовима Европског суда за људска права.

Такође, допуњене су и одредбе става 1. тач. 5. и 6. овог члана ако окривљени стекне могућност да употреби одлуку Европског суда за људска права којом је утврђена повреда људског права, као и ако је Уставни суд, у поступку по Уставној жалби, утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене Уставом у прекршајном поступку а то је могло да буде од утицаја на доношење повољније одлуке по окривљеног

Чланом 281. Закона је прецизиран рок за подношење овог ванредног правног лека тако што је предвиђено да се захтев подноси у року од 60 дана од дана када је странка сазнала за постојање чињеница и околности због којих се прекршајни поступак завршен правоснажном одлуком може поновити (члан 280. Закона) с тим да се захтев за понављање поступка не може поднети по протеклу рока од две године од дана кад је одлука поводом које се тражи понављање поступка постала правоснажна. Решење у важећем Закону о прекршајима је да се захтев за понављање прекршајног поступка може поднети у року од годину дана од дана правоснажности одлуке.

Чл. 285-290. Закона регулишу други ванредни правни лек - захтев за заштиту законитости.

Из члана 285. Закона брише се став 3. јер више није прописан ванредни првни лек "захтев за ванредно преиспитивање превоснажне одлуке" који је у овим одредбама био наведен као разлог због којег се не може подићи захтев за заштиту законитости ако је Врховни касациони суд решавао по захтеву за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде.

У члану 285. Закона су прецизирани случајеви када се може подићи захтев, поред осталог ако је примењен закон за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима.

Глава XXXIII, чл. 291-300. Закона регулишу поступак према малолетницима. Одредбе које се тичу малолетника су садржане у два дела овог предлога закона. Поред наведених одредби које регулишу поступак, раније су већ објашњене најбитније новине које се тичу положаја малолетника у прекршајном поступку, садржаних у одредаба из Главе V, од чл.71 - 83. овог Закона.

Одредбом члана 291. став 2. Закона о прекршајима прописано је да ће се у прекршајном поступку према малолетнику сходно примењивати одредбе Закона о малолетним учиниоцима кривичних деа и кривичноправној заштити малолетних лица ако другачије није прописано овим законом.

Члан 292. Закона уводи измену да прекршајни суд може малолетнику изрећи укор или новчану казну и без мишљења органа старатељства ако овај орган не достави своје мишљење у року од 60 дана, водећи рачуна о душевној развијености малолетника, осетљивости и његовим својствима. Суд мора прецизно изнети разлоге у односу на малолетника као учиниоца прекршаја, у односу на сам прекршај, на одговорност малолетника, као и у односу на чињенице због којих је изрекао управо ту меру, као повољнију за малолетника, а не неку другу.

Члан 293. Закона увођењем одредбе да се малолетнику не могу достављати писмена истицањем на огласну таблу суда штите се његови интереси, што је у духу и међународних правила да у свим активностима, које се тичу малолетника, без обзира да ли их предузимају установе социјалног старања или други административни органи или судови, најбољи интереси малолетника морају бити од првенственог значаја.

Члан 297. Закона, нецелисходност покретања прекршајног поступка не може се доследно примењивати у пракси, јер Закон о прекршајима не садржи одредбе о припремном поступку. Овај институт преузет је из Закона о малолетним учиницима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетника, којим је чланом 64 прописано које све чињенице морају да се утврде и ко све мора учествовати у припремном поступку. Припремни поступак се покреће на захтев јавног тужиоца за малолетнике о коме одлучује судија за малолетнике надлежног суда након утврђивања чињеница које се односе на кривично дело, узраст малолетника, његову зрелост, прилике у којима живи и друге околности које се тичу његове личности и понашања. Прекршајни суд не може на основу захтева за покретање прекршајног поступка надлежног органа да предузима претходне процесне радње, а пре доношења решења о покретању прекршајног поступка, нити може само на основу њега да утврди природу прекршаја, околности под којима је прекршај учињен, ранији живот малолетника и његова лична својства. Осим тога, судије прекршајних судова немају посебна знања из области права детета и преступништва, а која имају судије, јавни тужиоци и адвокати за малолетнике. Ове околности, у прекршајном поступку, суд утврђује на основу мишљења органа старатељства, саслушања малолетника, саслушања родитеља, старатеља или усвојитеља, као и других лица која могу пружити потребне податке. Предузимање процесних радњи у прекршајном поступку по поднетом захтеву могуће је само по доношењу решења о покретању прекршајног поступка. Из тих разлога уведен је институт нецелисходност вођења прекршајног поступка уместо института нецелисходност покретања прекршајног поступка, а што је условило и измену одлуке коју ће суд донети. Када утврди да није целисходно вођење прекршајног поступка прекршајни суд ће донети решење о обустави прекршајног поступка због нецелисходности, а не решење о одбачају захтева за покретање прекршајног поступка због нецелисходности.

Чланом 298. Закона прописано је да у прекршајном поступку према малолетнику суд доноси решење којим малолетном учиниоцу прекршаја (млађем или старијем) изриче неку од васпитних мера или пресуду којом старијем малолетнику изриче новчану казну или казну малолетничког затвора. Васпитне мере (мере упозорења и усмеравања: укор и посебне обавезе, и мере појачаног надзора), као и новчана казна и казна малолетничког затвора су врсте санкција које се могу изрећи малолетном учиниоцу прекршаја. Стога је било неопходно усклађивање тако што ће лица овлашћена по закону на изјављивање жалбе против одлуке суда донете у поступку према малолетнику имати то право и против одлуке суда којом је изречена васпитна мера, а не само против судске одлуке којом је малолетнику изречена казна.

Члан 329. став 3. Закона прописује да се у прекршајном поступку старијем малолетнику изузетно може изрећи казна малолетничког затвора за учињени тежи прекршај, због чега је било неопходно увести одредбу о рехабилитацији малолетног учиниоца прекршаја сходно одредби става 2. овог члана, чиме је извршено и усклађивање са одредбама Закона о малолетним учиницима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетника.

Глава XXXIV, чл. 301–306. Закона регулише право неоправдано кажњеног или неосновано задржаног лица на накнаду штете. Направљена је

јаснија разлика између лица овлашћених на накнаду штете увођењем термина неоправдано кажњени. У овим одредбама нису учињене неке суштинске интервенције осим извесних терминолошких појашњења. Предвиђена је сходна примена одредаба Законика о кривичном поступку које регулишу исти институт изузев што су у Закону о прекршајима регулисани рокови застаривања потраживања накнаде штете, а регулисано је и претходно обраћање овлашћеног лица министарству надлежном за послове правосудја ради споразума о постојању штете и висине накнаде.

Глава XXXV, чл. 307-323. Закона регулише извршење одлука.

Поред доставе, наплата новчаних казни представља други највећи проблем прекршајног поступка. Досадашња пракса прекршајних судова указује да се наплата новчаних казни од физичких лица и предузетника готово искључиво врши тек под претњом извршења казне затвора, а након што се спроведе поступак замене неплаћене новчане казне казном затвора. Ово често доводи до наступања застаре извршења казне, а када би се казна и наплатила, досуђени трошкови поступка су по правилу остајали ненаплаћени, обзиром да се они не могу заменити казном затвора и тако падали на терет судова. На овај начин замена казне је постала редовно средство принудне наплате, без покушаја са стварном принудном наплатом, без обзира да ли су за то постојали реални услови или не.

У последње време, услед све јаче економске кризе све већи број грађана радије пристаје на извршење затворске казне него на плаћање новчане казне, чиме се трошкови државе значајно повећавају уместо да се наплатом новчаних казни остварује реалан приход. Поред тога, с обзиром да су затворски капацитети недовољни, постоји релативна опасност да многи учиниоци прекршаја, чекајући да буду позвани на издржавање због наступања застарелости никад и не издрже затворску казну, док дуг по основу изречене новчане казне и трошкова поступка никад не буде наплаћен. С обзиром да се у пракси прекршајних судова претња затворске казне показала као најефикасније средство за наплату новчаних казни од стране физичких лица, овим предлогом законом замена није укинута већ је регулисана као једна опција која равноправно са другим средствима принудне наплате стоји на располагању суду. Намера је да судови у сваком конкретно случају ценећи разлоге целисходности и ефикасности одлучују на који начин ће приступити извршењу неплаћене новчане казне. На овај начин судови ће морати да размотре све могућности за принудну наплату пре него што одлуче о евентуалној замени новчане казне казном затвора или радом у јавном интересу.

У поступку принудне наплате по одредбама важећег закона, када су у питању правна лица или физичка лица код којих замена у затворску казну није могућа, прекршајни судови су принуђени да се ослањају на рад других органа или редовних судова. Тако поступак принудне наплате новчане казне и других новчаних износа над покретним и непокретним стварима физичких лица поједини прекршајни судови су покретали пред редовним судовима, у својству повериоца, по одредбама закона који регулише поступак извршења и обезбеђења. Други прекршајни судови, у недостатку адекватног упутства овај поступак нису ни покретали, сматрајући да се ради о наплати јавног прихода те да је за то надлежан јавни правобранилац или органи за принудну наплату пореза. За разлику од физичких лица, принудна наплата новчаних казни од правних лица се не спроводи пред редовним судом, по одредбама закона који регулише извршење и обезбеђење, већ непосредно од стране Одељења за принудну наплату Народне Банке, у складу са Законом о платном промету. Ово доводи до неједнаког положаја странака у поступку у зависности да ли су у питању физичка или правна лица, што је противно начелу из члана 36. Устава

које гарантује право на једнаку заштиту права и на правно средство и општим начелима поступка који гарантују једнакост странака у поступку.

Имајући у виду наведено, одредбе о принудној наплати новчаних казни и других новчаних износа су претрпеле значајне промене у циљу јачања надлежности, а са тим и веће одговорности прекршајног суда који је изрекао новчану казну да ту казну и наплати односно изврши.

Предлогом закона је у односу на постојећи закон направљен својеврстан отклон од Закона о извршењу и обезбеђењу. Постојећи закон у погледу принудног извршења предвиђа супсидијарну примену извршног поступка из овог закона. С обзиром да је по Закону о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС” бр. 31/11 и 99/11), извршни поступак страначки поступак, који предвиђа дужника и повериоца, чини се да овај поступак није одговарајући за спровођење принудног извршења по основу неплаћених новчаних казни и других досуђених новчаних износа. Суд као самостални и независни орган који штити слободе и права грађана, законом утврђена права и интересе правних субјеката и обезбеђује уставност и законитост према члану 1 Закона о уређењу судова, („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 78/11 и 101/11) не би требало да буде поверилац у корист државе када је у питању принудно извршење његових одлука.

Није било могуће предвидети да су за спровођење принудне наплате новчаних казни надлежни органи за принудну наплату пореза и других јавних прихода, без обзира што су Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС” број 93/12), у члану 14., новчане казне сврстане у непореске јавне приходе. Иако би било логично и системски исправније решење да су органи за принудну наплату пореза и других јавних прихода надлежни и за принудну наплату новчаних казни из прекршајног поступка, а што је иначе случај у свим земљама у окружењу као и у великој већини европских земаља, то није било могуће с обзиром да Закон о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС” бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12 и 93/12) ову надлежност не предвиђа. Поред тога, овај закон има крајње неуобичајену одредбу у члану 3. став 1. „Ако је другим законом питање из области коју уређује овај закон уређено на другачији начин, примењују се одредбе овог закона”, која онемогућује да се овим предлогом закона на било који начин предвиди надлежност пореских органа за принудну наплату новчаних казни. Из ових разлога било је неопходно да се овим предлогом закона посебно регулише поступак принудног извршења, како би прекршајно суд могао сам да спроведе овај поступак и да у том погледу зависи од рада других органа или судова, а што је најчешћи разлог за садашњу неефикасност или неспровођење принудне наплате новчаних казни изречених у прекршајном поступку.

По одредбама овог предлога закона, по истеку рока за добровољно плаћање суд доноси решење о извршењу, којим одређује како ће се спровести извршење неплаћене новчане казне односно принудно наплатити други досуђени новчани износи. Суду се даје могућност избора да у сваком конкретном случају, ценећи разлоге целисходности и ефикасности, решењем о извршењу одлучи да ли ће неплаћену новчану казну наплатити принудним путем или је заменити казном затвора или радом у јавном интересу, под условима из члана 41. овог закона. Ако се одлучи за принудну наплату, суд има на располагању различита средства којима врши принудна наплату и то пренос новчаних средстава са рачуна кажњеног лица, извршење на заради и другим сталним новчаним примањима кажњеног лица; попис, процена и продаја

покретних и непокретности ствари у својини кажњеног лица, као крајње средство наплате, ако се на други начин она није могла спровести.

Које ће средство принудне наплате применити суд такође цени у сваком конкретном случају узимајући у обзир све чињенице од значаја, а посебно имовно стање кажњеног, његова редовна примања, поседовање банковног рачуна, статус запослења и слично.

Овде је важно скренути пажњу на члан 196. Закона који регулише саслушање окривљеног и који у ставу 5. овог члана у односу на садашњи закон шири списак питања која суд поставља окривљеном у погледу његовог имовног стања и на бројеве динарског и девизног рачуна. С тим у вези став 6. овог члана превиђа могућност да суд окривљеног казни новчаном казном до 50.000 динара за давање нетачних података. Овим се обезбеђује да суд приликом одлучивања има на располагању све потребне информације како би поступак извршења спровео брзо и ефикасно.

Члан 314. Закона утврђује као основно правило да принудну наплату новчане казне и других досуђених новчаних износа извршава прекршајни суд који их је изрекао, односно суд на чијем подручју је издат прекршајни налог који се има извршити.

Члан 315. Закона регулише да по протеку рока за добровољно плаћање суд који је донео првостепену одлуку која се извршава, односно суд на чијем подручју је издат прекршајни налог, доноси решење о извршењу којим одређује да ли ће се неплаћена новчана казна заменити у казну затвора или радом у јавном интересу или наплатити принудним путем.

Члан 316. Закона детаљно уређује садржину решења о извршењу.

Члан 317. Закона уређује да кажњено лице може у року од три дана од дана пријема изјавити приговор на решење о извршењу, али из само законом предвиђених разлога. У питању су готово исти разлози из којих се може изјавити приговор на решење о извршењу на основу извршне исправе из члана 40. Закона о извршењу и обезбеђењу са циљем да се кажњени не лиши права које дужник има у оквиру извршног поступка.

Приговор не задржава извршење. Судија против чијег решења о извршењу је изјављен приговор може и сам ставити ван снаге своје решење ако нађе да су разлози из приговора основани. У супротном, доставиће приговор са списима предмета надлежном већу од три судије тог суда. На овај начин спречена је могућност одлагања поступка извршења изјављивањем безразложних приговора, уз истовремено омогућавање кажњеном лицу да из процесних разлога оспори решење о извршењу. Давањем могућности судији да у случају основаности приговора сам своје решење стави ван снаге добија се на ефикасности поступка и смањењу трошкова у вези са одлучивање трочланог већа на само оне случајеве када је то неопходо због поштовања начела двостепености прекршајног поступка (Члан 95. овог предлога закона).

Члан 318. Закона одређује средства и предмети принудне наплате, пренос новчаних средстава са рачуна кажњеног лица, извршење на заради и другим сталним новчаним примањима кажњеног лица; попис , процена и продаја покретних и непокретности ствари у својини кажњеног лица

Средства којима се врши принудна наплата новчаних казни, трошкова поступка и осталих новчаних износа, као и предмете над којима се принудна наплата има спровести одређује суд решењем о извршењу из члана 315. став 1. овог закона.

Посебно је важна одредба по којој суд, ако се током спровођења решења о извршењу установи да се принудна наплата не може спровести на средствима и предметима извршења који су одређени у решењу, може преиначити решење и одредити друго средство и предмет извршења. У поступку принудне наплате прво се намирају трошкови поступка.

Члан 319. Закона регулише спровођење принудне наплате на средставима са рачуна кажњеног лица. По пријему правоснажног решења о извршењу, принудну наплату новчаних казни, трошкова поступка и осталих новчаних износа са рачуна кажњених лица који се воде код пословних банака спроводи орган за принудну наплату у складу са Законом о платном промету.

Овде је реч о Одељењу за принудну наплату Народне Банке, које је надлежно за принудну наплату са рачуна свих клијената банака, без обзира да ли се ради о правним или физичким лицима (чл. 47. и 48. Закона о платном промету, „Службени лист СРЈ”, бр. 3/02 и 5/03, „Службени гласник РС”, бр. 43/04, 62/06, 111/09 - др. закон и 31/11). Надлежни орган за принудну наплату обавезан је да у року од тридесет дана од дана пријема решења о извршењу извести надлежни прекршајни суд о извршеној уплати или о разлозима неизвршења принудне наплате.

Члан 320. Закона уређује спровођење принудне наплате на заради и другим новчаним примањима кажњеног лица. Суд може решењем о извршењу одредити да се принудна наплата спроведе пленидбом зараде, накнаде односно пензије кажњеног лица. Решењем се одређује заплена на одређеном делу зараде, накнаде односно пензије и налаже исплатиоцу ових прихода да приликом сваке исплате тих прихода, почев од прве наредне исплате од пријема одлуке суда, па све до потпуне наплате, врши обуставу и уплати обустављени износ на прописани уплатни рачун. Исплатилац зараде, накнаде односно пензије, је дужан да одмах поступи по решењу суда, као и да надлежни суд обавести о променама од утицаја на спровођење принудне наплате најкасније у року од пет дана од дана настанка промене.

Ако исплатилац зараде, накнаде зараде, односно пензије, не обустави и не уплати износ зараде, накнаде односно пензије, на коме се спроводи принудна наплата, на прописани уплатни рачун, суд може донети решење да се принудна наплата спроведе из новчаних средстава са рачуна исплатиоца. Ако овим законом није друкчије прописано, на принудну наплату из зараде, накнаде, односно пензије кажњеног лица сходно се примењују одредбе закона којим се уређује извршење и обезбеђење.

Ове одредбе су сачињене по узору на одговарајуће одредбе члана 96.а Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС”, бр. 80/02, 84/02 - исправка, 23/03 - исправка, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12 – исправка и 93/12), као и одредбе Главе IV Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС”, бр. 31/11 и 99/11), које регулишу извршење на заради и другим сталним новчаним примањима дужника.

Члан 321. Закона регулише принудну наплату на покретним или непокретним стварима кажњеног лица. Закон као крајњу меру, у случају да није могуће извршити принудну наплату на други начин, предвиђа да суд може одлучити да се принудна наплата спроведе на покретним или непокретним стварима кажњеног физичког лица, предузетника или одговорног лица.

Прекршајни суд који је донео ову одлуку доставиће своје решење о извршењу стварно и месно надлежном суду у складу са законом који регулише поступак извршења и обезбеђења да спроведе поступак принудне наплате

пописом, проценом и продајом покретних односно непокретних ствари кажњеног лица.

Глава XXXVI, чл. 324-336 Закона уводе јединствене регистре. Овим законом установљена су два јединствена регистра као електронске базе података о окривљеним и изреченим прекршајним санкцијама. Конкретно, законом се успоставља Регистар санкција, као јединствена евиденција изречених прекршајних санкција (чланови од 324 до 330) и Регистар неплаћених новчаних казни, као јединствена евиденција неплаћених новчаних казни и других досуђених новчаних износа (чл. 331–336. Закона).

Одредбе закона које регулишу регистре су у складу са начелима Закона о заштити података о личности („Службени гласник РС”, бр. 97/08 и 104/09), узимајући у обзир примедбе од стране канцеларије Повереника за информације од јавног значаја, које су радној групи за израду овог закона предочене током јавне расправе. Са тим у вези, Предлог закона садржи одредбе о увођењу и формирању регистра, о томе ко је руковалац података у регистру, а кообрађивач података, која је сврха регистра, ко ће имати приступ подацима из регистра, ко ће моћи да податке користи, колико ће се подаци чувати, као и друге потребне одредбе.

Члан 324. Закона одређује да се у сврху вођења јединствене евиденције изречених прекршајних санкција, уводи Јединствени Регистар санкција. Регистар санкција је дефинисан као централизована електронска база података у којој се чувају и обрађују сви унети подаци.

Члан 325. Закона регулише чување и руковање подацима у Регистру санкција. Регистар се чува на централном електронском носачу података при министарству надлежном за послове правосуђа које је одговорно за његово одржавање и чување. Ставом 2. овог члана утврђена је обавеза министарства надлежног за послове правосуђа да предузме техничке, кадровске и организационе мере заштите података у складу са утврђеним стандардима и поступцима, а које су потребне да би се подаци заштитили од губитка, уништења, недопуштеног приступа, промене, објављивања и сваке друге злоупотребе, као и да утврди обавезу лица која су запослена на обради, да чувају тајност података.

Члан 326. Закона регулише питање Руковооца података у Регистру Санкција, одређујући да председник прекршајног суда именује руковооца података. Став 2. овог члана дефинише овлашћења и обавезе руковооца да се стара о законитом, систематичном и ажурном уносу, брисању и измени података у регистру; да обезбеђује овлашћеним лицима увид у регистар; да издаје оверене изводе из регистра и потврде да лице није уписано у регистар; да обезбеђује чување и архивирање документације која представља основ за упис, брисање или измене података у регистру; да предузима друге радње неопходне за несметано и правилно ажурирање података у регистру у складу са законом.

Члан 327. Закона одређује податке који се уносе у регистар санкција, и то податке о кажњеном лицу; навођење правоснажне односно коначне одлуке којом је изречена прекршајна санкција; правна квалификација учињеног прекршаја; врста и опис изречене прекршајне санкције; трајање изречене заштите мере; прекршајни суд који је донео одлуку, односно орган који је издао прекршајни налог; прекршајни суд који је извршио упис; датум уписа .

Члан 328. Закона регулише унос података у регистар санкција, одређујући да унос података из члана 327. овог закона врши суд који је донео мериторну одлуку која је основ за унос, односно првостепени суд на чијем

подручију је издат прекршајни налог који је основ за унос. Унос података у Регистар санкција врши се одмах по наступању правоснажности, односно коначности одлуке којом је изречена прекршајна санкција, о чему надлежан суд води рачуна по службеној дужности. Такође је утврђена и обавеза издаваоца прекршајног налога, у складу са чланом 171. став 1. тачка 3. овог закона, да одмах по истеку рока из члана 171 став 1. тачка 2. овог закона достави надлежном суду копију издатог прекршајног налога са констатацијом коначности и забелешком да ли је новчана казна плаћена, како би суд могао да изврши унос података у регистре.

Члан 329. Закона регулише брисање података из Регистра санкција, утврђујући да се подаци бришу из евиденције по службеној дужности ако кажњено лице у року од четири године од дана правоснажности одлуке којом је изречена санкција не учини нови прекршај. Изузетно од става 1. овог члана, изречена опомена брише се у року од годину дана од правоснажности одлуке којом је изречена. Малолетном лицу брисаће се изречена казна малолетничког затвора у року од две године од када је та казна извршена, застарела или опрштена, ако не изврши нови прекршај. Заштитна мера се неће брисати из прекршајне евиденције док се не изврши или док не истекне рок застарелости извршења .

Члан 330. Закона регулише издавање података из Регистра санкција, одређујући да се подаци о кажњеним лицима из Регистра санкција могу издати само другом суду, надлежном тужилаштву, полицији и органима инспекције, у вези са кривичним поступком или поступком за прекршај који се води против лица које је раније било кажњавано за прекршај, органима надлежним за извршење санкција за прекршаје или надлежним органима које учествују у поступку брисања казне. Грађанима и правним лицима се на њихов захтев морају дати подаци о њиховом кажњавању за прекршаје. Од грађана и правних лица се не може тражити да поднесу доказе да нису кажњавани за прекршаје, осим ако је то изричито предвиђено законом.

Члан 331. Закона уводи и уређује Регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа, одређујући да се он води у сврху ефикасне наплате изречених новчаних казни, накнаде трошкова поступка и наплате других новчаних износа досуђених по основу накнада штете, имовинско - правног захтева или одузимања имовинске користи. Као и Регистар санкција, Регистар неплаћених новчаних казни је централизована електронска база података у којој се чувају сви подаци унети у регистар. У регистар се уписују све неплаћене новчане казне, трошкови поступка и други новчани износи који су изречени правоснажном и извршном одлуком суда или путем коначног и извршног прекршајног налога.

На чување и руковање подацима у Регистру неплаћених новчаних казни сходно се примењују одредбе о Регистру санкција из члана 322. и 323. овог предлога закона.

Члан 332. Закона регулише који подаци се уписују у Регистар неплаћених новчаних казни. То су подаци о кажњеном, о одлуци о кажњавању, о суду које је донео одлуку, о дугованом износу, датум доспећа, датум уписа итд. Посебно је регулисано да се неплаћене новчане казне и други досуђени новчани износи евидентирају и воде у Регистру новчаних казни као дуг према Републици Србији.

Члан 333. Закона регулише унос података у Регистар неплаћених новчаних казни, одређујући да унос података врши суд који је донео мериторну одлуку која је основ за унос, односно првостепени суд на чијем подручју је издат прекршајни налог који је основ за унос. Унос података у Регистар

новчаних казни врши се по истеку рока за добровољно плаћање о чему надлежни суд води рачуна по службеној дужности.

Члан 334. Закона регулише брисање и промена података у Регистру неплаћених новчаних казни, одређујући да је надлежан суд обавезан да одмах изврши брисање података ,односно упише одговарајућу промену у Регистар новчаних казни када се за то стекну услови. Новчана казна и трошкови поступка, подаци о кажњеном лицу, као и сви остали подаци у вези са тиме бришу се из регистра одмах након што кажњени плати целокупан дуговани износ, односно по протеку рока од четири године од дана када су прекршајни налог или осуђујућа пресуда постали правоснажни.

Члан 335. Закона регулише приступ и издавање података из Регистра неплаћених новчаних казни, одређујући да су подаци из Регистра доступни свим прекршајним судовима као и органима надлежним за вођење поступака из члана 333. овог закона.

На издавање података из Регистра неплаћених новчаних казни, сходно се примењују одредбе о Регистру санкција из чл. 323. и 327. овог предлога закона. Захтев за издавање података из Регистра новчаних казни може се поднети било ком прекршајном суду. Приступ подацима из Регистра новчаних казни одобрава и ближе уређује посебним актом министар надлежан за послове правосуђа.

Члан 336. Закона регулише последице уписа у Регистар неплаћених новчаних казни. Овим чланом је одређено да се у сврху наплате изречених новчаних казни, трошкова поступка и других досуђених новчаних износа који су евидентирани у Регистру неплаћених новчаних казни, кажњеном лицу, док у потпуности не измири дуговани износ неће дозволити: издавање дозвола или уверења за чије су издавање надлежни органи управе, осим оних која се односе на лични статус; повраћај одузетих личних и других докумената која су одузета по основу члана 195. овог закона; регистрација односно промена регистрације правног лица или регистрација предузетничке делатности која подразумева промену пореског идентификационог броја;

Важно је напоменути да је и новим Законом о прекршајима Црне Горе („Службени лист ЦГ” бр. 01/11, 06/11 и 39/11) ускраћивање издавања возачке дозволе или продужења регистрације возила формализовано као пасивно извршење преко Регистра новчаних казни (Члан 235), односно као један од начин принудног извршење неплаћене новчане казне .

XXXVIII , чл. 339 – 342. Закона су предвиђене прелазне и завршне одредбе

Члан 339. Закона прописује период од дана ступања на снагу овог закона до 1.јула 2014. у којем ће сви закони или уредбе, односно одлуке органа скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града и Скупштине града Београда којима су прописани прекршаји ускладити са одредбама овог закона.

Члан 340. став 1. Закона прописује да ће се примењивати одредбе овог закона, почев од дана његове примене на све прекршајне поступке који нису окончани правоснажном одлуком.

Члан 340. став 2. Закона прописује да на одлуке које су постале правоснажне пре почетка примене овог закона примењују се одредбе извршног поступка закона који је био на снази до почетка примене овог закона.

Члан 340. став 3. Закона прописује надлежност другостепеног прекршајног суда и за решавање по жалби на решења органа управе, а с тим у

вези у ставу 4. овог члана прописује се обавеза свих прекршајних судова да предмете у којима није донета одлука по жалби на решења управних органа до дана ступања на снагу овог закона, предмете уступе другостепеном прекршајном суду. Ово због тога што је овим законом укинута надлежност за вођење прекршајног поступка органа управе, а самим тим и надлежност прекршајног суда за одлучивање по жалби на њихова решења.

Члан 341. Закона ставља ван снаге Закон о прекршајима даном почетка примене овог закона али прописује и наводи одредбе Закона о прекршајима које се односе на надлежност органа управе и које остају на снази од дана примене овог закона до 1. јула 2014. године. Период од годину дана је период у којем надлежни органи управе усаглашавају своје прописе и тим периодом се утврђује потребно време за пренос старих и уређење нових надлежности органа управе у складу са овим законом. Предмети органа управе који нису окончани до 1. јула 2014. године упутиће се прекршајном суду на даљу надлежност.

Члан 342. Закона прописује одложену примену одредаба овог закона које се односе на прекршајни налог, евиденције и брисање санкција и регистар новчаних казни, и прописује почетак примене овог закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна посебна финансијска средства.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. *Одређивање проблема које нацрт закона треба да реши*

Важећи Закон о прекршајима донет је 21. новембра 2005. године („Службени гласник РС”, број 101/05). Одредбом члана 308. тог закона било је одређено да ће се закон примењивати након што истекне нешто више од годину дана, односно од 1. јануара 2007. године, али је његова примена накнадно одложена до 1. јануара 2010. (члан 25. Закона о изменама и допунама Закона о прекршајима из 2008. год.), тако да је Закон почео да се примењује после четири године од доношења. До почетка примене, Закон је два пута мењан и допуњаван и то први пут 2008. године („Службени гласник РС”, број 116/08) и други пут 2009. године („Службени гласник РС”, број 111/09).

Установљавањем посебних прекршајних судова и превођењем судија за прекршаје из управне сфере у правосудни систем решено је једно од најважнијих и најконтроверзнијих питања нашег прекршајног права и тиме удовољено уставноправном и међународноправном захтеву да о правима и дужностима грађана, посебно о њиховом кажњавању, може коначно да одлучује само независни суд. Међутим, на процесном плану Закон о прекршајима, упркос веома незадовољавајућем стању у тој области, није донео никакве значајне промене. Ова ситуација има сличности са оним што се десило у Републици Хрватској. Прва реформа прекршајног права из 2002. године, слично као наша, није обухватила прекршајни поступак, па је после алармантног повећања неефикасности, након непуне три године припремљен предлог новог Закона који доноси бројне новине усмерене примарно на повећање ефикасности прекршајног поступка.

Најважнији разлог за наставак започете реформе прекршајног права лежи у садашњој дисфункционалности прекршајног поступка, који ни приближно није у стању да оствари циљеве због којих је установљен. Како је данас постављен тај поступак, органи који га воде све теже могу да савладају све већи број предмета. Неколико десетина хиљада прекршајних предмета годишње застарева углавном услед опструкције странака, која је важећим законом широко омогућена.

Према подацима из објављених годишњих извештаја Врховног касационог суда о раду судова опште и посебне надлежности, прекршајни судови су у 2010. години примили 639.997 предмета, а укупно у раду су имали 1.077.077 предмета. Ови судови су решили 570.004 предмета. У 2011. години прекршајни судови су примили 602.761 предмет, а укупно у раду је било 1.108.990 предмета, што је нешто више у односу на 2010 годину. Остало је нерешено 467.293 предмета. Дакле, у 2011. години прекршајни судови су такође у раду имали преко милион предмета, прилив предмета је савладан, али у односу на укупан број предмета остао је велики број нерешених предмета.

Најзад, у 2012. години прекршајни судови су примили 558.533 предмета, а укупно у раду имали 1.025.826 предмета. Решили су 601.648 предмета и остало је нерешено на крају године 424.178 предмета. Дакле, у односу на податке о раду у 2011. години, у њиховом раду је било мање за 83.164 предмета, прилив предмета је био мањи за 44.228 и решено мање за 43.197 предмета, али је и број нерешених предмета мањи за 39.967.

Имајући у раду овако велики број нерешених предмета успешност функционисања прекршајних судова има велики утицај на општу перцепцију грађана о правосуђу.

Ако се има у виду да је важећи апсолутни рок застарелости вођења прекршајног поступка само две године, вероватноћа је да ће велики број нерешених предмета услед наступања застарелости бити обустављен.

Према подацима прекршајних судова у 2011. години 11,67% предмета је застарело у поступку у односу на укупан број предмета у раду, а у првих шест месеци 2012. године 7,26 % док је у 2011. години 9,40% предмета застарело у поступку извршења у односу на укупан број предмета на извршењу, а у првих шест месеци 2012. године 5,06%.

Овове треба додати и да је према извештају о раду за прва три месеца 2012. године, проценат извршених предмета Прекршајног суда у Београду 14,3 %; Прекршајног суда у Зрењанину 32,5%; Прекршајног суда у Ваљеву 16,8%; Прекршајног суда у Кикинди 30,6 %; Прекршајног суда у Лесковцу 23,7%; Прекршајног суда у Аранђеловцу 16,3%. Овако велики број неизвршених предмета представља велики проблем у раду прекршајних судова како са становишта ефикасности рада судова тако и у смислу негативног економског ефекта на буџет Републике Србије.

Поред наведеног, у садашњој пракси прекршајних судова се најчешће јављају потешкоће у вези са позивањем и обезбеђивањем присуства окривљеног и других учесника у поступку, сувише кратким роковима за поступање, лоша процесна дисциплина странака, неактивност овлашћених подносилаца захтева за покретање прекршајног поступка у поступку пред судом и њихова незаинтересованост за успешан исход поступка, проблеми у процесуирању страних физичких и правних лица и др.

2. Циљ који се постиже

У циљу решавања проблема у раду прекршајних судова било је потребно израдити нови закон о прекршајима који ће регулисати решавање прекршајних предмета на економичан и ефикасан начин и у складу са Европском конвенцијом о људским правима, јуриспруденцијом Европског суда за људска права и другим важећим међународним документима. Потребан је, савременији, сврсисходнији, ефикаснији и економичнији поступак који много успешније успоставља равнотежу између општих, односно друштвених и индивидуалних интереса.

3. Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема?

Остваривање постављених циљева није могуће без одговарајућег законског оквира за чију израду је неопходно доношења новог закона. Нови закон је потребан с обзиром на неопходност измена великог броја постојећих законских норми и потребе усвајања нових, савременијих, законских решења. Радна група за израду Закона о прекршајима формирана је од стране министра правде са задатком да предложи измене који ће у општем смислу допринети повећању ефикасности рада прекршајних судова. Током свог рада радна група чију велику већину чине практичари, судије прекршајних судова разматрала је сва могућа решења за остваривање постављених циљева. При томе су разматрани важећи закони од утицаја на прекршајни поступак као и подзаконски акти. Такође су разматрана законска решења свих земаља бивших република СФРЈ, као и важећа међународна документа и јуриспруденција Европског суда за људска права.

Пре него што је формирана ова радна група, претходна Комисија Вишег прекршајног суда такође је дошла до закључка о неопходности измене великог броја норми постојећег закона које је и предложила управо имајући у виду проблеме уочене у примени важећег Закона о прекршајима. Ова радна група је отишла корак даље усвајањем одређених нових законских решења, у складу са савременим тенденцијама која су у области прекршаја добила своју практичну примену и потврду кроз остваривање добрих резултата у већини европских земаља.

4. Зашто је доношење закона најбоље решење проблема?

Током рада радна група је од термилошких до суштинских измена извршила интервенције у 220 чланова важећег закона. Поред тога, уведени су нови институти, нова поглавља, док су неки делови закона изузети. С обзиром да се на тај начин више од половине чланова основног текста закона мења односно допуњује, приступило се изради новог закона. Овај нацрт има за основ важећи закон. Како би се обезбедила лакша примена новог закона извршене су само неопходне измене, док су норме које нису стварале проблема у пракси остале непромењене. Задржана је основна структура постојећег закона уз додавање нових и брисање непотребних глава закона.

У односу на постојећи закон, детаљније су уређене или уведене као нове следеће најважније области:

–Прекршајна одговорност правних лица, што је било потребно како би се спречила пракса да правна лица путем измена у свом статусу избегавају прекршајну одговорност или обавезу плаћања казни;

–Рад у јавном интересу, чијим су прецизнијим уређењем створени услови да и ова санкција добије ширу примену, што би било од несумњиве користи како за починиоце прекршаја тако и за државу.

–Рокови застарелости, утолико што су рокови застарелости продужени са једне на две године, односно код апсолутних рокова са две на четири године. Кратак рок застарелости је редовно истицан као разлог за често наступање застарелости прекршајног гоњења или извршења прекршајне санкције.

–Обавеза суда да утврди материјалну истину је замењена одредбом да је терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности на подносиоцу захтева за покретање прекршајног поступка. („Суд изводи доказе на предлог странака; Странка је дужна да прибави доказе чије је извођење предложила; Изузетно, суд може по службеној дужности прибавити доказе у корист окривљеног ако није у стању да то сам учини или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења поступка...”). У садашњем типу поступку целокупан терет доказивања је заправо на суду што га доводи у изузетно неповољну ситуацију с обзиром на пословичну неактивност странака у поступку уз често избегавање пријема позива или појављивања на рочиштима. Чак и овлашћени подносиоци захтева за покретање прекршајних поступака се понашају неактивно и незаинтересовано за обезбеђивање својих доказа. Увођењем основног правила да је странка дужна да прибави доказе чије је извођење предложила значајно ће се побољшати процесна дисциплина странака с обзиром да је у несумњивом интересу странака да суду прибаве доказе у корист својих тврдњи. У циљу заштите презумпције невиности као и ради поштовања начела једнакости оружја пред судом, суд може прибавити доказе у корист окривљеног ако он није у стању да сам учини.

–Достављање је детаљније регулисано. Писмена ће се достављати преко поште или друге службе овлашћене за доставу, чиме се уводи могућност

конкуренције пошти, као начина да пошта подигне ниво успешности доставе. Уводи се нов начин достављања кад за то постоје услови - електронско достављање. Посебно је регулисано – достављање на кућну адресу, достављање на радном месту и достављање одсутном лицу. Такође је уведено правило да суд може наложити странци да позове и обезбеди присуство сведока чије је саслушање предложила.

Неуспешна достава представља један од највећих проблема прекршајног поступка. У великим градовима, као што су Београд, Нови Сад или Ниш, проценат успешних достава не прелази 20%, што последично доводи до неоправдано дугог трајања поступка као и до честог наступања застарелости поступка. Због ових разлога одредбама о достави је поклоњена посебна пажња са циљем њиховог детаљног уређивања, како би се свела на минимум могућност злоупотребе и избегавања пријема у циљу одуговлачења поступка и избегавања прекршајне одговорности.

–Уведен је прекршајни налог који представља нов правни институт који се уводи овим законом. Прекршајни налог је нашао своју примену у законима суседних земаља, као и у већини европских земаља, у којим је показао врло добре резултате у пракси. Њиме се поједностављује процесуирање блажих прекршаја уз значајно смањење трошкова за државне органе. Како се починиоцима прекршаја издавањем налога нуди могућност да у случају плаћања половине изречене казне у року за добровољно плаћање остваре значајну уштеду, за очекивати је значајно повећање броја добровољно плаћених казни, а самим тим и повећање укупног прихода за буџет Републике Србије по основу наплате ових казни. Његовом применом престаће могућности за плаћање фиксне новчане казне на лицу места чиме се смањује могућност корупције полицијских и инспекцијских органа.

Како би се стекли сви потребни услови за његову примену, заједно са неким другим одредбама овог закона, овај институт почео би да се примењује по истеку једне године од ступања закона на правну снагу. У том периоду спровела би се одговарајућа обука овлашћених органа и обезбедили други услови за несметану примену овог института.

Прекршајним налогом органи управе ће добити ефикасно средство за санкционисање блажих прекршаја за које је прописана новчана казна у фиксном износу. Издавањем налога овлашћени органи директно ће примењивати законе из своје надлежности с обзиром да налогом изричу новчану казну чија је висина унапред законом утврђена.

За све друге прекршаје за које је прописана новчана казна у распону или предвиђена нека друга прекршајна санкција, за чије изрицање је неопходна индивидуализација прописане казне уз процену свих конкретних олакшавајућих и отежавајућих околности и чињеница, органи управе ће бити у обавези да надлежном прекршајном суду понесу захтев за покретање прекршајног поступка. За разлику од постојећег закона, органи управе више неће моћи да за одређене прекршаје покрећу и воде прекршајни поступак и одлучују, односно изричу прекршајне санкције. Тиме је овај нацрт закона отишао корак даље ка усаглашавању са међународним стандардима, од којих је важан онај да се поступци у којима се изричу казнене санкције воде искључиво од стране непристрасног суда уз поштовање процесних права учесника у поступку у складу са међународним стандардима који се односе на вођење судских поступка. Из јуриспруденције Европског суда за људска права (Марести в/с Републике Хрватска) произилази став да међународно право не прави разлику између прекршајног и кривичног поступка, да вођење једног искључује могућност вођења другог, по правилу *ne bis in idem*, те да за оба поступка важе

исти правни стандарди када су у питању положај и права окривљеног у поступку.

–Одредбе о поступку принудне наплате – Поред доставе, наплата новчаних казни представља други највећи проблем прекршајног поступка. Досадашња пракса прекршајних судова указује да се наплата новчаних казни од физичких лица и предузетника готово искључиво врши тек под претњом извршења казне затвора, а након што се спроведе поступак замене неплаћене новчане казне казном затвора. Ово често доводи до наступања застарелости извршења казне, а када би се казна и наплатила, досуђени трошкови поступка су по правилу остајали ненаплаћени и тако падали на терет судова, с обзиром да се они не могу заменити казном затвора.

На овај начин замена казне је постала редовно средство принудне наплате, без покушавања стварне принудне наплате и без обзира да ли су за то постојали реални услови или не. У последње време, услед све јаче економске кризе све већи број грађана радије пристаје на издржавање затворске казне него на плаћање новчане казне, чиме се трошкови државе значајно повећавају уместо да се наплатом новчаних казни остварује реалан приход. Поред тога, с обзиром да су затворски капацитети недовољни, постоји реална опасност да многи починиоци прекршаја, чекајући да буду позвани на издржавање казне, због наступања застарелости никад и не издрже затворску казну, док дуг по основу изречене новчане казне и трошкова поступка никад не буде наплаћен. Имајући у виду наведено, одредбе о принудној наплати новчаних казни и других новчаних износа су претрпеле значајне промене у циљу јачања надлежности, а са тим и веће одговорности прекршајног суда који је изрекао новчану казну да ту казну и наплати.

– Овим законом установљена су два јединствена регистра као електронске базе података о окривљеним и о изреченим прекршајним санкцијама. Конкретно, законом се успоставља Регистар санкција као јединствена евиденција изречених прекршајних санкција и Регистар неплаћених новчаних казни, као јединствена евиденција неплаћених новчаних казни и других досуђених новчаних износа. Регистри су уведени ради централизоване евиденције о свим изреченим прекршајним санкцијама и починиоцима, о чему до сада није постојала прецизна и јединствена евиденција, као и ради вођења евиденције о неплаћеним новчаним казнама и других досуђених новчаних износа, а ради њихове ефикасније наплате. Одредбе закона које регулишу регистре сачињене су у складу са начелима Закона о заштити података о личности („Службени. гласник РС” бр. 97/08 и 104/09), узимајући у обзир примедбе од стране канцеларије Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, које су радној групи за израду овог закона предочене током јавне расправе. С тим у вези, закон садржи одредбе о увођењу и формирању регистра, о томе ко је руковалац података у регистру, а ко обрађивач података, која је сврха регистра, ко ће имати приступ подацима из регистра, ко ће моћи да податке користи, колико ће се подаци чувати као и друге потребне одредбе.

5. На кога и како ће утицати предложена решења?

Предложена решења у овом закону ће имати утицаја на судове за прекршаје, овлашћене подносиоце прекршајних пријава, као и на све грађане и правна лица који буду процесуирани за учињене прекршаје. Посебне промене ће се односити на органе, који су по одредбама важећег закона, као и на основу одредби посебних закона у првом степену покретали, водили и доносили одлуке у погледу процесуирања одређених прекршаја из своје надлежности. Ступањем на снагу одредби о прекршајном налогу, ови органи више неће имати

ову надлежност. На располагању ће им бити могућност да издавањем прекршајног налога изричу казне у фиксном износу или да захтевају покретање прекршајног поступка пред судом. Тиме ће се значајан број људских ресурса у овим органима растеретити вођења прекршајног поступка, чиме ће се створити услови да се баве другим пословима из надлежности ових органа.

Треба поменути што се тиче структуре предмета у прекршајним судовима и у Вишем прекршајном суду, да је према подацима Врховног касационог суда, у 2010. години од укупно 53.294 предмета у раду Вишег прекршајног суда у оквиру ког броја је новопримљених 33.396 предмета, а од тог броја 6457 предмета из области царинских, пореских и девизних прекршаја решено 96% предмета. Највећи број предмета, око 56%, био је из области безбедности саобраћаја, затим 11,7% из области јавног реда и мира и 11,8% из области царинских, пореских и девизних прекршаја и у односу на ранији извештајни период према оцени Врховног касационог суда у овом извештају за 2010. годину, тај однос је устаљен јер нису запажене никакве промене. У 2011. години од укупног броја предмета у раду Вишег прекршајног суда 60%, је било из области безбедности саобраћаја, а ти предмети су били преовлађујући и у 2012. години када је од укупно 38.046 предмета у раду овог суда (повећан број предмета, као и прилив за 3405 предмета) тих предмета било у раду 21.507 (56,52%). Предмета је из области финансија и царине у њиховом раду било 3939 (10,35%).

Што се тиче структуре предмета прекршајних судова, што је од значаја, у 2010. години су такође преовлађујући предмети у раду били по Закону о безбедности саобраћаја (52,26%), у области привреде (11,76%) и у области јавног реда и мира (око 10%). У 2011. години од укупног броја предмета у раду 48,51% је било из области саобраћаја, затим 11,37% из области привреде и 10,30 % из области јавног реда и мира. У 2012. години такође је највећи број предмета у раду био из области безбедности саобраћаја (479.977 или 46,78%), привреде (135.736 предмета или 13,34%), јавног реда и мира (102.639 предмета или 10%) и финансија и царина (91.991 предмет или 8,96%).

6. Које трошкове ће примена Закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Закон неће изазвати посебне трошкове грађанима и привреди, односно малим и средњим предузећима.

7. Да ли позитивне последице доношења Закона оправдавају трошкове његове примене?

Из више разлога може се основано очекивати да ће позитивни ефекти доношења Закона оправдати трошкове које ће он евентуално створити. Не ради се при томе о трошковима према грађанима и привреди, односно малим и средњим предузећима већ о евентуалним непредвиђеним трошковима, а који ће се распоредити у оквиру одобрених буџетских средстава. Путем повећања ефикасности рада судова, а посебно значајног повећања прихода у буџет Републике Србије по основу наплаћених новчаних казни, корист која ће се тиме остварити свакако вишеструко оправдава евентуалне трошкове.

Пример за то је шира примена санкције рада у јавном интересу чиме би се оствариле значајне и несумњиве користи како за починиоце прекршаја тако и за државу. У кратком временском периоду, путем уштеда на име трошкова издржавања затворских казни и користи од рада у јавном интересу, евентуални издаци би били компензовани, и истовремено би се створили предуслови за дугорочну друштвену корист.

Други пример остваривања значајне користи јесу очекивани резултати увођења прекршајног налога. Налогом ће органи управе на брз и економичан начин процесуирати починиоце блажих прекршаја. Њиме ће се заменити садашње вођење прекршајног поступка од стране органа управе. На тај начин не само да ће се избећи трошкови вођења ових поступака већ ће се значајан број квалификованих правника у овим органима растеретити ових послова и ослободити за бављење другим пословима из надлежности ових органа. Са друге стране, може се очекивати од прекршајног налога и да значајно повећа проценат добровољно плаћених новчаних казни чиме ће се повећати и укупан приход за буџет Републике Србије по овом основу.

Почетак примене института прекршајног налога ослободиће стручни судијски ресурс вођења скупог судског прекршајног поступка за блаже прекршаје и примерено заокупити њихову пажњу ка решавању предмета све сложенијих прекршаја и на тај начин несумњиво утицати на повећање ефикасности прекршајног поступка.

8. Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Предлогом закона, с обзиром на материју коју уређује, директно се не подстиче стварање нових привредних субјеката или тржишна конкуренција. Међутим, увођењем ефикаснијег и економичнијег прекршајног поступка који би резултирао и у подизању свести код привредних и свих других субјеката и грађана о извесности кажњавања и извршења изречених санкција за учињене прекршаје, стварају се предуслови за јачање владавине права, за стварање бољег тржишног амбијента у коме би се закони поштовали, а пословни односи развијали по правилима слободног тржишта и тржишне конкуренције.

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Као основ за свој рад радна група је имала раније сачињене предлоге за измену постојећег Закона од стране Комисије Вишег прекршајног суда, предлоге добијене од стране судија Вишег прекршајног суда из Београда и одељења у Новом Саду, Крагујевцу и Нишу, као и предлоге великог броја прекршајних судова и органа овлашћених за покретање прекршајног поступка.

На предлог Министарства правде и државне управе, Одбор за правни систем и државне органе Владе је, Закључком 05 број 011-7237/2012, одредио Програм јавне расправе о радној верзији Закона о прекршајима којим је одређено трајање јавне расправе до 23. новембра 2012. године са учесницима јавне расправе и то органа и организација и других овлашћених подносилаца захтева за покретање прекршајног поступка, правосудних органа, међународних организација, удружења грађана и других представника цивилног друштва, стручне јавности, као и професора и академика. Одређено је постављање текста радне верзије закона на сајту Министарства правде и државне управе и одређен начин достављања примедба, предлога и сугестија.

Радна верзија Закона је објављена на сајту Министарства правде и државне управе и јавна расправа посебно организована у Палати Србија дана 23.октобра 2012. године када је детаљно представљена радна верзија Закона, као и експертски извештај проф др Зорана Стојановића, професора Правног факултета у Београду о усклађености радне верзије закона са Кривичним закоником. На јавну расправу су у складу са закључком Одбора Владе посебно позвани заинтересовани представници органа и организација и овлашћених подносилаца захтева за покретање прекршајног поступка, правосудних органа, Министарства унутрашњих послова, Министарства финансија и привреде,

Министарства рада, затим министарстава надлежних за инфраструктуру, за спољну и унутрашњу трговину и телекомуникације, затим представника свих програма USAID, међународних организација, амбасада страних држава, Повереника за равноправност полова, невладиних организација и удружења, Агенције за борбу против корупције, Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Државне ревизорске институције, професори и други заинтересовани органи, установе и организације.

Поред тога, на захтев Заједнице предузетника Привредне коморе Србије, од 25. 10 2012. године у просторијама Коморе је посебно представљена радна верзија Закона због велике заинтересованости предузетника и њихове жеље за учешћем у расправи, а након тога још један састанак са истим циљем.

Посебно је представљен текст закона и у присуству највећег броја судија свих прекршајних судова на редовном годишњем саветовању судија прекршајних судова почетком децембра 2012. године омогућена је дискусија о предложеним законским решењима, а пре свега наведеног, Радна верзија нацрта закона је представљена представницима свих прекршајних судова у оквиру годишњег саветовања које организује Врховни касациони суд одржаног на Златибору од 7–9. октобра 2012 године.

Саставни део овог извештаја о спроведеној јавној расправи, укључујући примедбе, предлоге и сугестије током расправе чини транскрипт са јавне расправе одржане дана 23.10.2012. године, као и табеларни приказ свих припелих предлога, примедба и сугестија током јавне расправе. Резултат спроведене јавне расправе је Предлог закона који у образложењу садржи разлоге опредељења за одговарајућа решења, а након што је сваки предлог, сугестија и примедба претходно размотрена при чему је велики број њих и уважен и унет у коначну верзију нацрта закона.

10. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава?

У циљу спровођења Закона неопходно је предузети законодавне и организационо-институционалне мере, техничко-технолошке, подстицајне и финансијске мере и мере јачања позитивне перцепције грађана о раду прекршајних судова.

Од стране Правосудне академије биће организована обука судија прекршајних судова у вези са изменама постојећих и новим законским решењима. Министарство правде и државне управе има договорену сарадњу са USAID – Пројектом за реформу правосуђа и одговорну васт о подржавању обуке како судија прекршајних судова тако и државних органа, овлашћених подносилаца прекршајних пријава.

У оквиру наведеног пројекта обезбеђена су средства за техничко опремање свих прекршајних судова одговарајућом компјутерском опремом. Такође, у великом броју прекршајних судова извршена је реконструкција просторија, док ће се у наредне три године наставити са побољшањем услова рада и у другим прекршајним судовима.

Како је наведено, Предлог закона предвиђа успостављање две централизоване базе података за потребе вођења поступка. Неопходна опрема и софтвер биће обезбеђени од стране USAID Пројекта за реформу правосуђа и одговорну власт, док би Министарство правде и државне управе обезбедило неопходан простор, стручни надзор и одговарајуће електронске везе са прекршајним судовима.

Министар надлежан за послове правосуђа путем посебног акта прописаће садржину и форму прекршајног налога. Како би се стекли сви потребни услови за његову примену, заједно са одређеним другим одредбама овог закона, прекршајни налог почео би да се примењује по истеку једне године од ступања закона на правну снагу. У том периоду спровела би се одговарајућа обука овлашћених органа и обезбедили други услови за несметану примену овог института.

Потребно је предузети одговарајуће организационе мере како би се на консултативни начин благовремено сви прописи који садрже прекршајне одредбе ускладили са овим законом.